

2.230
Bal.

M
7
105

181

Carl J. H. Na
Kammstein
Jon. H. H. H.

12 von H. H. H.

1870 1870
1870 1870

3. Johann

Johann Peturson

Johann Peturson
Johann Peturson

Lærdóms Bók

evangelísk-kríttilegum

Trúarbrögðum,

handa

Unglingum.

Selst binnbundin á 24 þ. reidu Silfurs.

Landslægisafn

Viðeyar Klaustri, 1832.

Prentað á Forlag Drs. M. Stephensen's
af Bókpræðjara Helga Helgasoni.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF

CHARLES THE FIRST

1625-1649

BY

JOHN BURNET

OF THE

REIGN OF

CHARLES THE FIRST

Advaran

til

Kénnendanna.

1) Sérhver meining, hvert heildur hún er í
Lærdóms; eður Ritningar; greinum, sellegar í at-
hugasendum og útskýringum greinanna, á nákvæm-
lega og skilmerkilega að útfýðast fyrir barninu, að-
ur enn það lærir nokkud af þeim utanad.

2) Törnæmir, sem hverki hafa efni né tíma
til að læra meira, þurfa ekki nema að vita vel
sjálfar Lærdóms; og Ritningar; greinirnar, sem
þar standa prentadar hjá.

3) Kénnendurnir ega að láta börnin leita að
þeim greinum í Biblíunni, sem er til vísad, en

Þó ekki eru prentadar. Þar, sem mörg börn eru, ega þeir að láta þau lesa þær til skiptis og með stuttum spurningum útir, koma þeim í flíning um meininguna.

4) Sérhver Lærdómsgrein í bókinni er svo fliljanlega samantekin og Attidis ordin aðgreind, að hægt er hverjum einum að spyrja útir þeim: Þessvegna gjördist engin þarf að prenta spurningarnar, einkum þar taunin er ólýgnust, að opt og tíðum hafa bæði Lænnendur og Lærendur minna þenkt úti sannleikann vegna spurninganna.

— — — — —
S á l i e l i
L ú t h e r s
K a t e f i s m u s.
— — — — —

Petta eru
Tiu Laga-Bodord Guds.
— — — — —

Fyrsta Bodord.

Eg er Drottinn Gud þinn, þú skalt
ecki hafa annarlega Gudi fyrir mér.

Hvad er það?

Það er: vér egum yfir alla hluti fram,
Gud að stíttast, þann að elsta og á þann
einn að trúa.

Annad Bodord.

Þú skalt ekki leggja nafn Drotts-
ins Guds þíns við hégóma, því
Drottinn mun ekki halda þann sak-
lausann, sem brúkar hans nafn hég-
gómslega.

— Svád er þad? —

Þad er: vér egum ad óttast og elsta Gud. Engum egum vér ílls ad bidja í hans nafni, ecki sverja við þad né fjelkingi fremja, ecki ljúga né svífa; heldur egum vér Guds nafni ad ákalla í allum vorum nauðsynjum, þad ad tilbidja, losa þad og því þackir gjera.

Þ r í d j a B o d o r d.

Minustú ad helga hvíldardaginn Drottins Guds þins.

— Svád er þad? —

Þad er: vér egum ad óttast og elsta Gud. Ad vér ecki fyrirlítum prédikunina né hans ord; heldur egum vér þad heilagt ad halda, gjarnan heyra þad og læra.

Þ j ó r d a B o d o r d.

Heidra skaltú fedur þín og móður, svo þér vel vegni og þú verdir lánglífur á jorðinni.

— Svád er þad? —

Þad er: vér egum ad óttast og elsta Gud. Ad vér ecki fyrirlítum vora foreldra, né þá, sem þfir oss eru böðnit, ecki þá til reidi reitum; heldur þá í heidri þes.

um, þjónum þeim og og hlýðnir séum, elst-
um þá og vörðing veltum.

Fimmta Boddord.

Pú skalt ecki mann deyða.

Hvad er það?

Það er: vér egum að óttast og elsta
Gud. Að vér ecki meidum hold vors ná-
unga, eða gjorum honum meiri nöfnum;
heldur egum vér honum að bjarga og við-
hjálpa í ellum hans lífs naudsýnjum.

Siotta Boddord.

Pú skalt ecki hórdóm drégja.

Hvad er það?

Það er: vér egum að óttast og elsta
Gud. Að vér lífum hreinsfæðuglega bæði
í ordum og verkum, og að hverr einn elsti
og í heidri hafi sína ehta-persónu.

Sjunda Boddord.

Pú skalt ecki stela.

Hvad er það?

Það er: vér egum að óttast og elsta
Gud. Að vér ecki grípum góð eða pen-
inga vors náunga, eða með felstum kaup-
eyri eða undirhyggju undir oðs drögum;

heldur egum vér honum að hjálpa, svo hans góð og uppeldi ávartist og varðveitist.

At t u n d a B o d o r d.

Þú skalt ekki bera falskann vitnisburð á móti þínum náunga.

Hvað er það?

Það er: vér egum að óttað og elsta Gud. Að vér ekki ránglega ljúgum nokru á vörn náunga, ekki svikjum, baktolum eða ófrágyjum hann í nokru; heldur egum vér hann að affaka, allt gott um hann að tala og færa alla hluti til betra vegar.

M i u n d a B o d o r d.

Þú skalt ekki girnast hús náunga þíns.

Hvað er það.

Það er: vér egum að óttað og elsta Gud. Að vér ekki með flæð stundum eptir arfi edur fasteign vors náunga, edur undir oss drögum með yfirvarpi laga og réttlunda; heldur egum vér þar til að hjálpa og styrkja, að hann hafi sitt allt óþaddað.

Tíunda Bodoꝛd.

Þú skalt ekki girnast qvinnu ná-
unga þíns, ekki þjón né þjónustu-
qvinnu, ekki ura né asna og eckert
það hans er.

Hvad er það?

Það er: Vér egum að óttast og elsta
Gud. Að vér ekki burt-tælum eða lof-
um frá vorum náunga hans egin-qvinnu,
þjónustufólk eða qviffé; heldur egum vér
að áminna og ráðleggja, að hverr og einn
sé samt og ástundi að þjóna, það honum
þyldugt er.

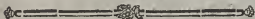
Hvad segir Gud um all þessi Bodoꝛd?

Hann segir svo í 2 Mós. b. 20, 5. 6. Eg er
Drottinn þinn Gud, eg er vandlátur Gud,
sem læt straff fyrir fedranna ránglæti foma
fram á bænunum í þridja og fjórða líd, það
er að segja á þeim, sem mig hata; eg er
líta sá, sem auðsýni miskunsemi í þúsund lídu
á þeim, sem mig elsta og við þá, sem vandrveita
mín bodoꝛd.

Hvad er það?

Það er: Gud hótar þeim öllum þínu,
sem afsóttja þessum hans Bodoꝛdum; því

egum vér ad óttast og hræðast hans straff,
og ekkért ad gjöra á móti hans Godord-
um; en þeim ellum, sem þessi hans God-
ord halda, lofar hann sinni náð, miðun
og ellum góðum hlutum; þar fyrir egum
vér Gud ad elska, trúa honum og trensta
og eptir hans Godordum gjarnan ad gjöra.

Trúar-játningin.

SYNDELIG GÆTAN.
Um Sköpunina.

Eg trúi á einn Gud, Godur
almáttugann, Skapara himins
og jarðar.

Good. er það?

Það er: eg trúi ad Gud hafi skapað
mig, ásamt ellum öðrum fólki, og ad
hann hafi gæfið mér end og lífama, augu,
eyru og alla limi, þar með skyn og skil-
ningarvit, og ad hann ellu þessu enn þá
við mætti heldur. Hér til veitir hann mér

og spreitstet nóglega, og daglega gífur hann mér kladi og skjæði, mat og dryck, hús og heimili, fædur og módur, afur og qvifé og allt þad, sem gott er, með öllu því eg meðþarf til þessa lífs uppheldis. Hann verndar mig og varðveitir frá öllum þada og háða og öllum íllum hlutum. Allt þetta gott veitir hann mér af sinni einstærri, fædurlegri, gudlegri góðgiend og miskun, án allrar minnar verðskuldunar. Þeir hvad allt eg á honum þackir að gjoro, þonum þjóna og hlýðinn að vera. Þetta eru vissuleg sannindi!

Ð R R U R G R E T R. Um Endursauðna.

Eg trúi á Jesúm Kríst Son hans eingétinn Drottinn vorn, hrerr ed gétinn var af heilögum Anda, fæddur af Maríu meyri, vîndur undir Pontsío Pílató, krossfestur, deyddur og grafinn; nîdursté hann til helvítis, en á þriðja

degi reis hann upp frá dauðum, uppsté hann til himna, situr nú til Guds Föðurs almáttugs hægri handar, og þaðan mun hann koma að dæma lifendur og dauða.

— Hvað er það?

Það er: eg trúi að Jesús Krístur sé sannur Gud, af Föðurnum gétinn fyrir allar aldir, líka sannur maður, fæddur af Maríu mey; að hann sé minn Drottinn, sem mig glataðann og fyrirðæmdann mann hefir afrekad, endurleyft og frelsað frá öllum syndum, dauðanum og djöfulsins valdi, ekki með gulli eða silfri, heldur með sínu heilaga, dýrmæta blóði og sinni saklausu pínu og dauða, svo að eg sé hans eiginleg eign, lifi undir hans valdi í hans ríki, þonum þjóni í eilífu réttlæti, meinleysi og sálubjálpi, líka sem hann er sjálfur af dauðanum upprisinn, lifir og ríkir að eilífu. Þetta eru vissuleg sannindi!

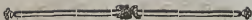
Þ R I D I A G R E T N.

Um Helguntna.

Eg trúi á heilagann Anda og að sé ein, heilag, almennileg, kristileg kirkja, sem er samment heilagra, fyrirgefning syndanna, holdfins upprisa og — eptir þetta líf — eilíft líf.

Það er það?

Það er: eg trúi að eg gæti ekki af sjálfs míns eigin fræpti eða vilningi trúað á Jesúm Krist minn Drottinn eða til hans komist; heldur hefir heilagur Andi mig, með guðspjallanna kénningu, kallað og upplýst með sínum ástgjefum, helgað mig og viðhaldið í rétttri trú; líka sem hann alla aðra kristna menn á jörðu, kallar, samansafnar, upplýsir, helgar og í rétttri trú á Jesúm Krist varðveitir; í hverri kristilegri kirkju hann náðarsamlega fyrirgefur mér og öllum trúudum daglega allar syndir, og á efsta degi mun hann uppvefja mig og alla menn af dauða og gefa mér með öllum rétttrúudum, fyrir Jesúm Krist, eilíft líf og sálubjálsp. Þetta eru víssuleg sannindi!

Drottinleg Bæn.

Fadir vor, þú, sem ert á himnum!

Hvad er það?

Það er: Gud vill hér með tilseida oss og locka að vér trúna þulum, að hann sé vor réttilegur Fadir og vér hans sannarleg börn, svo vér þess heldur með fullu trúnaðar trausti megum hann biðja, eins og góð börn biðja sinn elskulegann föður.

Fyrsta Bæn.

Helgisti þitt nafn.

Hvad er það?

Það er: Guds nafn er sannarlega í sjálfu sér heilagt, þó vér biðjum ekki; en vér biðjum í þessari bæn, að það einnig helgisti hér með oss.

Hvernig skóður það?

Þegar Guds ord kénnist réttilega og hreinslega og vér eptir því lifum heilagslega, eins og Guds börnum hæfir; þar til hjálpi oss vor elskulegi Fadir á himn.

um! en hverr, sem ódeuvísi kénur eða lifir,
enn Guds orð býður, sá vanhælgar Guds
nafn á meðal vor; þar féá varðveiti oss
vor elskulegi himnesti Fadir!

Önnur Bæn.

Tilkomu þitt ríki.

Hvad er það?

Það er: Guds ríki kemur að sonnu án
vorrar bænar af sjálfu sér til; en vér bid-
jum í þessari bæn, að það einnig komi til vor.

Hvernig stendur það?

Þegar Gud gífur oss sinn heilaga Anda,
sá oss veitir þá náð, að vér trúum hans
heilaga orði, lifum heilaglega, hér stund-
lega, en annars heims eilíflega.

Þriðja Bæn.

Verði þinn vilji, svo á jordu,
sem á himni.

Hvad er það?

Það er: Guds góður og náðugur vilji
verður á himnum, þó vér bidjum ekki; en
vér bidjum í þessari bæn, að hans vilji
verði hér á meðal vor.

Hvernig stædur það?

Þegar Gud ónýtir og hindrar ell íll ráð og vondann vilja þeirra, sem því valda, að Guds nafn vanhælgast og hans ríki náir ekki til vor að koma, sem eru: djöf-ullinn, heimurinn og vor holdlegur vilji; heldur styrkir hann oss og stedduga gjörir í sínum ordum og í trúnni, allt til verra æfiloka; þetta er hans misfunnsamur og góður vilji.

F j ó r d a B æ n.

Géf oss í dag vort daglegt braud.

Hvad er það?

Það er: Gud gefur að sennu daglegt braud, jafnvel vöndum mönnum, þó vér bidjum ekki; en vér bidjum í þessari bæn, að hann láti oss vort daglegt braud vidur- kenna og með þaklæti til vor medtaka.

Hvad kallast daglegt braud?

Það kallast allt það, sem nauðsynlegt er til þessa lífs bjargar, sem er: matur og dryckur, klædi og fjæði, hús og heim- til, tædur og engjar, quísfénadur, góð og peningar, góð ekta-persóna, hlýdin börn, byggð þjónustu-fólk, trúir og frómir yfir- menn, góð almúgans stjórn, hagstæð veldi

urátt, friður, heilbrigði, siðsemi, heidur, góðir vinir, trúfastir nágrannar og allt annað þessu líkt.

S í m t a B æ n.

Fyrirgef oss vorar skuldir, svo sem vér og fyrirgefum vorum skuldumantum.

— Hvað er það?

Það er: vér biðjum í þessari bæn, að Gáðir vor himneskur vilji ekki álíta vorar syndir, svo hann, fyrri þeirra skuld, vilji ekki veita oss vora bæn — því vér erum allra þeirra hluta ómaklegir, sem vér hann umbiðjum og höfum það ekki verðskuldað — heldur að hann vilji oss það allt gefa af sinni eginlegu náð; því daglega syndgum vér og verðskuldum ekki annað enn straff; svo viljum vér og einnig þarómóti fyrirgefna af hjarta þeim, sem oss á móti berjóta, og gjöra þeim gott, sem við oss misgjöra.

S j o t t a B æ n.

Elgt leidd þú oss í freisint.

— Hvað er það?

Það er: Gud freistar að sonnu einkis manns; en vér biðjum í þessari bæn, að

hann vilji vernda oss og varðveita frá and-
þótans, heimsins og holdsins vélum, svo
vér hrepum ekki fyrir þeirra tilteygingu í
vantrú, óvæntingu eður aðrar stór- syndir
og lesti; og þó vér freistumst af öllu þessu,
þá láti hann oss um síðir yfirvinna og sig-
num halda.

S j o u n d a B æ n.

Heldur frelsa oss frá illu.

Swad er það?

Það er: hér biðjum vér alls í einu í
þessari bæn, að Gadir vor himnestur frelsi
oss frá öllu illu til lífs og sálar, farsæld-
ar og heidurs; en að síðustu, þegar vor
daudastund er komin, gæfi hann oss góð-
ann afgáng og taki oss miskunsamlega til
sín úe þessum eyndadal inn í himnaríki.

A m e n.

Swad er það?

Það er: að eg skal vera fullviss, að
þessar vorar bænir séu vorum himnesta
Gedur þaknamilegar og af honum þeyrd-
ar; þó hann hefir sjálfur þípað, að vér
þöldum með þessum hatti biðja og hefir
lofað að hann vilji oss bænþeyra. Amen!

Amen! Það er: já, sannarlega,
það skal svo vera..

Skirnar Sakramentid.

1. Hvað er Skírn?

Skírnin er ekki einsamalt vatn, heldur er hún það vatn, sem saman er reirt og bundid med Guds bódordi og med Guds ordi samtengt.

2. Hvert er það Guds ord?

Það vor Herra Jesús Krístur sagdi hjá Mattheusi í 28da Kap.: Þarid og gjorid alls slags þjóðir að minum Lærisveinum og skírid þær til nafns Fæðurs og Sonar og heilags Anda.

3. Hvað útvegar Skírnin oss og veitir?

Hún útvegar oss og veitir fyrirgefningu syndanna, frælsar oss frá dandanum og djæflinum og gífur þeim öllum eilífa sálubjálpi, sem trúa því, er Guds ord og fyrirheit losa.

4. Hver eru þau Guds ord og fyrirheit.

Þau vor Herra Jesús Krístur segir hjá Mar: kústi í 16da Kap.: Hverr, sem trúir og verður flírdur, sá mun hólpinn verða, en hverr, sem ekki trúir, sá mun forðamast.

5. Hvernig far vatnid verkad svo veglega hluti?

Vatnid má aldrei flíks orka, heldur veitir það Guds ord — hvért að er í og með vatninu — og trúin, hver að flíkum Guds ordum í vatninu trúir; því fyrir utan Guds ord er vatnid einsamalt vatn en engin Skírn; en þegar Guds ord samlagast vatninu, þá er það Skírn. Það er náðarfullt líffins vatn og endurgétningar laug í heilögum Anda, eins og Páll Postuli segir í Sendibréfinu til Títusar í 3ja Kap.

Eptir sinni missunsemi hefir Gud ofs hólpna gjort, með endurgétningarlauginni og endurnýnginni, sem flédur af heilögum Anda, hverjum hann hefir nóglega úthellt yfir ofs fyrir Jesúm Kríst vorn Láusnara, svo vér, réttlættir fyrir hans náð yrdum ersingjar eilífs lífs eptir voninni. — Þessi ord eru sönn og trúanleg. —

6. Hvað merkir þóllif vatnsskíra?

Hán merkir það: að sá hinn gamli Adam í oss, á daglega að dreckjast og deyðast fyrir yðrun og yfirbót, með öllum syndum og vondum girndum, og síðan daglega framfoma og upp aftur rísa nýr maður sá, er lifa þal í réttlæti og heilagleika fyrir Gudi æfinlega.

7. Hvað stendur það skrifad?

Páll Postull segir í Sendibréfinu til Rómverja 6ta Kap.: Evi erum vér með Kristi grestir: adir í þírninni til dauðans, að líka sem Kristur er uppvakinn frá dauðum fyrir dyrd Föðursins, svo egum vér að ganga í nýu líferni.

Altaris Sakramentid.

1. Hvað er Sakrament Altarisins?

Altaris Sakramentid er sannarslegt hold og blóð Drottins vors Jesú Krists, undir braudi og víni,

af sjálfum Jesú Krísti innsett, og krístinum monnum að eta og drekka.

2. Hvar stendur það Krísað?

Svo Krísa þeir heilögu Gudspjallamenn, Matthæus, Markús, Lúkas og Pöskulinn Páll:

Þor Herra Jesús Krístur, 6 þeirri nóttu, sem hann svíkin var, tók hann brandid, gjörði þackir og braut það og gaf sínum Lærisveinum og sagði: takid og etid, það er minn líkami, sem fyrir yður verður gefinn. Gjörð það í mína minningu!

Somuleidis eftir Dvaldmáldidina, tók hann kálkinn, gjörði þackir, gaf þeim hann og sagði: dreckid allir hér af, þetta er kálkur ens nýja Testamentis í mínu blóði, sem fyrir yður úthellist til fyrirgefna.

ingar syndanna. Sjóid þetta, svo opt, sem þér þad dreckid, í mína minningu?

3. Hvað stóðar oss með þósslíkam hætti að eta og drekka þér af?

Þad sýna m'r þau ord, sem hér standa: fyrir yður gæfst og úthellist til fyrirgæfningar syndanna; þvi oss veitist fyrir þessu ord, í Sakramentinu syndanna fyrirgæfning, eilíft líf og sálhjálp, þvi hvor syndanna fyrirgæfning er, þar er einnig lífid og sálhjálpin.

4. Hvernig fær líkamleg berging verkad svo mikla hluti?

Berging brauds og víns verkar þad í engann máta, heldur ordin, sem þér standa: fyrir yður gæfst og úthellist til fyrirgæfningar syndanna; hver ord að eru hjá líkamlegri bergingu svo sem hefudstykki í þessu Sakramenti. Hver, sem þessum ordum trúir, hann odlast allt þad, er þau innihalda og uppáhljóða, sem er syndanna fyrirgæfning.

5. Hverr neptir þessa Sakramentis matlega.

Ad fasta og sig líkamlega þar til að
búa, er að sennu góð ytri síðsemi; en
sá er sannarlega matlegur og velþickað-
ur, sem trúir þessum Krists ordum:
fyrir yður gefst og áthellist til fyr-
irgefningar syndanna. En hverr,
sem ekki trúir þessum ordum og esar þau,
hann er ómatlegur; því þetta orðid:
fyrir yður, krefur fullkomlegrar trú-
ar í hjartanu.

Fyrsti Kapítuli.

Um Gud og hans Egtlegleika.

1.) Zvernig vér fáum þekkingu um Gud.

§. 1. **D**fs mennunum ríður mig mikid á, að vérlárum að þekkinga Gud; þó annars gætum vér ekki stíld, hvernig heimurinn er ordinn til; vér vissum þá ekki heldur hvers vér mættum vanta um vora hagi eftir dauðann og þesdum enga óbrigdula hjálp að reida oss uppá í vorum mótgáangi.

MerK: Það eru kollud Trúarþessad, að þekkinga Gud og hans vilja og með hverju móti vér egnum að heiðra hann og hlýða honum.

§. 2. Undir nafninu Heimur, stíllst almennilega bæði Himin og Jorð, með öllu því, sem í þeim er.

MerK: a) Auk Sólarinnar og Tunglsins stáum vér á himninum mikinn fjölda af Stjörnum. Meðal þeirra eru nokkrar, sem kallast Plánetur, allteins fríglóttir hnöttir eins og vor jorð; og er ekki ólílegt

ad í þeim búi margskonar lifandi sképna. En þar eginlegu Stjörnur eru Sólar, einn og sú, sem skín nærri oss, og upplýsa með sama hætti hnetti í þá, sem þeim eru nálægastir. Tunglid er hnottur einn og jörðin, sem fer, einn og hún, ljós sitt af sóluu.

- b) Á Jörðunni teljast hér um tuttugu og fimur þúsundir lifandi sképa af ýmsu kyni, auk manna, sem eru tals þúsund Milliónir — en hver ein Millión er sama sem þúsundsinnum þúsund. Aldrar lifandi sképa, sem til aðgreiningar frá monnum, kallast Skynlausar og málausar, skiptast í dýr, fugla, fiska, orma, skorpvikindi og þar sképa, sem lifa bæði í vatni og á landi. Sérhvert af konfæðum þessum inniheldur margskonar tegundir, sem eru hver annari ólíkar.

§. 3. a) Hver, sem vill gæta Skynsemi sinnar, á hagt með að þekja, að Heimurinn hefir ekki gétad orðid til af sjálfum sér, heldur enn hús nokkurt eða þorp hafi gétad byggt sig sjálfst; því enginn sá hlutur er til, sem ekki hefir haft sína orsök, af hverri hann er kominn.

b) Heimurinn hefir ekki gétad verið til frá eilífd; því vér sjáum, að allir hlutir eru umbreytanlegir og bæði menn og sképa ásamt öðru fleiru, hafa upphaf og endir.

§. 4. Frá eilífd hlýtur að hafa verið ein ædsta Vera, sem skapad hefir heimin, eða ráðið fyriruppstokum hans og niduræðun. Þessi Vera kallast Gud, og þessi Gud hlýtur að vera sá allra víðasti; máttugasti og gæðskuríkasti, því þeim mörgu og margháttudu hlutum, sem eru í heiminum, er svo vísdómslega niduræðad og allir eru þeir mjög nyttsamlegir.

§. 5. Gud þeckist ljósast af sínu orði, hvert lesa má í þeirri heilögu Ritningu, sem kallast Biblíá.

§. 6. Það er víst, að þann Guds vilja, sem manneskjuænar áhrærir, er að finna í Biblíunni og þess vegna kallast hún Guds orð, því hún kennir oss fullkomlega og augljóslega allt það, sem syndug manneskja þarf að vita sér til endurbóta, huggunar og sannrar velferðar, bæði í þessu og tilkomanda lífi.

§. 7. Gud hefir sjálfur staðfest sitt orð með því, að hann hefir gæfid þeim mönnum, sem það hafa ritad, bæði speki, til að auglýsa þá hluti, sem enginn maður gat vitad af sjálsum sér og líka

frapta til að framkvæma þau verk, sem enginn hefði gétad gjört með neinslags náttúrlegum medulum.

Merk: a) Í heilagri Ritningu finnst þeir Spáðóm ar, sem fyrifegja markverda tilburði, er engin manneskja gat á þeim tímum sýsfráum sjed, sem þó laungu þar eptir eru í ítrasta máta uppfolltir. Gud einn sem er alvitur, gat veitt þessum heilogu monnum þekkingu um þvíska atburði. Esa. 21, 1—10. 44, 21—28. Jer. 31, 31—40. 50, 1—46. Dan. 9, 20—27. Matth. 24, 1—28.

b) Í heilagri Ritningu er talað um frapta verk, sem eru þvísit þsirnáttúrleg verk, að þau útheimta guddómlegann frapt, þar ekki var mögulegt að gjöra þau á þvís lifann hátt með náttúrnanar krottnu. Gud sem er almáttugur, hefir einungis brúkad þá heilogu menn til að gjöra þvísit dásemd ar verk. 2 Mós. b. 14, 21—30. Matth. 8, 7—15. Jóh. 2, 1—11. 6, 1—15. 9, 1—38. 11, 17—53. Þos. G. b. 3, 2—8.

§. 8. a) Þeir menn, sem undir Guds stjórnu og með hans aðstoð hafa þrisað þá heilogu Ritningu, kallast, þfir þesud að tala, Spámenn, Gudsþjallamenn og Postular.

b) Spámennirnir, Gudsþjallamennirnir og Postularnir, vócu

útveldir af Gudi, til að vera hans sendibodar meðal manneskjanna, hverjum þeir áttu að kunngjera hans vilja og framkvæma hans ásetning á þeim stað og tíma, sem hans speki áleit að vera þénanlegast.

§. 9. a) Spámennirnir hafa skrifað þann hluta Ritningarinnar, sem kallast gamla Testamentid, áður enn Kristur fæddist.

b) Gamla Testamentid inniheldur ýmislegar bækur, í hverjum Guds vilji var auglýstur Gýðingum, þeirri þjóð, sem Messías, heimins Lausnari, átti ega að reka kyn sitt til; en þessar bækur eru enn þá í mörgum greinum nýtsamlegar handa oss og þénanslegar til lærdóms, huggunar og viðverunar.

Merk: a) Bækur Gamla Testamentisins eru eftirfylgjandi: fimmi bækur Mósis, Jesaja bók, Dómara bókin, Ruths bók, fyrri og síðari Samúelís bók, fyrri og síðari Konunganna bók, fyrri og síðari Kronika bók, Esdra bók, Nehemíæ bók, Ethers bók, Jobs bók, Davíðs Psaltari, Salómons Orðsquividit, Prédikarans bók og Loskvædid. Þótt fleiri Spámennirnir: Esajas, Jeremías, með hans Harmagráti, Ezechiel og Daniel.

Fólf smærri Spámennirnir: Hóseas, Jóel, Amos, Obadías, Jónas, Micheas, Nahúm, Habakuk, Jephonías, Haggens, Zacharías, Malechias.

- b) Kristur hefir siðfest, að bækur Gamla Testamentisins séu af Gudi, Lúk. 24, 25. 27. 44. og á Krists tímum vörn allar þessar bækur samansafnaðar í Gamla Testamentinu, sem ein eru þar.

§. 10. a) Gudspjallamennirnir og Postularnir hafa skrifað þann hluta Ritningarinnar, sem kallast Nýja Testamentid, eptir að Kristur fæddist.

b) Nýja Testamentid inniheldur í ýmislegum bókum allt það, sem Gud hefir viljað augljóst gjöra fyrir öllum heiminum, um syndaranna endurlausn vegna Krists, trúna, Guds ótta og dugðina, sem útheimtist til sálshjálpar.

Merkt: a) Nýja Testamentisins Bækur eru eptirfylgjandi flokkar Gudspjall, neslil: Matthæusar, Markúsar, Lúkasar og Jóhannesar; Postulanna Gjörningabók; 14 Páls Sendibréf, sem eru: eitt til Rómvorja, tvo til Korinthumanna, eitt til Galatamanna, eitt til Eþesusmanna, eitt til Philippiumanna, eitt til Kólossumanna, tvo til Thessalonikumanna, tvo til Tímótheusar, eitt til Titusar, eitt til Philemons, eitt til enna Hebreða; Jakobs Þjálfi, tvo

bréf Péturs, þriðjéttir Jóhannesar, Júbilæ-
ar bréf og Jóhannesar Ópiaberunar-bók.

- b) Krístur hefir með sínum fræptaverk-
um sannad, að hann væri sendur af
Gudi, og með sama hætti er trúverðug-
leiki Gudsþjallamannanna og Postula-
anna staðfestur, Jóh. 10, 37. 38. 14, 10.
11. Post. G. b. 3, 1—16. Skrif enna elstu
krístinna Lærisedra innihalda þá vitnisburði,
sem giera augljóst, að Gudsþjallamennirnir
og Postularnir hafi skrifað þær nýja Testa-
mentisins bækur, sem þeim eru eignadar.

§. 11. Eptir sérlegasta inntak-
inu skiptist Guds ord í Lög málið og
Evangelíum.

a) Í Lög málinu sýnir Gud oss það
ílla, sem vér egum að fordæfa, og það
góða, sem vér egum að ástunda; það leids-
ir oss einnig fyrir sjónir, straff fyrir hið
ílla til viðvarunar, og umbun fyrir hið
góða til uppreisunar.

b) Evangelíum inniheldur Guds lof-
ord um syndanna fyrirgefningu og sálus-
hjálp vegna Jesú Krists, hverr ed end-
urleyfði heiminn með sinni þínu og dauda;
auk þessa ténnir það oss, eptir hverri
töð og reglu, og með hverju móti vér
gétum orðið hluttakandi í fyrirgefningu

syndanna og þeirri sálshjálp, sem Krístur hefir oss útvegad.

Merk: Í fyrsta parti fræðanna er talað um Lögmalld, sem inuheldur Guds til Bodord; en Evangelíum er í síðrum áðari þórtunum, sem iðihalda þrjár greinar tréarinnar, sjá bænir í Gadir vor, ásamt med Skírnar og Altaris-Sakramentum.

II). Svad Ritningin kénnt oss um Gud, yfir þósfud ad tala.

§. 1. Heimfins Skapari er sá einasti fanni Gud og enginn nema hann.

Esa. 45, 18. Eyo sagði Drottinn, sá ed himininu hefir skapad, sá Gud, sem jorðina hefir tilbúid: eg em Drottinn og enginn annar Gud er til, nema eg.

1 Cor. 8, 4. Vór vitum, ad skurdgod heidngjanna eru ekkert, og engin annar Gud er til, nema sá eini.

Merk: a) Heidngjarnir dórfudu marga hjá gudi og leitadu stundum til eins, sinud til annars, en gátu samt ekki vitad, til hvers af þeim þeir helzt skoldu snúarir med vifunstu von um hjálp og adffod.

b) Vór hófum orfok til ad álita flálfa vís lángtum fælli, þar vór þekjum sannann Gud og vitum hann er einn einasti; þar fýrir leitum vór hális hjá honum ein-

um, og setjuni vort transt og athvarf til hans í öllum vorum vauðspjám.

§. 2. Ritningin kénfir oss að þeckja þann einasta sanna Gud, sem Födur, Son og heilagann Anda og tileinkar bæði Födur, Syni og heilögum Anda þá einu og sömu guddómlegu veru, í hverri þeir eru óadgreinsanlega sameinadir hvert með öðrum, með hatti, sem vér ekki fáum þilid.

Matth. 28, 19. Jesús býður sínum Lærisveinum: Farid og gjörid allar þjódir að mínum Lærisveinum og þrid þær til nafns Föðursins, Sonarins og þess heilaga Anda.

Jóh. 15, 26. Jesús, svo sem engétinn Sonur Föðursins, segir: En þá er sá Huggarinn kómr, hvern eg mun senda yður frá Föðurnum, sá sannleikfins Andi, sem af Föðurnum framgengur, hann mun vóna um mig. 2 Cor. 13, 13.

Merk: Það er orðid að venju meðal kristinna manna, að kalla Gud þrennann edur þreinaann, til að sýna þær meðad Fadir, Sonur og heilagur Andi hafi einn og sama allraharsta Guddóm sameiginlega hvert með öðrum, Jóh. 10, 30. 16, 15. Matth. 3, 16. 17. Jóh. 14, 16.

§. 3. Fadir, Sonur og heilagur Andi eru jafnt hluttakandi í þeirri sömu eilífð, mætti, gæðsku og speki, þeir hafa eina og sömu sameiginlega dýrd.

Jóh. 5, 19—22. Jesús segir; Hvað heilt Fadiritun gjörir, það sama gjörir Sonurinn eins; því svo sem Fadiritinn, uppvefur dauda og gjörir lifandi, svo lifgar og Sonurinn allsteins hverja, sem hann vill, svo að allir skuli heidra Soninn, eins og þeir heldra Födurinn. Elka svo sátar sjálfur Jesús, Jóh. 17, 5: að hann hafi verið í dýrd hjá Födurinum, áður ean heimurinn var til, Jóh. 1, 1—3. 14. Róm. 9, 5. Hebr. 1, 3.

1 Cor. 2, 10. 11. Postulinn Páll segir um heilagann Anda: Gud hefir látið sinn Anda opinbera okkum sín vísðómsfullu ráð, því Andinn rannsakar alla hluti og jafnvel Guds leynda rög; en hver mauneshjanna er til, er viti hvað í manninum er, nema mannsins andi, sem í honum er? svo líka veit enginn hvað í Gudi er, nema Guds Andi. Með líkum hætti skínir og Postulinn, að það hafi verið sú heilagi Andi, sem úrdeildi yfir náttúrulegum náðargáfum í þinni fyrstu kerkni, hvar á meðal hann einnig telur makt til að gjöra kraptaverk og síðan segir hann, 1 Cor. 12, 4—

11: En allt þetta verkar fróptuzlega sá eini og sami Andi, er útskiptir sérhverjum útaf fyrri sig eptir því, sem hann vill, Post. Eb. 5, 3. 4. 1 Cor. 3, 16.

Merkt: a) Það er sannarleg og mikilvæg huggun fyrir oss, að vér vitum að Sonurinn Jesús Kristur, sem hefir léant oss hverju vér egnum að trúa, og endurleyst oss með sinni pígu og dæda, er sannur Gud ásamt með Fædurnum, því vegna þess kunnnum vér, með, fullri sanufæringu, að reida oss uppá hann og fylgia honum í öllu með stöðfestu trúnaðartræusti, lífa og án-efablendni tilbidja hann.

b) Oss er það mikilsværdt, að vér vitum, að sá heilagi Andi, sem með Guds orði verkar til vörrar upplýsingar og endurbótar er sannur Gud ásamt með Fædurnum og Syninum; því þess vegna erum vér nú fullvissir um, að vor bettan er möguleg, ef vér særum oss Guds ord réttilega til nota, og engin vontru eða efasemi gétur haldið oss frá, að tilbidja heilagann Anda, með sama trúnaðartræusti, sem Fædurinn og Soninn.

III.) Svad Rítníngin kénntir oss um Guds veru og eginlegleika.

§. 1. Gud er Andí, edur ósýnileg
Vera, sem hefir gð sonnu frjálsræði
og fýnssemi, en engann lífhama edur
límu, þess vegna gétum vér ekki sjed hann
med líthamlegum augum, ekki heldur úts-
málad hann med neinni mind.

Jóh. 4, 24. Gud er andi, því ega þeir,
sem tilbidja hann, að gjöra það med réttum anda.
1 Tím. 1, 17.

Meik. Gud dýrkast og vegsamast best med
hreinum þaunkum og ráðsöndum lífs-
adi, því þesskonar dýrkan á best við þann
Gud, sem er Andí.

§. 2. Gud er eilífur og hefir hverfi
upphaf né endir; hann er ætíð óum-
breytanlegur og verður jafnan
hinna sami.

Ps. 90, 2. Adur enn fjöllin voru til og þú
tilbjóst ferdina, ætíð Gud og það frá eilífi til
eilífsdar. Ps. 102, 27. 28.

Jak. 1, 17. Hjá Góður ljósanna er engin
umbreyting né umbreytingar fuggi.

Meik: Gud, sem er eilífur, óumbreytanlegur,
gétur þess vegna gjört þá eilíflega

sæla, sem elska hann og hlýða honum. Hans makt þar til rénar aldrei, eðri heldur umþreptir hann sínum ásetningi og lofordum.

§. 3. Gud er almáttugur og gétur gjört allt hvað hann vill, áu ómaks edur fyrirháfnar; en hann gjerir ekkert annað enn það, sem er vísdomsfullt og gott, því hann vill ekkert nema það einungis.

Ps. 115, 3. Þor Gud er í himnum, hann gjerir allt hvað honum gott þykir Psálm. 135, 6.

Jer. 32, 17—19. O Drottinn! Drottinn! Já, þú gjordir himin og jörð með þínum mikla fræpti! enginn hlutur mistekst fyrir þér, þú, hinn mikli voldugi Gud! mikill í ráðum og mekt; agur í athofnum.

Merkt: Þér meguum óhultir treysta ó hjálpy og verndun þess almáttuga Guds í öllum vorum réttulegum athofnum, því hann vantar hverki veldi né fræpta til að vernda oss. En hann er líka máttugur til að straffa þá að mállegleikum, sem eru honum óhlýðar.

§. 4. Gud er alvís og veit allt í einu bæði það, sem þéd hefir, það, sem nú þédur og það, sem á allri ókominni tíð mun þé. Þerir heimuglegustu þánkar eru eðri huldur fyrir honum.

1 Jóh. 3, 20. Gud þeckir alla hluti.

Ps. 139, 1—3. Drottinn! þú ransakar og þeckir mig; þú sýnjar mínar hugrenningar álengdar; þú sér gjörla allar mínar athafnir.

Merk: Þú væri mesta heimsla, að ætla sér að hræsna fyrir Gudi, sem veit allt og verður ekki á tálur dreginn með útvortis yfirholmingu. Hann veit, hvert heldur er, hvað illt eða gott vér hugsum, tollum eða gjörum, jafnvel þó engin manneskja verði nokkurtíma ástýnja þar um.

§. 5. Gud er alvitur, og hefir ætíð hann besta tilgang í sínum ásetningi, og líka velur jafnan bestu meðel til að koma honum fram.

Ps. 104, 24. Drottinn! hverfu mörg eru þín verk! þú gjörðir þau öll með vísðómi. Jóh. 12, 13.

Merk: Vér megum óhult trúa því, að hinn alvitri Gud gildir ekkert, án þess það sé nýtsamlegt, og að allt hvað fram við oss kemur, eptir hans vllja, þóttir oss til gagns og gæða.

§. 6. Gud er allstadar nálægur og verkar með sínum krafti allstadar í allum hlutum. Hann er hvergi fjarlægur sínum fólki.

Psal. 139, 7. 8. Hvert stál eg fara frá þínu um Anda, Drottinn! hvert get eg flúið, svo þú sjáir mig ekki? Þó eg færi upp í himininn, þá ertú þar, og þó eg byggi mér legurúm í undirbjúpinu, þá ertú einnig þar, Jer. 23, 24.

Merkt: Ginn gudhræddi má vera með góðu gæði í öllum sínum mötgánga, því Drottinn yfirgæfur hann aldrei, heldur varðveitir hann. En sá ógudhræddi hefir orsök til að stélfast, jafnvel í leynilegustu félsum, því hann getur hvergi umflúið Drottinn, sína dómara.

Ps. 7. Gud er góður og auðsýnir síns um Tépudu Tépnum svo margar velgjörðir, sem hver þeirra getur í móti tefid, eptir þeirra, edli, lífennis máta, edur útvoortis ásigkomulagi.

Psal. 145, 9. Drottinn er öllum góður og hann minnunar sig yfir öll sín verk.

Post. 88. 14, 17. Gud hefir ekki látið hjálfa ann sig vera án vitnisburðar, þar hann veitir oss mikil gott, og gaf oss dagg af himni og frjóffamar árstíðir.

Merkt: Oss býrjar með sannarlegu þaklæti, að veldurfénaðeins þar smærri, sem hinar stærri Guds gáfur, og aldrei quida fyrir

ad hann muni sýna oss þess, sem hann sýr
ad oss er þéanlegt.

§. 8. Gud er miskunnsamur og fús
til ad veita oss hugsvölun í vorum herm-
úngum, og stjela oss frá þeim á þeirri
tíð og með þeim hætti, sem hann sýr oss
hagavæniast, allt eptir því, sem vor vel-
ferð átkrefur.

Ps. 103, 13. Eins og fadririnn er börnun-
um lífsamur, eins er Drottinn miskunnsamur
þeim, er hann óttast, 2 Cor. 1, 3.

Merkt: Í öllum vorum mótgáangi me-
gur með von og trústi leita hælis hjá
miskunnum Gudi, og hverki reida oss
þrá voru egin vísdom né mannanna aðstod
sem ótt kann ad bregdash.

§. 9. Gud er heilagur, sem ætíð elskar
ar það góða, en þess stærstu misþókn-
un á öllu því, sem illt er.

Ps. 5, 5. Drottinn! þú ert ekki sá Gud,
hversum ógudlegt áhæfi líkar; hvort, sem er
vondur, sár ekki ad vera hjá þér.

1 Pét. 1, 15. Eins og sá er heilagur, sem
þú hefir kallad, svo verid þér og einnig heilag-
ur í öllu yðar dagfari.

Merkt: Vér egum með varfárni ad fordast
allt, sem illt er, því það er Gudi á móti.

En vör egnum að ástunda samnam Guds
ötta, ef vör viljum að honum lífi við oss
og hann sé oss jafnan náðgur.

§. 10. Gud er réttlátur og gengur
ríft eptir, að lifað sé eptir hans bod-
ordum, hver að ellu leiti horfa til vorrar
nýtsendar. Þess vegna vill hann um burtu
einungis þeim, sem hlýða honum, en
straffa þá, sem honum eru óhlýðir.

2 Móf. b. 20, 5. 6. Eg er Drottinn þinn
Gud, eg er vandlátur Gud, sem læt straff fyrir
fedram ránglæti koma fram á börnum í þridja
og fjórda lið — Það er að segja — á þeim, sem mig
hata. Eg er líka sá, sem auðsyni miskunsemi í
þúsund liðu á þeim, sem mig elska og við þá,
sem vordveita mér bodord.

Róm. 2, 9. Gud mun gjalda einum og sér
hverjum eptir hans verkum.

Merkt: a) Það er mikil heimta, að hugsa
Gud muni sjá í gegnum fingur við oss,
hversu lengi, sem vör áfram holdum í
syndunum, því hans réttlæti úrheimtir,
að hann straffi það vonda odru til skelf-
ingar og vidvarunar, svo að manneskjurnar
leidist ekki til lasta og óþygda af vandra
eptirdæmum.

b) Med því Gudi sýnist ekki þéanlegt, að

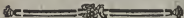
straffa ætíð edur lanna, 'eptir sérhvers
verðugleikum í þessu lífi, þá dregur hann
opt hverttveggja undan til þess í öðru
lífi, hvor bæði sá ógudlegi, og lífa hina
gudhræddi úttala, hvert uppá sinn máta,
sín verkalaun.

§. 11. Gud er sannorður og dregur
oss aldrei á talar með neinu falsi; hann
er trúr, og heitir hverki né losar öðru enn
því, er hann bæði kann og vill efna.

4 Mós. 6. 23, 19. Gud er ekki elns og
mannefjan, að hann ljúgi, ekki heldur eins og
mannefjanna barn, að hann stjái sig um hönd.

Ps. 33, 4. Drottins ord er sannarlegt, og
hverju, sem hann losar, það efnir hann vissulega.

Merk: Oss er það nóg til trúarstyrkingar,
að vér vitum hvað Gud hefir látið oss
kunngjöra í sinn orði, og það egum vér
að halda fyrir satt, á nokkrar efasemi.

Annar Kapítuli. Um Guds Verk.

1.) Svad Ritningin kénnt um Sköpunina og Skapada hluti.

§. 1. **G**ud hefir í upphafi skapað himin og jörð af engu, alleina með sínu almætti, til gagns og gleði handa öllum sínum lifandi fólki.

1 Mós. 1. 1, 1. Í öndverðu skapaði Gud himin og jörð, Ps. 115, 15. Esa. 40, 26.

Ps. 33, 9. Hann taladi, þá stóð það; hann bauð, þá stóð það þar.

Merkt: Gud hefir með Sköpuninni svo dásánalega opinberað sitt almætti, speki og gæðsku, að sérhverr, sem með alvarlegu athygli gæfur gætur að heiminum, hlýtur þar af að uppkast til að heiðra og vegsama Gud og þacka honum.

§. 2. Þegar Gud hafði á sex dögum lokið sköpunarverkinu, og gjört jörðina byggilega handa öllum lifandi fólki, hvíldist hann edur þætti að skapa á hinum sjöunda deginum.

2 Mós. 6. 20, 11. A sex-dögum gjörði Gud himin og jörð og hafid og allt, sem í heim er, en hvíldist á hinum sjöunda degi. Ps. 104.

Merkt: Sjöundi dagurinn, sem er sá síðasti í vikunni, var að Guds búi heilagur haldinn hjá Gyðingum, til þaklætis minningar um heimsins sköpun; þar á mót egum vér, Kristnir menn, að halda heilaganu fyrsta daginn í vikunni, til þakláttar eudurminningar um Jesú Krists upprisu.

§. 3. A sjötta degi vikunnar skapaði Gud hinn fyrsta karlmann, er hét Adam, af moldu og hina fyrstu konu, sem kalladist Eva, af mannsins síðu. Bæði þau samtengdi Gud í hjúskap til að auka kyn þeirra, og að hvert fyrir sig skyldi stunda annars velferð.

1 Mós. 6. 1, 27. 28. Gud skapaði karlmann og qvenumann, bléssaði þau og sagði: aukist þið og margfaldist og uppsyllid jörðina.

Post. Eb. 17, 26. Drottinn hefir gjört, að allar manna kynfrískir búa á öllum jarðar hnettinum, af einum ættstofni.

Merkt: Það er vidurkvæmilegt að allir vér, án alls greinarmunar, berum umhyggju

hvert fyrir öðrum og elstum hvert annann, eins og börn af sama foreldri. Þar vér allir jótum, að Adam og Eva hafi verið vorir fyrstu foreldrar.

§. 4. Medal hinna sýnilegu Guds sképna á jördunni er madurinn hin ypparlegasta. Hann er gæddur með sýnsendarfullri sálu í hentugum líkama handa henni; hann er og svo settur af Gudi til að ráða yfir öllum öðrum dýrum.

Préd. 12, 7. Moldin hlýtur að hverfa til jardarinnar aptur, hvar hún áður var, en andin til Guds, sem gaf hann.

1 Mós. 1. 1, 28. Gud sagði til vortra fyrstu foreldra: Gjörð yður jördina undirgefna og drottaið yfir fiskunum í sjónum og fuglunum í loftinu og yfir öllum dýrum, sem hræra á jördunni.

Merkt: Manneskjurnar hafa það mikla fram yfir dýrin, að þær geta þenkt, talad og breytt eptir sýnsamlegri umþenkingu; en með þess meiri athögli egum vér að gæta vor, svo vér ekki vanbrúfum þessa siðrú yfirburði, á móti Guds vilja, jafnsum oss edur öðrum til skada.

§. 5. Líkami mannsins er svo hagkvæmlega tilbúinn, að bæði

gétum vér unnid.það, sem nýtsamlegt er með limanna brúkun, og lífa notid stórrar ánægju með skilningarvitunum, hver að eru: sjón, heyrn, plman, smectur og tilfinning.

1 Mós. 6. 2, 15. Drottinn Gud setti Adam í aldingardinn Eden, til að yfja hann og vakta.

Ephes. 4, 28. Postulinn Páll útheimtir: að vér skulum erfida og vinna ofs inn eitthvað þarft, svo vér höfum nokkud til að gefa þeim, sem meðþurfa.

Merkt: a) Vér erum allir skapadir til að erfida, því má enginn eyða sinni tíð í yðjuleysi.

b) Þegar vér njótum einnarar eður annarar ónægju með skilningarvitunum, þá egum vér áttid vandlega að gæta hósa í hverjum hlut, en firdast alla vanbrúkun, svo Guds gæðska verði ofs ekki til firdjórunar af sjálfskapa vitum.

§. 6. Sálir er sá mannsins partur, sem þenkir og ályktar. Hún er ódauðlegur andi, gædd með skynsemi til að þeckja hvað rétt er eða rángt og með frjálscræði til að velja hvert heldur gott eða íllt.

Matth. 10, 28. Jesús sagði: Þrædist ekki þá, sem líkamaun deyða, en gétu ekki líflátid sálina.

Merkt: Þar ed sálin er æðri partur mann-
estjunnar, egum vér kappfosta, að láta
osa framsfara í nyttsamlegri þeckingu og
lærdómi og ætíð gírnast þið sannna góða,
svo að vér hæfilegir verðum til sannarlegr-
ar sarsældar, bæði í þessu lífi, og einkan-
lega í því tilkomanda.

§. 7. Allt hvað Gud skapaði var
yfrid gott og í besta máta lagad til
þess, sem það var ætlað, en einkanlega
var mannestjan, svo sem tilnámingsfull
vera, sköpuð eptir Guds egin mind.

1 Mós. b. 1, 31. Gud sá allt, sem hann
hafði gjört, og, þá! það var yfrid gott.

1 Mós. b. 1, 26. 27. Gud sagði: vér viljum
gjöra mannuinu eptir vortri mind og líkingu, þá
skapadi hann mannestjuna eptir Guds mind; hann
skapadi þau karlmann og konu.

Merkt: Ekért af því vonða, er finnst í heim-
inum, gétur tilreiknast Gudi, sem ekki
var orsök til þess. Skuldin verður eins-
ungis hjá mannestjunni, sem ekki gætti
sins meðfædda sakleysis.

S. 8. Þær fyrstu manneskjur líktuſt Gudi í nockru, og í því tilliti er ſagt þær haſi verið ſkapadar eptir Guds mind. Þarí voru þær honum líkar, að þær hefðu þeckíngarfulla nnskilning á ellu, ſem þær meðþurſtu, til að byrja ſarſallegt líf; líka hefðu þær í viljanum lýst og laungun til hins góða, án þeſs að freiſtaſt af nockri tilhneigíngu til ílls.

Préd. 7, 29. Salómon ſegir: Það hefi eg fundið, að það, ſem Gud hefir gjört manneskjum, er rétt. Hér á líka við það, ſem Poſtulan Páll ſegir, Cól. 3, 10. Að þeir trúðu haſi íklæðt nýrri manneskju, ſem enduſnóast til þeckíngar eptir þeſs mind, ſem hana hefir ſkapad, Eph. 4, 24.

Merk: Vér egum að áſtunda að verða Gudi líkir að nýu, léppaſt þeſs vagna daglega eptir að láta ofs fara fram í þeckíngu og ráðvendni, ſvo vér verðum að nýum og betri manneskjum.

S. 9. Auk manneskjunnar hefir Gud líka ſkapad aðrar ſkynſemdarfullar verur, ſem haſa ædra edli og fallaſt Englar. Þeir eru Andar, haſa því ſkynsemi og frjálstræði, en jard-

nefkar manneskjur gæta ekki sjed
þá án Guds sérdeilislegrar tilhlutunar,
því þeir hafa engann jafneskann lífhoma.

Ps. 103, 20. 21. Lofid Drottinn, þér,
hans Englar! þér, øblugar hetjur, sem fram-
kvæmid hans bod! Lofid Drottinn, þér, hans
þénarar, sem gjörð hans vilja!

§. 10. a) Röðir af Englunum
hafa sjálstrað fallid frá hlýðni sinni
við Gud, þeir kallast þessvegna vonð-
ir Englar og líða það straff, sem
illra þeirra hafði tilunnid.

2 Pét. 2, 4. Gud þyrmdi ekki Englunum,
sem syndgudu, heldur stæpti þeim niður til
helvittis og setti þá í myrkra fíötur, svo að
þeir geymist þar til dómans, Matth. 25, 41.
Jóh. 8, 44.

b) Hinir Englarnir hafa stöðugt
ugir í hlýðni sinni við Gud og kallast
því góðir Englar; þeir hafa yndi sitt
af að fjöda Guds dýrd, losa hann og á-
falla og gjöra allt, sem hann þípar þeim.

Hebr. 1, 14. Eru Englarnir ekki þjón-
ustusamir Andar, útsendir vegna þeirra, sem

þblást skulu sáluhjálpinar? Matth. 18, 10. 28, 2—7. Lúk. 1, 26—28. 2, 9—14.

MerK: Þ þridju bæn af Södir vor, verðum vér áminnatir, að gjöra það, sem Gud vill, með sömu lýfi og ástundun, eins og góðu Englarnir gjöra það á himnum.

II). Svad Ritningin kénir ofo um Guds forsjón og viðhald allra Skapadra hluta.

§. 1. Gud viðheldur öllum Skopudum hlutum með sínu almætti og lætur þá niðurreðun í náttúrunni halda sér, sem hann einusinni hefir tilsett, því annars mundi þún fara aflaga.

1 Mós. 6, 8, 22. Medan jördiner við lýði, skal hverki lína sáð né uppstéra, frost né hiti, sumar né vetur, dagur né nótt.

Ps. 104, 13. 14. Drottinn, minn Gud! þú vaxvar fjöllin hér ofanad og fyllir landid með ávortum, sem þú gífur; þú lætur grasid spretta handa féuadinn, og korn, mönnunum til nota, svo að þú útleidir braudid úr jördunni.

MerK: Vér megum ætíð reida ofo uppá Gud, hverninn sem ástædt er fyrir ofo, því með sínu almætti, speki og gæðsku

verndar hann jafnan heiminn; en vér meg-
um heldur aldrei gleyma því, að vefsama
hann og þacka honum.

§. 2. a) Gud ber umhyggju fyr-
ir öllum sínum sképnum, smáum og
stórum, veitir þeim öllum allt hvað
þær viðþurfa til lífs-uppheldis, gætir
þeirra og verndar þær.

Ps. 145, 15. 16. Allra augu vona til
þín, Drottinn! og þú gefur þeim þeirra fæðu í
hæfilegann tíma; þú upplýtur þinni hendi og
sedur allar lifandi sképna með þinni blessun.

b) Sérilagi ber Gud umhygg-
ju fyrir manneskjunum, er með
þynfsemi og hennar rétti brúkun geta
orðid njótandi langtum meiri sælu enn
þynlausu sképurnar.

Matth. 6, 26—30. Jesús sagði: Gætið að
fuglunum í loftinu, þeir sjá hverti né uppstéra
og ecki jafna þeir í kornhlöður, samt fæðir
yðar himneski Fadir þá; erud þér ecki miklu
þýðarlegri en þeir?—og þá er Gud skýndur
grasid á akrinum, sem stendur í dag, en á
morgun verður kastad í ofn, mundi hann ecki

miklu fremur það sama við þú gjerast? ó þér lítilltrúadur! Matth. 5, 45.

Merkt: a) Vér megum ekki misbrúka þynslausar sképnur edur fara illa með þær, því Gud, sem hefir skapað þær og nærir, vill að þeim vegni vel eins og oss.

b) Vér egum ekki að misbrúka Guds gáfur til óhöfs, því hann hefir ekki gefið oss þær til annars, enn að vér skyldum með þeim ebla vort egid og annara sannarlegt gagn.

c) Það er Gud hefir gefið oss vora limi og krapta til þess vér skyldum brúka þá til nyttsamlegrar vinnu, þá vill hann ekki með þóðrum hætti bera umhyggju fyrir voru upphaldi, en að vér sjálfir séum jafnaframt þóðir og atorkusamir, hverr í sínu rétta standi og embætti. 1 Mós. 6, 3, 19. 2 Thess. 3, 11. 12.

d) Það er sannarlegur velgjörningur af Gudi að vér erum skyldugir að erfða, því þar með styrkist heilsa líkamans, og sjálin uppræst að hugsa um það, sem er gott og nyttsamlegt í stað þess að fællast eptir syndsamlegri gleði.

S. 3. Gud, sem er heimsins Drottinn og Stjórnari, styrkir með speki og gæðstu öllu því, sem við ber í heiminum, svo að bæði gott og illt fá þau endalok, sem honum þykja þagðæmst.

Matth. 10, 29—31. Jesús sagði: Seljast ekki tveir titlingar fyrir einn smápening? samt fellur enginn af þeim til jarðar án yðar Fæðurs vilja—enn fremur—öll yðar höfudhár eru líka talin; óttist þessvegna ekki, þér erud meira verðir enn margir titlingar.

1 Mós. 6, 50, 20. Jóseph sagði við bræður sína: Þér ætludud að gjöra mér illt, en Gud á setti að snúa því til góðs til að gjöra það, sem nú er framkomid og halda morgu fólki við lífið.

Merk: a) Vér egum að fela Guði á hendur hvada árángur verður af vöru löglegu erfidi, þaræð eðfært fléður án hans vilja eða tillátsemi.

b) Þegar Gud leysir vöndum mönnum að gjöra flæða vegna þess hann vill ekki með mælt svípta þá sjálfræði þeirra, megum vér samt treysta því, að hann í tæfann tíma muni snúa því til góðs, annaðhvort til þörrar egin. eður annara nytsemdar.

c) Jafnvel þó það á stundum líti svo út, eins og hinum ógudlegu gáangi allt að öflum, en gudhræddir megi líða naudir og vöðæði, er Gud samt vísdómasfullur og réttlátur í sínum stjórnum, því hann veit best hvað nytSAMlegt er, bæði hverjum út af fyrir sig, og líka öllum heiminum yfir höfud að tola, en í hinu sðru lífi mun hann víssulega straffa sérhvern og launa öllum, eptir sem hvort þessir tilunnid.

§. 4. Sérhverjum ber að álíta það stand, sem hann er í settur, eins og vissu þellun af Gudi; til að gjera þar svo miklu gagn, sem honum eptir fremja megni, esnum og ásigkomulagi er megulegt.

1 Sam. 2, 7. Drottinn er sá, sem gjörir fátakann og ríkan; hann er sá, sem niðurþykkir og upphesur.

1 Cor. 7, 20. . Hvert einu standi stöðugur í þeirri stöðu, sem hann er tilkalladur.

Merk: Hvert, sem er ánægður með sitt stand, sá áskar Guds algóðu forsjón, og sýnir í því mikla fávistka.

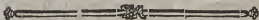
§. 5. Hvað, sem oss mætir í þessu lífi, hvert það er heldur sorg eða gleði, er oss af Gudi ætlað eptir besta tilgangi, svo vér höfum áttid orsök til að vera ánægðir með hans stjórnun og umráð.

Hebr. 13, 5. 6. Láttu þú nægja með það, sem þér hefur; því hjálfur Drottinn hefur sagt: eg skal ekki svipta minni hendi af þér og engann veginn yfirgefa þig; vér getum því hugþraustle sagt: Drottinn er minn hjálpari, eg skal ekki svíða.

Róm. 8, 28. Vör vitum, að allir hlutir verða að þéna þeim til góðs, sem Gud elskar.

Merkt: Ovidurþvæmilegt er fyrir oss, að falla í vyl edur efasemi, þá mótgangur uppáfémur, þar vör vitum að Guds forsjón vakir yfir oss, og að neyðin sjálf verður að medali í Guds hendi, til að ebla vort sannarlega gagn.

Lærdómurinn um Rómanina og viðhaldið er stuttlega útmáladur í fyrstu grein Trúarjárnungarinnar í Fræðunum.

Þriðji Kapítuli.

Um manneskjanna spillingu af syndinum.

§. 1. Rómaslanskyrta, að manneskjurnar eru ecki svo góðar, sem þær vera ættu. Allir hafa sína bresti, og hjá ellum breiðir sér ein edur önnur syndsamleg tilhneiging, hjá sumum meir, en sumum minna.

Róm. 3, 23. Allir hafa syndgæð og hafa flört á þeirri hrófun, sem hjá Gudi gylðir.

1 Jóh. 1, 8. Ef vér segjum: að vér höfum ekki synd, þá svikjum vér sjálfa oss og sannleik: urinn er ekki í oss.

Merk: Vér höfum enga orsök til að treysta vorum eginu verðugleika edur fyrirhlíta aðra, þó allir erum vér ófullkomnir, og sérhverr hefir nóg að ásaka sig fyrir.

§. 2. Sú almenna spillíng manneskjanna er einfanlega þar í sölgín, að þeir brúka ekki skynsemina til réttar yfirvegunar; hvað ed kemur þar af, að syndsamleg girnd til jafðneskra hluta, sem Vilningarvitin fýsir til, hefir fengid svo mikid vald yfir hugskoti þeirra, að þeir sækjast eptir téðum hlutum, svo sem væru þeir í það æðsta góða. Þaraf séður, að manneskjan gétur haft vit á því góða; en hefir samt tilþnegingu til ens vonda.

Matf. 7, 21—23. Jesú s segir: Innan að, frá manneskjunnar hugskoti, útkoma vonda hugsanir, hórdómur, frillalífi, morð, þjófnaður, ágirnd, illska, svif, lauslæti, ófund, bakmælgí, dramb, hyrbuleysi; allt þetta kemur út innanad og sargar manneskjuna.

Róm. 7, 18. Postulinn Páll játar: Eg veit að í mér — það er: í syndum, spilltri náttúru minni — býr ekkert gott.

Merkt: Vér verðum nákvæmlega að gæta vor, svo að vondar girndir uppveikist ekki hjá oss, en alvarlega kappkosta að níturkessja þær, þegar þær taka til að breiða sér, svo þær fái ekki yfirhönd, og að vér hrörum ekki í lesti og óþygðir sem draga Guds ónád eptir sig bæði í þessu lífi og hinu tilkomanda.

§. 3. a) Eski er Gudi um spillingu manneskjunnar að féna, því hann skop þær fyrstu manneskjur saklausar eptir sinni eigin mind.

Saf. 1, 13. Enginn segi, nær hann freistast: eg freistast af Gudi, því Gud getur ekki freistast af nokkra illu, hann hálsfur freistar og einkis.

b) Gud hafði bannað fyrstu manneskjuna að eta ávörtinn af einu tilteknu tré, en þau gjördu það samt, og fyrir þá sök urðu þau ekki einungis, svo sem óhlýdug, og gudastraffi undirorpin, eins og Gud hafði hótað þeim, heldur mistu þau líka þeirra fyrri lyft til ens góða, þaræð óregluleg

glend til jafnestrá hluta féð yfirráð yfir
þynsemi og vilja þeirra.

1 Mós. 2, 16, 17. Gud Drottinn bauð
manneskjunni og sagði: Af öllum trjám í aldin-
gárdinum máttú eta, en af skilínings trénu góðs
og ills máttú ekki eta, því nær, sem þú etur
af því, staltú vissulega deyja.

Merk: Gud reyndi ekki sjálfs síns vegna
vora fyrstu foreldra með því, að banna
þeim ávortinn á trénu, þar hann vissi gjörka
fyrirfram, hvert þau mundu hlýða sér eður
ekki; heldur var þors á einhverri reynsku
vegna sjálstra þeirra, allteins og vegna
sérhverrar annarar skilíningsfullrar skýnu.
Reynsla þessi átti að gefa þeim talisfari
til að brúka þeirra sjálfræði, útvelja þid
góða, hafna því illa, eptir egin umþenk-
ingu, þeim sjálfum til stadfestingar í dygd
og ráðvæðni.

§. 4. Ritningin segir öfs; að elnn af
þeim Englum, sem fallnir voru frá
hlýðni við Gud, og sérílagi kallað Djöf-
ull, hafði reynt að steypa vorum fyrstu fors-
elðrum á sömu naundir, sem hann var sjálfur
tominn í, og ginnir Eöu til að eta af
forbóðna trénu, en hún lofkadi síðan
mann sinn Adam til sama verks.

1 Mós. 3, 1—6. Höggormurinn sagði við
kónuna: ekki manud þid deyja, því Gud veit

ad nær, sem þú etid af því tré, munu yðar augu uppljúfast og þú munud verða eins og Guð, í ad þekja gott og illt; en konan sá ad tréð var gott ad eta af, sagurt á ad líta og girnilegt til fróðleiks, svo hún tók af þess áverti og át, og hún gaf manni sínum þar af og hann át.

Jóh. 8, 44. Djöfullinn var mörðingi frá upphafi og var ekki stöðugur í sannleikanum, því sannleiki er ekki í honum; þegar hann talar hýgi, talar hann af sínu egin, því hann er lygari og lýginnar höfundur.

Merk: Þesdi Guð átt ad hindra vora fyrstu foreldra frá ad brjóta hans böðord, þá þesdi hann orðid ad þvinga þá med almætti sínu, þared þeir vildu ekki viljuglega hlýða hans bödi og aðvörun. En þá þesdu þeir mist skynsemi sína og sjálaræði og undir eins orðid ad skynlausum sképnum, er ekki þesdu síðan gétad tekid á móti þeirri sæln, sem þeim var ætlud, það þó ekki var samkvæmt med Guðs speli og gæðsku.

§. 5. a) Vorir fyrstu foreldrar gátu ekki látið það sakleysi ganga í ættir til afkomenda sinna, sem þeir þesdu sjálfir mist; en síðan sjálfra þeirra edli var orðid spíllt og skémmt, hlaut

þaraf að fylgja, að nidjar þeirra erfðu þessa spillingu.

Ps. 51, 7. David játar: Eg er fæddur með misverfnadi, og í syndinni gat mín móðir mig. Jóh. 3, 6.

b) Sekum þess, að synðsamleg girnd til jafneskra hluta fékk yfirráð hjá vorum fyrstu foreldrum, er hin sama girnd nú orðin freptug í allra manna sálum; með ára sjóðanum fæðir hún af sér ýmislegar syndir, og dauðinn er það straff, sem Guð hefir víðlagt, ef þær drýgðar væru.

Róm. 5, 12. Syndin er af einum manni komin í heiminu og dauðinn vegna syndarinnar, svo hefir dauðinn fætt til allra manna úmpreyngt, því allir hafa syndgað. Róm. 6, 23.

Merki: Vín og þad tré, sem er afslífi tegund, ekki gétur þorid bestu ávexti, eins er þess ekki heldur þou, að foreldrar, sem tapad hafa sakleysi sínu og eru spiltir af vöndum girndum, kunni að geta gæða og með öllu saklausu aflomendur, því verkanin verður að lifrast orsökinni. Matth. 7, 16, 18. Jóh. 14, 4.

b) Guð vildi ekki hindra, að sú almenna spilling, sem af hinum fyrstu mannum var komin í heiminu, údreifðist eptir nátt.

úrlegu edli og rás til allra þeirra affom-
enda, því hann hafði frá eilífu fyrirhagad
þeim öllum nægilegt lausnar-medal vegna
Kristi. Róm. 11, 32. Gal. 3, 22.

§. 6. Hverfu stór, sem spillíngin
var, sem komin er yfir allar mannest-
jur, hefir Gud þó, hagad því svo, að í
vorum hjörtum fýldi eptir verda drott-
andi eptirlángan til lucku og vel-
gengni, sem ecki lenfir oss að vera eld-
úngis hirdulausum um vora egin velferd.

Eph. 5, 29. Aldrei hefir neinn hatad
sinn egin lifama, heldur fæðir hann og endur-
nætur.

Merkt: a) Sannarleg farsæld hér í heimi
er einúngis innifalín í velgrundadri sinn-
is rósemi og ánægju. Þvad, sem móti
þennis freidit, er ecki verdt að sakjast eptir,
þar þad er miklu meir farsæld vorri til
hindranar en eblíngar.

b) Lesti og ódygdir, sem án efa munu eptirá-
abla oss mikils sinnis óróa, egum vér
af fremsta megni að sordast og af að leggja.

§. 7. Spillíngin hefir samt ecki
gétad svo miklu aðgjört, að vér séum
eldúngis tilfínníngarlausir um þad,
sem er rétt eða rángt í vorum at-

hósum, því eptir Guds alvísu ráðstöfun hósum vér allir samvitsku, er látur oss finna til innvortis ánægju, þegar vér gjörum það, sem rétt er, en þar á móti uppvækur innvortis óánægju og órósemi, þegar vér tekum oss eitt hvað það fyrir hendur, sem er ekki rétt edur leyfilegt.

Róm. 2, 14. 15. Þegar heidningjarnir, sem ekki hafa lögmálid, gjöra það af náttúrunni, sem lögmálid skipar, þá eru þeir, þótt ekki hafi þeir lögmálid, hlásum sér í lögmáls stad; þó þeir sjna, að lögmálsins verk eru skrifuð í þeirra hugskoti, með því þeirra samvitska ber þeim vitni og þeirra þánkar, sem áfaka sða affaka þá innbyrðis.

Merkt: a) Vor samvitska er góð, þegar vér finnum hjá sjálfum oss, að ekkert verður með réttu fundid að vorri breysni. Þar á móti er vor samvitska vond, þegar vér finnum, að vér ekki hósum hegðað oss eins og vera ber.

b) Stærri gæsl fann ekki að hugfest enn vond samvitska, sem ossalir með sínu álafi bædi í lífi og danda. Þess vegna egum vér þó heldur kappfösta að lífa gudráðilega, svo vér getum haldið góðri samvitsku.

c) Sjá mörgum sefur samvitkan, um standarsafir, meðan þeir ekki gæfa-gjætur að illverfum sínum, en einhverntíma mun hún samt vakna; mun þá uppkoma þess stærri quidi og ángur í sálunni.

§. 8. a) Mannesþjan syndgar, þegar hún verður brotleg í einhverju, sem stríðir á móti Guds budi, þessvegna er það allt synd, sem ekki er samkvæmt með Guds vilja.

1 Jóh. 3, 4. Hverr, sem syndina drýgir hann gjörir það, sem er móti lögmálinu, því það er synd, sem er móti lögmálinu.

b) Mannesþjan drýgir synd með hugrenningum og girndum, þegar hún þefir ánagju af að hugsa um það, sem Guði er á móti og sælist eptir því.

Matth. 9, 4. Jesús sagði til Þhariseanna: Því hugsið þér svo illt í yðrum hjörtum? Matth. 15, 19, 20.

c) Mannesþjan drýgir synd með orðunum, þegar hún talar um eitthvað, sent áunadhvert ekki sambýður þeirri viðingu, er hún á Guði að veita, eða móðgar, ellegar þadar náúngann.

Matth. 12, 36. Jesús sagði: mannesþjurnar ega að standa reikning á dómsdegi af

sérhverju óvildurqvæmilegu orði, sem þær hafa talad.

d) Manneskjan drýgir synd með verkunum, þegar hún annaðhvort gjörir eitthvad, sem Gud hefir bannad, edur lætur ógjört, sem hann hefir skipad.

1 Jóh. 3, 6. Hverr, sem stöðuglega heldur sér til Guds, drýgir ekki synd; hverr, sem syndina drýgir, hefir hverki sjed Gud né adhyllt hann.

Jak. 4, 17. Hverr, sem kann ad gjöra gott en gjörir það ekki, hann syndgar.

Merk: Þad er ekki nóg, ad vér forðumst útvoortis ill orð og verk, sem gjöra oss jafnvel spritmonnum andsyggilega, heldur egum vér einnig ad gæta vor við illum hugrenningum, sem ekki eru huldar sprit, alvissum Gudi, er hefir viðbjöd á þeim og mun straffa þær.

§. 9. a) Allar syndir eru ad sennu rángindi í sjálfum sér, samt eru þær ekki allar jafnstórar eda somu refsingar verdar.

Jóh. 19, 11. Jesús sagði við Pílatus: Ek sem féel mig þér í hendur, hefir meira syndgað ad enn þú.

6) Sannfrístinmanneskja gétur
sýndgæð af breiðfleiða, amaðhvort
af því hún hefir ekki betur vit á. Jafnvel
þó hún bæði gæti og ætti að hafa haft
vit á því; ellegar hún gjerir það i bráð-
ræði og móti vilja sínum; en strax, sem
hún verður vor við yfirlýðing sína, ágrast
hún af henni, og með einlægum ásetun-
ingi að vilja betra sig, biður Guð
fyrir Krists sakir, um náð.

Róm. 7, 18. 19. Viljann til þess góða
hefi eg að sonnu, en ekki frapt til að fram-
kvæma það; því hið góða, sem eg vil, það
gjörir eg ekki, en það vonda, sem eg ekki vil, það
gjörir eg.

7) Hinn ógudlegi sýndgæð af á-
setningi; þótt hann viti betur og hann
hefir yndi af því, án þess hann ágrist af
illsku sinni, eða biðji fyrirgefningar henni
og leitist við að betra sig.

Phl. 3, 18. 19. Margir breyta eins og
eg óþökkis hefi sagt yður og með grátandi
tátum segi enn, að þeir eru óvinnir krossins
Krists, hverra afdrif verða, að þeir tortón-
ast; þeir, sem hafa magann fyrir sinn Guð,
þóttir sömu að flámmunalli og sætjast eptir jarð-
nastum munum.

d) Hverr, sem syndgar af ásetningi, sýnir þar með, að hann metur Gud einfís í hjarta sínu, og lætur ekki ásannast, hversu ósegjanlega gæðstúrifur Gud er; þessvegna er það rétt víst að hann fái hardara straff enn sá, sem illa breytir, án þess að gjera það af ásetningi.

Lúk. 12, 47. 48. Eá þjón, sem veit síns Herra vilja og býr sig ekki til eða breytir eptir honum, mun straffast harðt; en hinn, sem ekki veit þann vilja og hverjum þó hefir áorðid, hann mun straffast minna.

Merkt: Það stríðir öldungis á móti þeirri elsku og virðingu, sem sanukristin manneskja á að hafa fyrir Gadi, að gjöra nokund af ásettu ráði, sem hún veit að stríðir á móti Guds vilja, sellegar láta nokund af því með ásetningi ógjort, sem hún er skyldug að gjöra. Hverr, sem af hjarta vordir og elskar Gud, sá fordast með mestu varid, að brjóta viðvitandi á móti nokkru hans bodordis. 1. Mós. 6. 39, 9. Róm. 6, 15.

§. 10. a) Mannekjan gétur ekki ódlast neina sannarlega farsæld af syndinni, því hennar imindaba kjæti hverfur stjótt; en badi-örðsemi og blygdan samvitfunnar og Guds óuád fylgja

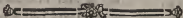
eptir henni, er ásamt með steopir manneskj-
junni, og það stundum strax í þessu lífi, í
margshyns eynd og volæði.

Orðsqv. b. 14, 34. Syndin er lands og
lýða tópun. 1 Tím. 6, 10. Jak. 4, 1. 2.

b) Eptirfomanda lífi verða
strax qualir og útilokan frá Guds
nád og miskunsemi viss gjöld og
umbun syndanna, ef vér holdum án
yfirbótar áfram í þeim með gæðþekni
og af ásetningi.

Róm. 2, 8. 9. Þeir þá, sem eru mótsma-
te og ekki hlýða sannleikanum, en fallast heldur
á ránglætis, skal koma reidi og hásad; hrell-
ingar og harmgælt skulu vera yfir allra manna
sálum, sem illsku drýgja.

Merkt: Mjög hættulegt er, að láta synd-
anna tilloftanir rótfestast í hjartanu;
því auk þess að manneskjan spillir þar
með hugarfari sínu og fíanislagi, svo gétur
sú synd, sem opt er um hand-hafd, orðid
fljótt að vana og voninn um síðir að forherd-
ingu, hvar af yfirbótin verður lángtími tor-
veldari.

Þjórði Kapítuli

Um það, hvernig Jesús Krístur
hefir víðrétt manneskjurnar
úr þeirra spillingu.

§. 1. Gud vildi ekki að syndin, sem í heiminna var komin, skyldi steypa manneskjunnar í eilífa tópun, án þess nokkur von væri um frelsi; þessvegna hefir hann, af sinni líknarsfullu elstu, tilflétt þeim Endurlausnara, til að frelsa þær frá syndarinnar fadlegu verkunum, en veita þeim áptur aðgang til Guds náðar, bæði í þessu lífi og því tilkomanda.

Jóh. 3, 16. Jesús segir: Ego elstadi Gud veröldina, að hann gaf í dauðann sinn einu gétinn Son til þess, að allir þeir, sem á hann trúa, ekki skuli fyrirfarast, heldur hafa eilífa sælu. Róm. 8, 32. Eph. 1, 6. 7.

Merk: a) Endurlausnarrinn var ekki sendur til að frelsa syndugar manneskjur frá þeirra líkhamlegu nauð, því þeirra sannarlega gagn úrheimtir, að Gud verður leysa

ad hörmúngar og mótgáangur uppáfalli fyrir þeim, til að uppvækja hjá þeim laungun eftir betra lífi, og koma þeim til að afsneita veraldlegum hégóma. Hebr. 13, 5 — 11. Jak. 1, 2 — 4.

- b) Eftir speki sinni og elstu sendi Gud Endurlausnarann til að afsmá syndarinnar skelfilegu verkfær, er ölla manneskjunnar mestu eyndar og báginða; því sundinni fylgja Guds reidi, órósemi samvitunnar, órænting í dauðanum, ásamt með útilokun frá öllum sóma og gleði í eilífdinni, hvor ógudlegir ecki ega þou, nema á því og ángist. 1 Jóh. 3, 4. 2 Cor. 5, 21.

§. 2. Endurlausnarinn er Jesús Krístur, Guds himnesta Föðurs eingétinn Sonur, sem frá eilífd hefir verið sameinadur með Föðurnum í einni og sömu sannarlega guddómlegri vörn, en kom í heimjun á þeim tíma, sem Gud hafði áður tiltekið í sínum fyrirheitum.

1 Jóh. 4, 10. 15. Eyo var þeirri elstu varid, ecki að vér elskudum Gud, heldur að hann elstadi oss og sendi sinn Son til að forlíka fyrir vorar syndir. — Hverr, sem meðlennir að Jesús er Guds Sonur, honum hjálpar Gud stadfastlega og hann heldur sér stöðuglega til Guds. Jóh. 3, 17. 18.

1 Mós. 6. 22, 18. Drottinn gaf Abraham það loford: Af þínu afkvæmi skulu allar þjóðir á jörðunni blessun hljóta. Gal. 3, 16. 1 Mós. 6. 3, 15.

Merk: a) Eptir Guds egin skiptun var Endurlausnariinn Falaður Jesús, sem þýðir Frelsari, svo þar með orði sýnt, að hann ætti að frelsa mannfynd frá þeirri eynd, í hverja sýndin hafði fleypt því. Matth. 1, 21.

b) Endurlausnariinn Falloft Krístur eður Meseías, vegna þess, að spáðómarnir tala um hann, svo sem þann Drottins smurda, er vera skoldi Herra og Konungur í andlega náðarríkinu hvert Gud ætlaði að láta hann slípa til sýndarauna frelsis.

c) Euginn annar enn Jesús af Nazareth gétur verið Meseías, því all þan kénntu, sem hönnu eru tillogd í Guds fyrirheitum, ega falkomlega þeima hlá hönnu. Jóh. 7, 40. 42. Matth. 26, 63. 64. Jóh. 4, 25. 26. 9, 35. 58. 118, 32—37.

Meseías átti að því leiti, sem hann var manneskja, að vera Fönninn af Abrahams ætt, 1 Mós. 6. 22, 18. og Davíds Eyðþætti (Es. 11, 1. líka fadast í Bethlehem Davíds borg. Mich. 5, 1.

Meseías átti að koma í heiminn, áður enn Gyðingar höfðu eldningis mist sína egin valdstjórn. 1 Mós. 6. 49, 8—10. áður ean seinna musterid í Jerúsalem eyðilagdist,

Hagg 2. 7. og áður enn sú tíð væri liden, sem Spámáðurinn Dániel hafði tiltekið. Dan. 9, 24 — 27.

Mesías átti fyrst að lida sára vínu og lífs látinn verða, en strax þar eftir upprisa af gröfinni til óorgengilegs lífs og með því að útbreidda sían lardóm, súa morgun píðs um frá skurðgöda dýrkun til sannleikis þeirra íngar Ps. 22, 1. 19. Ef 53, 1—9 Ps. 16, 5—11. 110. 1—4 Ef. 42, 1—9. 53, 10—12. 55, 1—5.

Allt þetta er framfomid einungis á Jesú frá Nazareth, og getur síðan ekki framfomid við neinn annann, því þau kenniwerk, með hverjum þeim tilkomanda Mesías var lýst, eru ekki lengur til.

§. 3. Jesús Kristur er, að því leiti sem hann er manneskja, kominn í þeiminn á þann hátt, að hann fæddist af Maríu mey. Hann sameinadi þá guddómlegu náttúru við ena manndómlegu, sem tilbúin var í móðurlífi af heilags Anda frapti, með þeim hætti, sem vér ekki getum skilið, svo að hann er undireins bæði Guð og maður og verkar ætíð með báðum sínum náttúrum.

Matth. 1, 20. 21. Engillinn sagði við Jóseph, sem var trúlofaður Maríu: Þýla þú ekki fyrir þér að taka Maríu þína fæstar: konu heim til

þín, því hennar föstur er af heilögum Anda, og hún mun son fæda og hans nafn skalt þú kalla Jesús, því hann mun frelsa sitt fólk af þessu syndum. Lúk. 1, 35.

Róm. 9, 5. Kristur er eptir holdinu, edur sinni manadómlægu náttúru, af fedrumum, hann, sem er Guð yfir öllu, blessaður ad eilífu.

Merkt: Allt það, sem Jesús Kristur útverkadi handa oss, gjörði hann eðl. sem einungis manneskja, heldur, sem Guð og maður undir eins. Þessvegna höfum vér líka sterkuðu fallviðna um, að hans lærðómur sé af Guði, og að sú eiturlausn, sem hann hefir oss afrekad, sé fullgöld.

§: 4. a) Jesús Kristur varð sannarleg manneskja með sálu og líkhami eins og vér, en þó án syndar, og fullkomlega heilagur í öllu sínu framferdi.

Jóh. 8, 46. Jesús spurdi óvini sína: Hverr af yður getur sannad uppá mig nokkra synd? 1 Pét. 2, 22. Hebr. 7, 26.

b) Jesús sýndi í öllu sínu líferni hlýðni við all Guðs Bodord, bæði til að afreka oss betra réttlæti, og líka til að eptirláta oss hið besta eptirdæmi, hverju vér fylgja skyldum.

Róm. 5, 19. Eins og af þess eina manns (Adams) óhlýðni, - eru þeir margu syndugir

ordnir, eins munu lífa þeir morgu af hins eina
(Jesú Krists) hlýðni verða réttláttir.

1 Pét. 2, 21. Kristur hefir oss eptirðæmi
gæfð, til þess vér skyldum seta í hans fótspor.
Matth. 11, 29. Psál. 2, 5.

Merkt: a) Eins og Jesú Krists eptirbrepte
endur, egum vér að hans dæmi, með alvar-
legri ástundun andsfýna, að vér séum ánægð-
ir með það, sem Gud vill vera láta,
Matth. 26, 39. lífa hafa eptirlausnuna og
þapp á að gjöra það, sem honum er þókn-
anlegt. Jóh. 4, 34.

b) Vér egum, eptir Jesú dæmi, láta áfann-
ast í verkunum, að vér elskum alla menn,
með því að kenna í brjósti um þá önnun, og
hjálp þeim eptir esnum. Lúf. 7, 11. 17.
Matth. 9, 35. 36. lífa fúslega fyrirgefna vor-
um mótsöðum-mönnum. Lúf. 23, 34. og vera
reidubúnir til að þéna þeim í öllu. Jóh.
13, 1. 20.

c) Vér egum þéppast eptir að lifjast Jesú í
þolinmæði. 1 Pét. 2, 23. Matth. 26, 47
— 54. Lúf. 22, 61 — 68. einnig í því, að
vera ánægðir og afneita sjálfum oss vegna
sannleikans. Matth. 8, 20.

§. 5. a) Þegar Jesús var þrjátíu
ára gamall, lét hann skíra sig í ánni
Jórdan, og þá var af himnum með

dyrðlegum hætti kunngjört, að hann væri Guds Sonur.

Matth. 3, 16. 17. Þegar Jesús var stírdur, stó hann jafnstjótt upp úr vatninu, og sjá! að himnarnir lufust upp yfir honum, og Jóhannes sá Guds Anda osan stíga og yfir hann koma, og sjá! að ræddin af himni sagði: Þessi er Sonur minn elskulegur, á hverjum eg hef velpótnun.

b) Jesús var strax eptir skírningina, á eydimörku reyndur í fjörutíu daga með margslags hætti, svo að hann með sínu stöðuglyndi gaf oss dæmi til að breyta eptir.

Mark. 1, 12. 13. Andinn (Guds And) ferdi hann jafnstjótt út á eydimörkina og Jesús var þar í fjörutíu daga og varð freistadur af Andstotanum. Matth. 4, 1—11.

c) Eptir að Jesús var stírdur og hafði afstæðid freistinguna; ferðadist hann um fríng meðal Gyðinga á fjórða ár og kénndi þeim, eins og Spámadur af himnum sendur, Guds ráð og vilja um syndaranna frelsun og sáluhjálp.

Mark. 1, 14. 15. Jesús prédikadi Þar: dóminn um Guds ríki og sagði: tíminn er kom:

inn og Guds ríki nálgast, hjáid að yður og trúið Evangelíó. Matth. 4, 23.

a) Meðan Jesús gekk í kring og kénndi, staðfesti hann opt kénningu sína með miklum og gæðstúrkum fraptaverkum, sem augljóslega sýndu, að hann var af Gudi sendur.

Matth. 11, 4. 5. Jesús sagði við Lærisveina Jóhannesar Skirara: Farid og kunngjörð Jóhannesi það, sem þér heyrð og hjáid: blindir fá sýn, haltir ganga, lífþráir hreinsast, dauðir heyra, dauðir upprísa og voludum verður evangelíum boðað. Post. 6b, 40, 37. 38.

Merk: a) Með Jesú Krísts dýrmata lærðómi er hvað af hverju afmáð og upprætt sú vidurbyggilega hjátrú og afgudadýrkun, sem áður drottnaði í veströldinni. 1 Cor. 8, 4—6.

b) Með Jesú lærðómi hófuinn vér fengid rétta þekkingu á Gudi og hans vilja í því, sem vidkémur syndaranna sálubjálpi. Jóh. 14, 5—7. 17, 3. 6. 8. 14. 17.

c) Jesús hefir kénnt oss það, sem vér annars værum ekki fullvísstir um, nefnilega: að annað líf sé til eftir þetta, og að gudsbræddir komi eftir dauðann í eilífa sælu.

Jóh. 3, 14. 18. 5, 21—29. I Pét. 1, 3—5.
2 Tím. 1, 8—10.

d) Jesú lærðómur er ofs besti leidarvísir
til dygdafulls líferniss. Matth. 5, 6: 7.
13. 15. 18. 20. 22. 25. Lúf. 10, 16. 18.
Jóh. 13, 14—16.

e) Sverr sem með einlægum hjartafeli vill
meðtaka Jesú lærðóm og fylgja honum,
mun sannarlega komast að raun um, að
í honum er guddómlegur fræptur til að
betra hjartad, hugga samvitkunna og stadfesta
vonina um eilífa sælu. Þar með styrkist lífa
í fræptugasta máta vor fullvissa um, að Þessi
lærðómur sé Góðsins orð, sem hann lét Son-
inn opinbera mannfyninu, og að sá lærðómur
er þess vegna í samleifa guddómlegur. Jóh. 7,
16. 17. 8, 31—36. 12, 44—50. 14, 8—10.

§. 6. a) Meðan Jesús kénndi á
Gyðingalandi var hann undirorpinn
margstónar ofsóknunum, þarad hefd-
ingjar Gyðinganna, fyrir ofundar sakir
yfir því, hvað mikid honum tókst við al-
múgann og af hatri við Jesúm, af
því hann vildi ekki fegra vondska þeirra,
reyndu til, bædi vel vélum og ofríki,
að taka hann af lífi.

Lúf. 19, 47. 48. Hann kénndi daglega í
musterinu, en yppursta Prestarnir og Skrifst.

lærdir og Hofsdingjar lýðsins sóttu eftir að fyrirkomu honum, þó fundu þeir ekkert, er þeir gæti gjort, því allt sóltíð hné að honum og hlýddi honum. Matth. 12, 14. 22, 15—21. 27, 18. Lúk. 20, 20.

b) Jesús eginn Lærisveinn, svikarinn Júdas, varð um síðir keyptur til að selja hann Hofsdingjunum í hendur, sem þá dæmdu hann, án allra saka, til dæða, og fengu hann heidna Landsdómaranum, þeim pontverska Pílatusi. Þessi Pílatus óttadist reidi Keisarans, hverri þeir hötudu honum og lét, móti vilja sínum, húðstrýkja Jesús, þyrni-krýna, hæða og negla eins og illvirkja á krossinn, þar hann uppgaf sinn anda.

Matth. 20, 18. 19. Jesús sagði fyrirfram við sína Lærisveina: Sjá! vér förum nú upp til Jerúsalem, og Draussins Sonur mun seljast Prestahofsdingjum og Ekriflærdum í hendur, og þeir munu dæma hann til dæða, og fá hann heidningjum til að láta spotta hann, húðstrýkja og krossfesta. Matth. 16, 21—23. 17, 22. 23. Lúk. 18, 31—34. Matth. 26, 14. 16. Mark. 14, 43—46. Jóh. 13, 21—30. 18, 1—9.

Lúk. 23, 46. Lofjans kalladi Jesús á krossinum með hárrí raustu og sagði: Fadir! í þínar hendur fel eg minn anda, og í því hann sagði það, uppgaf hann sinn anda. Jóh. 19, 33—37.

c) Jesús varð ekki einúngis að þola sára þínu á líka manum, heldur leid hann líka á fátunni beista qvöl og ángist vegna mannaunga synða.

Matth. 26, 37—39. Þegar Jesús var kominn í grasgardiinn; tók hann ákaflega að hrigglast segjandi: Minn fála er hrigg allt til dauðans. Þar eftir gekk hann lengra fram, féll niður á sína áfönu, bad og sagði: Minn Fadir! ef það er mögulegt, þá líði þessi kalcifur frá mér! Þó ekki eins og eg vil, heldur eins og þú vilt. Matth. 27, 46. Lúk. 22, 41—44.

Merf: a) Jesús sýndi með hugþrúði sínni, að hann væri ekki hræddur fyrir dauðanum, Þegar hann gekk á móti óvinunum, sem voru að kíta að honum, hann vissi líka að þinir himnesku andar myndu veita sér líd, ef hann vildi slíta sig úr hondum óvina sína; og þaræð þeir allir dattu til jarðar, Þegar hann taladi, sýndi hann hvað hægt sér hefði verið, að sleppa frá þeim, ef hann hefði viljad. Matth. 26, 53. Jóh 18, 4—6.

b) Það var ekki að undra, þó Jesú, eins og manneskju blástradi að hugsa til þeirrar óguarlegu þínu, er fyrir honum lá; en laungu

áður vissi hann, hvað yfir sig mundi koma, var samt ætíð óhræddur og reidubúinn til að tala það alltsaman, mannanna vegna, uppá sig eftir síns Föðurs vilja. Þar af er andræðid, að hans mikla sálar ángist hefir einfanlega komid af því, að hann setti sér fyrir síðir allra syndugra manna misbrot, svo viðbjóðsleg, sem þau eru, og sá að öll þau voru sér nú tilreiknað. Ef. 53, 6—12. Hebr. 5, 7—9.

§. 7. a) Jesús var eldúngis saklaus og varð að líða, án þess hann í nokkru hefði misbrotid eða syndgað.

Luk. 23, 4. Pílatus sagði við Rénntimannas höfðingjana og fólkid: Eg finn enga sök hjá þessum manni. Matth. 27, 4. 18. 19. 23. 24.

b) Jesús gekk með fúsum vilja undir þínuna og af elsku og medaumkun yfir oss syndurum, eftir síns himneska Föðurs ráði og vilja, þar vér annars hefðum eilíflega tortýnst vegna vorra synða.

Phil. 2, 6—8. Þó að Jesús Krístur væri í Guds mind, fór hann samt ekki með það, eins og það væri hersáng, að hann var líkur Gudi, heldur létilláðadi hann sjálfann sig, tók á sig þræls mind og varð hlýdugur alle til dauða, já allt til dauða á krossinum. Jóh. 10, 11. 18. Ps. 40, 6—9.

c) Jesús leid þínuna í allra sýnd-
ugra manna stad og fyrir ofs alla,
svo hann gæti friðþægt fyrí vor mergu
afbrot, með að þola það straff, sem
ver allir höfðum tilunnid; með þvílíkum
hætti gat Guð fyrirgefð ofs sýndirnar,
án þess að gjöra móti réttðæmi sínu,
eða þérða sitt Eigmál, ellegar veifja
sitt Herraðæmi.

Matth. 20, 28. Jesús segir: Manneskjunn-
ar Sonur er efi kominn til að láta sér þjóna;
heldur að hann þjóni sjálfur, og útgæfi sitt líf til
lausnargjalds fyrir marga. 1 Tím. 2, 5. 6.
Jóh. 6, 51. Róm. 5, 7. 8.

Matth. 26, 28. Þegar að því var komid að
Jesús gengi til dauðans, sagði hann: Mitt blóð
úthellið fyrir marga til sýndanna fyrirgefningar.
Eph. 1, 7. 1 Cor. 15, 3. Ef. 53, 4—12.
Hebr. 10, 1—14.

Eph. 5, 2. Kristur elskadi ofs og gaf sig
sjálfann út fyrir ofs til förnfæringar og slátramar-
offurs, svo Guði væri það þóknanlegt. Hebr.
10, 1—22. 2 Cor. 5, 15. 21.

Merk: a) A gamla Testamentisins tíðum
væð ypparsti Prestur Gyðinganna, eft-
ir Gyðs skipun, á þinni stóru Friðþægíngar
hátið, að bera offur inn í helgidóminum

til forlíkunar fyrir sólfins syndir. 3 Mós. b. 16, 1—28. En þetta offur átti að fyrir-
munda fridþægjandi þínu og dauða End-
urlausnarans, er koma skyldi, Gyðingum
til aðvörunar og endurminningar um það
straff, er syndin hafði tilunnid. Hebr. 10,
1—4.

b) Þegar Jesús sórnfærði sér sjálfum til
fridþægingar fyrir heimsins syndir,
sýndi hann, að hann væri sá rétti æðsti
Prestur, hvern Gud hafði tilsett, og hann
frambar þá forlíkunar sórn. Sem einsemul-
nægir, til eilífrar fridþægingar fyrir alla.
Hebr. 9, 11. 14.

c) Gamla Testamentisins sórnfæringar af-
tókust öldungis, þegar Jesús Kristur off-
ræði sjálfum sér; en öll hjátrúarfull frid-
þægingar meðal, sem mennirnir höfðu sjálfir
uppsundid, og sem áttid höfðu verid krapta-
laus og einfisverð, féllu þá af sjálfum sér
um koll og urðu að engu.

d) Vér egum að leita náðar hjá Gudi, ein-
tingis vegna Jesú Krísto, sem allt í einu
hefir fullnægjin gjört fyrir alla menn, og með
sinni þínu og dauða opnað öllum öðs aðgáng
til að odlast fyrirgefningu syndanna, þegar
vér sninum öðs af hjarta og trúum á hann.
Hebr. 4, 14—16. 7, 26. 27. 9, 24—28.
10, 19—31.

§. 8. a) Jesús Kristur tók sitt
líf aptur á þriðja degi eftir sinn dauða

og uppreis úr grófinni, eins og hann hafði sjálfur áður fyrir sagt; þar eftir var hann fjörutíu daga á jördunni hjá víðum sínum og Parísveinum; hverra trú hann staðfesti með kénningu og áminningum.

Post. Eb. 1, 3—9. Eftir að Jesús hafði lifid þrúna, tæði hann sjálfann sig Postul: unum lifandi, með mörpum angliósum sam: færingum og lét þá sjá sig um fjörutíu daga, og taladi fyrir þeim um þá hluti, sem heyrdu til Guds ríki. Post. Eb. 3, 13—15. Matth. 16, 21. 17, 21. 20, 17. 27, 63.

1 Cor. 15, 3—7. Krístur, sem dó vegna vorra synda, eftir Ritningunum, og varð grafinn, hann er upp aftur risinn á þriðja degi, eftir Ritningunum, og er sjedur af Stefa og síðan af þeim tólf; því næst var hann sjedur af meir en fimtum hundrudum bræð: ra í einu, af hverjum flestir voru á lif, þegar Postaltinn Páll skrifaði þetta. Matth. 28, 1—20. Mark. 16, 1—16. Lúk. 24, 1—49. Jóh. 20, 1—31. 21, 1—25.

b) Eftir að þeir fjörutíu dagar voru lifnir, var sá uppreisni Jesús ecki leng: ur sýnilega nálegur á jördunni, heldur fór hann upp til himna að

ásjáandi Þarisveinunum, eptir það hann hafði blessað þá og gefið þeim mátt og myndugleika til að útbreida sinn lærðóm meðal allra þjóða.

Lúk. 24, 50—52. Þegar Jesús hafði lokið tali sínu við Þarisveinana, fór hann með þá til Bethaníu, upplýpti sínum höndum og blessaði þá; en það stéði í því hann var að blessa þá, að hann skildið frá þeim og varð uppnuminn í himniinn, en þeir tilbáðu hann og snéru aftur til Jerúsalem með miklum sögnudi. Matth. 28, 18—20. Mark. 16, 19. Post. Eb. 1, 9—11. Eph. 4, 8.

c) Þegar Jesús var til himins farinn, settist hann til hægri hliðar Föðurnum, hvað ed þýðir: að hann tók til að stjórna heiminum með sínum himneska Föður, svo að allar kynsemdarfullar sképnaur ega að játa, að hann sé þeirra Heri og ega að tilbiðja hann.

Phil. 2, 9—11. Guð hefir hátt upphafid hann og gefið honum þá tign, sem er yfir öllum tignum, svo að fyrir Jesú tign skulu öll kne þeygja sig þeirra, sem á himnum og á jörðu og undir jörðunni eru, og allar tungur skulu játa, að Jesús Kristur sé Drottinn Guði Föður til æru. Eph. 1, 20—22.

d) Einnum er Jesús Kristur að því leiti, sem hann er Endurlausnari, síns sasnadar andlegur Konungur og Drottinn, þaræð hann ber umhöggju fyrir, að ætíð séu þeir á jörðunni, sem játi hans dýrð, og að vantrúin ecki gæti með vélum eða öfríki eyðt þeim; hann hagar því líka svo, að hans lærðómur útbreiddist meðal manneskjanna þar, sem hann sjer að hann fær framangang til sannrar nytsemi.

Jóh. 18, 36. 37. Jesús játadi fyrir Pílatusi: Mitt ríki er ecki af þessum heimi og samt er eg konungur, en þar til er eg fæddur og þar til er eg í heiminn kominn, að eg skuli bera vitni um sannleikann. Hverr, sem elskar sannleikann, sá heyrir mína rædd. Lúk. 1, 31—33. 2, 11. 2 Sam. 7, 12. Ps. 45, 7. 110, 1—4. Es. 53, 11. 12.

Post. Eb. 5, 31. Gud hefir upphafið hafin til síunar hægri handar, til þess hann sé leiddogi og Lausnari, að veita Ísrael aptur: hvarf og syndanna fyrirgefningu. Matth. 16, 17. 18.

e) Jesús er vor Talsmadur hjá sínum himneska Fædur og bídur fyrir oss, að sín endurlausn megi koma

ofs til gagns og nota, svo vér eeki fyrir-
ferumst vegna vorra synða, heldur fáum
náð til apturhvarfs, trúar og helgunar,
og gétum edlast þá sáluhjálp, sem hann
útvagadi ofs.

1 Jóh. 2, 1. 2. Vér höfum talsmann
hjá Föðurnum, Jesum Krist þann réttláta,
hverr ad er forlíkan fyrir vorar syndir, þó
eeki einungis fyrir vorar, heldur og lífa fyrir
allrar veraldarinnar (syndir).

Hebr. 7, 24. Hann gétur gjört þá ætíð
sáluhölpna, sem hann lét koma til Guds, því
hann lifir æfíndlega til ad bíðja fyrir þeim.
Róm. 8, 34.

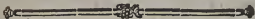
Merk: a) Með sinni uppreisn og himnasöe
hefir Jesús sannad, svo ekkert verður á
móti haft, ad hann er sendur af Gudi, og er
í sanuleika Guds Sonur, eins og hann sagdist
vera. Matth. 12, 38—40. Róm. 1, 4.

b) Þarad Jesús er upprifinn frá dandum
og uppstíginn til himna, höfum vér nú mestu
fullvissu um, ad Gud hefir állitid hans
fríðþægíngu fullgyllda, heiminum til
endurlausnar; lífa og, ad eftir þetta munu
koma betra líf, og ad vorir lífarnir munu
eeki æfíndlega verða ad engu, heldur — þeg-
ar þar ad kemur — upprífa úr daptínn til

óförgengilegs lífs. Róm. 4, 25. I Cor. 15, 12—34.

- c) Ef vér viljum hafa huggun af því, að vér vitum, að Jesús Kristur er vor andlegur Konungur og Derra, þá egum vér eins og hellir og dyggvir þegnar, að heidra og elska hann og lífa hlýða hans bodum; því þeir, sem odrúfi lífa, mega álitað eins og upphlupsmenn í hans ríki og vænta þess, að ohlýdni þeirra verður störfud eptir mállegleikum. Matth 7, 21—23.

Lærdómurinn um Jesum Krist og hans freðþæginn, er í sluttu máli útskýrdur í annari Grein Trúarjátningarinnar í Græðunum.

Fimmti Kapítuli.

Um Afturhvarf og Trú.

§. 1. Jesús Kristur hefir ekki með sinni endurlausn gæfid oss leysi til að syndga; miklu heldur hefir hann stöðbundid oss til að fordæst það ílla og kappkosta af fremsta megni að láta oss framfara í góðu.

Tit. 2, 11—14. Guds náð, sem öllum mönnum er heilsufamleg, hefir birtst, og kúnnir oss að afneita ógudlega athæfi og veraldilegum girndum, en lifa sparlega, réttvíslega og guduræfilega í heimi þessum, þar vér lifum í von um sælu og dýrðlega anglýsingu hins mikla Guds og vors Endurlausnara Jesú Krists, sem hjálfaði sig gaf í dauðann fyrir oss, til þess hann endurleyfti oss frá öllu ránglæti og hreinsoði oss, svo vér séum hans ágætt fólk, kostgæfð til góðra verka. Gal. 2, 17. 2 Eór. 5, 14. 15.

Merk: Hverr sem réttilega þeckir Jesú Krists endurlausn, sá uppræfast þar af til þess meiri viðbjóðs á syndinni; því þegar vér athugnum hvort Jesús Kristur var, og hvað mikil hann varð að lida vegna vorra synda, þá er eins og afmálad sé fyrir vorum augnum, hversu andstyggrleg syndin sé og stórtíð muni koma, að vér verðum fyrir þá nánast straffi, ef vér höldum áfram og hættaum ekki að syndga, þó vér vitum betur.

§. 2. Sérhverr, sem vegna Krists glemist að fá aðgang til Guds náðar og eilífa sáluhjálps, á með sonnu ápturhvarfi að láta af syndunum, og með einlægri trú meðtaka Jesúm Kristi Guds Son, fyrir sinn Endur-

lausnara, sinn Þarimeistara og sinn Drottinn.

Luk. 24, 47. Kristur Nipadi: að í stnu um: bodi skyldi predikast öllu-fólki apturhvarf og synd: anna fyrirgefning. Post. Eb. 20, 21.

Joh. 3, 36. Hverr, sem trúir á Soninn hefir eilíft líf, en hverr, sem ekki trúir á Soninn skal ekki sjá lífið, því Guds reidi blísur yfir honum. Post. Eb. 10, 43. Hebr. 5, 9.

MerK: Sannarlegt óngur og tregi fyrir sýndirnar verður að ganga á undan, þegar trúi á Krist á að vera sálssvalaus. Því gétur heldur enginn hugað sig með Jesú Krists fridþægingu, nema sá, sem lætur af illu og kappfestar að fara dagvarandi í því góða, Post. Eb. 2, 37—47. 3, 17—26,

§. 3. Til sannarlegs apturhvarfs úthéimtis, að vér með einlægri ydrun kennumst við vorar ávirdingar, bidjum Gud* andmjúflega fyrirgefningar á þeim og alvarlega einsetjum oss að betra meir og meir vort lífe rni.

2 Cor. 7, 10. Sú hrygd, sem er eptir Gudi, verkar apturhvarf til sálshjálpar, hvers engann ydrar. Luk. 15, 21. 18, 13.

Post. Eb. 3, 19. Takid því sinnastípti og sáluist, svo ydar sýndir verdi asmáðar. Ps. 51, 3—23.

Meik: a) Manneskjan er optast fúsari á að afsala enn játa sínar ávirðingar, þess vegna mundi hún ekki heldur alvarlega yðrast sýndanna, ef samvitiskan fæmist ekki endur og sinnunum við af Guds orða Fróptugum á minningunum með samverkun heilags Andas; en það stendur í sjálfrá vor valdi, hvort vér eptir á viljum færa oss slíkar aðvaranir í nýtt og til freklari umþenkingar, ellagar útrýma þeim úr hjartanu og standa þannig á móti Guds náð, hvar af vér meir og meir forherdumst.

b) Manneskjan getur haft ángur af sýndunum vegna hræðslu fyrir þeirra straffi, en einfalda egum vér þáfast til ángurs fyrir sýndirnar, af blygdun vegna vorts vana þacklætis við hinn góða og gæðskurfa Gud, sem ekki einasta elur oss og viðheldur af einstærri náð, heldur og sérslagi hefir látið kunnigjora oss í sínu heilaga orði þá miklu sælu, sem Krístur hefir oss útvegad, og þarabauki ekki heimtar annað af oss enn það, sem augljóslega horfir til vorts samna gagns, og til að afvenda vorri egin fortöpun.

c) Þegar ángurid vegna vortra sýnda er svo einlægt, að vér af alvöru fordómist það illa, sem vér drógt höfum, annaðhvort með þannum, orðum eða verkum, þá er oss ekkert tafmark sett, hvað lengi það stuli vara, eða hvað mikil það stuli vera.

Gud lítur einangis eptir, hvert vort ángur sé einlægt ellegar eðli.

§. 4. Sannarleg trú á Jesúm Kríste til fálshjálpar, er innifalinn í því, að vér höfum það traust og huggunar að hvortf til Jesú Krists vors Endurslausnara, að þaræð hann með sinni þínu og dæða fridþægdi fyrir oss, muni Gud fyrirgefna oss vorar syndir, svo framarlega, sem vér yðrumst þeirra af ellu hjarta og einsetjum oss að syndga eðli framvegis viljandi, heldur laga vorn lífn að eptir Jesú Krists heilaga lærðómi og hlýða honum, sem vorum réttum Herra.

Eph. 3, 12. Regna Jesú Krists vors Drottins, höfum vér djörfling og aðgang til Guds, með trausti af trúnni á hann. Jóh. 6, 40.

Róm. 8, 33. 34. Hverr vill ásafa Guds útvalda? Gud er sá, sem réttlætir. Hverr vill fordæma? Krístur er sá, sem dæinn er, já, miklu meira, sem líka er upprísninn, situr við Guds hægri hönd og bíður fyrir oss.

Merk: a) Það heyrir til trúarinnar á Jesúm að vér séum vissir um, að hann er í heiminu kominn til að uppstæða og

eundurleypa syndugar manneskjur; þó er þetta ekki nóg til saunar trúar, því lá gétur lífa verid sanufærdur um þetta, sem með sinn líferni afneitar honum í því, að hlýða ekki hans bodordum. Matth. 7, 21—23.

b) Vér verðum að finna með sjálfum oss, hverfu mjög vér þarsum Guds náðar við ef vér viljum meta Krists endurlausn eins og verdt er; því annars væri vor trú ekkert, nema fald játning með vorumum; þessvegna er einungis sána trú að finna hjá þeim yðr andi, sem þekja hvað andstyggilega syndin er og hafa innilega laungun eftir Guds náð vegna Krists. Matth. 9, 12. 13.

c) Trúin gétur verid veik meðan hugskotid finnur ekki neina upplifgandi huggun af að til einka sér Jesú Krists fridþægingu, edur þá það finndum ágrast af hræðslu og efasemi; en þó lík trú er engu að jidur sönn og Gudi þóknanleg, þegar hún andsónir sig með sannarlegri laungun eftir Guds náð vegna Krists, og kappfostar af fremsta megni að gjöra það, sem Gud vill. Mark. 9, 24.

d) Sú trú er dand og ávartarlans, sem ekki betrar hugarfarid og ekki andsónir sinn frapt í gndrækilegu líferni.

Sönn og lifandi trú á að söna sig krotuga og verkandi í dygdasullu líferni. Jak. 2, 14—20.

§. 5. a) Vér gétum ekki af egin freptum snúid oss og trúad, þaræð syndin þesir veikt oss, samt megum vér ekki forsóma að leggja allt kapp á vora sálar betrun.

Róm. 8, 7. Að stunda það, sem spíllt náttúra vill, er flandskapur í gegn Guði,— þar það stríðir móti hans vilja—því hún hlýðir ekki Guðs lög máli og gétur heldur ekki gjört það. 1 Cor. 2, 14.

b) Heilagur Andi er ætíð reldur búinn til að ebla vora betrun, og láta oss framfara í því góða með Guðs orði, sem hann þesir sjálfur inngéfid þeim heilegu Kristurum.

1 Cor. 6, 11. Postulinn Páll ber Corinthum mönnum á brýn, að nokkrir meðal þeirra hafi verid lastafullir, en nú—segir hann—erud þér þvognir, þér erud helgadir, þér erud réttlættir í nafni Drottins vors Jesú og af vors Guðs Anda. Phil. 2, 13. Eph. 3, 16.

Hebr. 13, 21. Friðarins Guð tilbúi yður til allra góðra verka, til að gjöra hans vilja, og verki það með yður, sem honum er sjálfum þóknanlegt fyrir Jesum Krist.

c) *Alf rétttri brúkun Guds orða* fáum vér rétta þeckingu á Guds vilja, og edlumsf kraft til að laga vorn lifn að eptir heim, ef vér ekki sjálfir stöndum á móti náð þess heilaga Anda, sem í hugstötinu verkar með Guds orði, og uppvakur í samvitsfunni þar áminningar, sem vér ekki megum nidurkésja.

2 Tím. 3, 15—17. Þú kanna heilaga Ritningu, sem gétur uppfrædt þig til sáluhjálpar með trúar lærðóminum um Jesúm Krist. All heilog Ritning er innblásin af Gudi og nýtsámleg til lærðóms, til sannfæringar, og leiddréttingar, til uppfræðingar í réttlætinu, svo að Guds maður sé algjört og til alls góðs verks hæfilegur.

Merk: Til að hafa Guds ord réttilega um hönd, lítheimtist, að vér heyrum það og lesum með ganmgæfni, og einlægum ásetningi til að læra það, ofs til betrunar og sáluhjálpar. Þegar vér ekki þannig brúkam Guds ord, fær heilags Anda náð eðert verkad í sálunni. Þarad Gud, sem þeir gæfð ofs fullt vit og frjálshæði, hverki vill né gétur þvingað ofs til góðs með þeirri makt, sem vér ekki gétum móti stadið.

§. 6. Almúendt og rétt, trúandi kristin manneskja gétur, eptir því, sem Gud hefir í sínu orði lofað, verid sannarlega fullviss um, að hún er hjá Gudi, vegna Krists, réttlát. ordin, og að hennar fyrri syndir ecki tilreiknast henni, heldur flúli straffid fyrri þar, vera henni eldúngis eptirgefíð, þaræð Gud, vegna Krists, tileinkar henni, eins og hlýðnu barni og trúum þénara optur á móti sína náð og blessun,

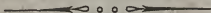
Róm. 3, 24, 25. Vér verðum réttlætir án verðskuldunar af Guds náð, með þeirri endurlausn, sem Jესús Krístur hefir afrekad, hvern Gud tilsetti, að hann flýlði vera sá náðarstóll, hvar leita ætti fyrigéfníngar á syndum um, fyrir trúna á hans blóð, eður á hans pínu og danda.

2 Cor. 5, 21. Þann, sem ecki vissi af synd, hefir Gud gjort að synd fyrir oss—eður í vörn stad látið fara með hann eins og sekann syndara—svo að vér hans vegna verðum réttlátir fyrir Gudi. Róm. 8, 1—4.

Merk: Í heilagri Ritníngu brúfast ýmielegir talohættir, til að sýna hvornig til flúli gánga hjá þeirri syndngu manneskju, sem betrast á af heilags Anda náðar verfunum.

- a) Ritningin talar um Guds þellun til manna-
anna, sem er í því innifalinn: að hann í sinn
ordi gefur þeim tilefni til að girnast þá
endurlausn, sem Kristur hefur útbegad, og
þaradank leitast við með öðrum hætti, svo
sem með þjáningum og velgjörningum, að
uppvækja þá til að þenkja um þeirra and-
legt ásigkomulag. Matth. 9, 13. 11, 28.
1 Thess. 2, 12. Ps. 119, 17. Róm. 2, 4.
- b) Ritningin talar um upplösingun, og vill
þar með láta skiliast. að heilagur Andi upp-
fræði vorn skilning með ordinu, svo vér fáum
sanna þekkingu um Guds ráð og vilja, er vit-
vikursþöðugra manna betrun og endurlausn.
Eph. 1, 18. Ps. 36, 17. 18.
- c) Með ordinu endursæðing gefur Ritningin
til kynna, það sælusfylla ástand, sem kristin
manneskja kemst í, þegar hún með saðri yðrun
lætur af illu, og með rétttri trú á Krist fær
loft og laungun til góðs, eða verður að ann-
ari og betri manneskju, því þar með er ein-
s og hún fæðist að nýu, þar með hennar sinni-
slag og hugarfar snúast frá illu til góðs, eptir
Guds vilja. 1 Pét. 1, 3. Jóh. 3, 3.
2 Cor. 5, 17.
- d) Það, sem Ritningin kallar helgun, er trú-
aðs kristins mans dagleg framfarir í dygdum
og guðhræðslu, sem eðlifi af samverlandi
náð þeillags Andas, með yðuglegri brúfun
Guds orða, þán og árvefni. 2 Thess. 5, 23.
2 Cor. 7, 1. Róm. 12, 1. 2.

Þriðja grein Trúarjátningarinnar í Græðs-
unum. Sýnir í stuttu máli, hvernig heilags-
ur Andi leiddir manneskjuna með sínum
náðar verkunum og ordinu til sannars
legs apturhvarfs og ávartarsamrar trú-
ar á Jesúm Krist. En í annari bæninni
í Græðnaum uppreisumst vér til að biðja
um aðstoð heilags Anda, svo vér gétum
ordid sannir kristnir, er sýni sig verduga að
vera þegnar í Kristis náðarríki; og í þriðju
bæninni verðum vér minntir á þá hlýðni,
sem vér erum Gudi um skyldugir, til að
augsýna með henni vora trú.

Öjötti Kapítuli

Um Trúarinnar áverti í heil-
sögu líferni.

§. 1. Þar af á að sjást hvert vor trú
á Krist sé sönn og lifandi, að hún
verkar í hjartanu hatur til allra
sonða, og þarómóti freptuga ept-
irslöungun til að breyta eptir Guds
vilja í ellum hlutum til að þóknast
honum.

Jak. 2, 17. 26. Eign mér trúi þína af verkum þínum, því eins og líkaminn er án andar dandur, svo er lífa trúin dand, þegar hún er án verkanna.

Róm. 12, 9. Hafid andstygd á því, sem vondt er, en haldið yður fast við hid góða. Post. Öb. 15, 9.

Merk: a) Vér getum ekki forþénad Guds náð og eilífa sálubjálpi, þar vor bestu verk eru ófullkomin og Gud er sjálfur sá, sem gefur fráptana til að framkvæma þau. Lúk. 17, 10.

b) Það lítid gott, sem vér gjörum hér á jörðinni með stórum vanmætti og breiðleika, getur ekki komid í samlíkingu við þá ómetanlegu gleði, þværrar þeir gudsbræddu mega vænta í enu bettra lífi. Þess vegna vill Gud einnig, ekki vegna verka vorra, heldur af náð sinni, gjera oss sálubólpa, vegna vorrar trúar á Jesum Krísi. Róm. 6, 23. Eph. 2, 8. 9.

c) Það er eldúngis nauðsynlegt, að vér breptum eptir Guds vilja, þótt vér ekki þar með egum stílid að fá hans náð. til þessa að trúin sýni sinn frápt í góðum verkum, því annars getum vér ekki orðid hæfilegir til að taka á móti þeirri sálubjálpi, sem Krísiur hefir útvegað oss. Jak. 2, 14. Róm. 2, 7. 10.

§. 1. Sérhvað þad, sem Gud hefir bodid oss að taka vara á, er vor skylda. Í Lögmalinu, sem út var gefid á fjallinu Sínai, eru þau almennilegu skylduverk í stuttu máli fyrirfrísud og innifalin í þeim tíu Bodordum, sem Gud baud Mósesi að rita á tvær steintöblur:

2 Mós. b. 20, 1—17. Gud taladi sál þessi ord og sagdi: 1) Þú átt ekki að hafa annarlega Gudi fyrir mér. 2) Þú átt ekki að leggja nafn Drottins Guds þíns við hégöma; því Drottinn mun ekki láta þann verða óstraffaðann, sem misbrúkar hans nafn. 3) Minnstú að halda hvíldardaginn heilagann. 4) Heidra föður þinn og móður þína, svo þú lifir lengi í landinu. 5) Þú átt ekki að slá í hel. 6) Þú átt ekki að drýgja hördóm. 7) Þú átt ekki að stela. 8) Þú átt ekki að bera falskann vitnisburð móti þínum náunga. 9) Þú átt ekki að girnaast hús þíns náunga. 10) Þú átt ekki að girnast þíns náunga ektavinnu, ellegar hans þjón, ellegar hans þjónustuvinnu, ellegar hans ura, ellegar asna, ellegar nokkud, sem heyrir þínum náunga til.

Merk: Guds lögmál, sem er innifalið í þeim tíu bodordum, er að sonur einfállega fyrirkrifað Gyðingum, en það inniheldur samt þau skylduverk, sem sérhver manneskja á að gæta og gætur að, þó þau þéna til að ebla bæði vort egid og annara sanna gagn. Róm. 3, 31. 13, 8; 9.

§. 3. Sá er tilgangur allra Guds Bodorda, eptir Krists egin útleggingu, að ebla og staðfesta hjá manneskjum framkvæmdarsama elsku til Guds, sjálfra þeirra og náúngans.

Matth. 22, 37—40. Jesús sagði: Þú átt að elsta Drottinn Gud þinn af öllu hjarta, allri þinni sálu og öllu þínu hugskoti, það er hið fyrsta og stærsta bodord; en hið annað er þessu líkt: Þú átt að elsta náunga þinn eins og sjálfann þig. Í þessum tveimur bodordum er innifalið allt lögmálið og Spámennirnir. Róm. 13, 10.

Merk: Það er ekki nóg, að vér einungis eptir voru náttúruferi gjörum eitt eða annað gott, sem fann að vera oss góðfælt; ekki heldur er það sannarlegt góðverk, þó vér gjörum gott einungis til að fá brós hjá mönnum, edur af ótta fyrir straffi og sakfólnum, ef það væri ógjört látið. Öss byrjar í öllu, sem vér gjörum,

hafa þann tilgang, að andsýna ljærleikann.
Gal. 5, 6. 1 Jóh. 3, 23.

A) Um Skýlduna við Gud.

Vér egum að dýrka Gud, eins og voru Skapara, Vífhera, stærsta Velgjörara og elsturíkasta Fædur, bæði innvortis í sálunni, með vorum þaunfnum og girndum, og líka útvortis með orðum og athöfnum.

1 Cor. 6, 20. Þér erud dýru verði keyptir, vegsamid þessvegna Gud með yðar líkama og með yðar andi, sem Gud á. Mal. 1, 6.

Merk: Vér egum einlæglega að dýrka Gud, svo vér ecki einungis bidjum hann, losum hann og þökkum honum með orðunum, edur andsýnum honum útvortis lotningu, heldur byrjar oss líka einlum að andmýkja oss fyrir honum í hjartanu, óttast hann og elska, líka sjaa lýsi og laungun í öllu voru framferdi til að breyta eptir hans vilja, því annars verður vor Guds dýrkan að hræðni, sem fyrir þeim alvísu og heilaga Gudi er mesta andstögd. 1 Sam. 15, 22. 23. Es. 1, 11—18. Matth. 6, 1—18. 23, 13—33. Mark. 4, 1—25.

I. Innvortis Guds dýrkanin.

§. 1. a) Vör egum að tilbiðja Gud einann, því hann er vor Skapari og sá einasti og sanni Gud.

Matth. 4, 10. Jesús sagði: Drottinn Gud þinn áttú að tilbiðja og dýrka hann einann. Ps. 99, 5.

b) Hver, sem réttilega tilbiður Gud, á með audmjúkri lotningu viðurkenna hans allra stærstu fullkomleika, halda hann fyrir þid hærsta góða, og líka við sérhvert tækifæri auslýna í verkunum, að hann virðir Gud yfir alla hluti framm.

Ps. 99, 5. Upphefði Drottinn vorn Gud og tilbiðjið fyrir hans fétstör, því hann er heilagur.

§. 2. a) Vör egum að óttast Gud, því hann er heilagur og réttlátur.

Préd. 12, 13. Óttast þú Gud og haldu hans bodord, því það ber öllum mönnum að gjöra. Post. Eb. 10, 35.

b) Gudhræðslan á að sýna sig í því, að vér tekum oss umhyggjufulllegan vara fyrir öllu því, sem vér heldum um Gudi sé á móti.

Orðbqv. b. 16, 6. Af ótta fyrir Drottni, fordæst menn hid illa.

c) Vör egum ekki að tæst Gud eins og óviljugir þrælar, af qvída fyrir straffinu, heldur eins og hlýðin börn, því hann er svo góður og gæðfariur Fadir.

Róm. 8, 15. Þér hafið ekki meðrefid þrældóms sundurni, að þér hirstud aptur að verða þræddir, heldur hafið þér fengið ólla barna hugarfar, af hverju vér kallum: Abba, elstalegi Fadir! 1 Róm. b. 39, 9.

§. 3. a) Vör egum að elska Gud og fir alla hluti framman, því hann er vor stærsti Velgjörari og af Kristi fridþægður Fadir.

1 Jóh. 4, 19. Várum oss elsta hann, því hann elstadi oss að fyrra bragdi. 1 Jóh. 5, 1.

b) Elstkan til Guds útheimtir, að hugurinn innilega gledji sig af honum, og finni hjá sér stærstu laungun eptir að þóknast honum, með því að breyta eptir hans vilja.

1 Jóh. 5, 3. Í því er elstkan til Guds innifalín, að vér höldum hans boderd, en hans boderd eru ekki þúng. Ps. 18, 2.

§. 4. a) Vér egum að hlýða Guði, því hann er ekki einungis vor aðsti, heldur ur og líka sá vífasti og og besti Yfirherra.

Jer. 11, 4. Drottinn sagði: Hlýðið mér og gjörð allt, sem eg hefði boðið yður, þá skal þér vera mitt fólk og eg skal vera yðar Gud. Post. Eb. 5, 29.

b) Hlýðnin við Gud er í því innifalinn, að vér ætíð með fúsam vilja leggjum allt kapp á að laga vort sinniðslag og framferði eptir Guds vilja til að þótnast honum, og alvarlega taka efs vara fyrir því, að brjóta hans boðord af ásetningi.

Ps. 143, 10. Drottinn! kénna þú mér að glóra það, sem þú vilt, því þú ert minn Gud, 1 Pét. 1, 14. 15.

§. 5. a) Vér egum að reida oss uppá Gud, því hann hefi vill og gétur gefið oss tímanlega, andlega og eilífa velferð.

1 Pét. 5, 7. Ráfið allri yðar áhyggju uppá Drottinn, því honum er annat um yður. Ps. 55, 23.

b) Að reida sig uppá Gud er sama, sem að treysta honum, og er innifalinn í því, að vér séum fullkomlega sann.

færdir um, að Gud, vegna Jesú Krists, villi gjöra oss hlutrafandi í öllu því góða, sem hann hefir lofað oss í sínu orði, líka að hann eptir sinni alvísu ráðstefun, villi veita oss sína hjálp með besta máta og á hagkvæmustu tíð.

Ps. 146, 5. 6. Sæll er sá, hvers hjálp Jakobs Gud er, sá sem hefir staðfesta von til Guds, sem gjörði himininn og jörðina og sjóinn og allt það, sem er í þeim; til hans, sem heldur trygd æfinlega. Jer. Harmagr. 3, 25. 26. Róm. 8, 32.

Al. Öllu þessu fylgir þá framvegis:

§. 6. Væ megu eðli tilbiðja neitt annað í stöðinn fyrir sanna Gud, hverki Engla, né helga menn, né sól, né tungl, né bílæti, ellegar neitt annað því líft, og eðli heldur reida oss uppá það, í stöðinn fyrir að setja voct trúnaðartraust til þess sanna Guds, því hann einungis er vor Drottinn og Skapari; annars syndgum vér á móti fyrsta Bodoorðinu og gjerum oss seka í afsögudadýrfun.

2 Mós. 6. 20, 3. 4. Drottinn sagði: Þú átt ekki að hafa annarlega Gudi fyrir mér.— Þú mátt ekki smíða þér neina úthoggna eða annarslags mynd eptir því, sem er á himninum uppi, ellegar á jörðunni niðri, ellegar í vatnunum undir jörðunni—þú átt ekki að tilbiðja eður dýrka það. Es. 42, 8. Post. Eb. 17, 29.

§. 7. Vér megum ekki elska sjálfa oss, ellegar neitt annað, meir enn Guð eða jafnt Gudi; ekki heldur megum vér treysta uppá sjálfa oss, aðra menn ellegar aðra hluti, meir enn uppá Guð, vegna þess hann einn er vor almáttugi og stærsti velgjerari.

Jer. 17, 5. Ego sagði Drottinn: Bálbadur veri sá maður, sem treystir uppá manneskjuna og hefir holdid síni sinn arm—ellegar heldur að sér sé óhætt með vanmáttugrar manneskju varatekt—og hvers hjarta víkur frá Drottni.

Orðsáv. 6. 3, 5. Treystu Drottni af öllu þínu hjarta, en reiddu þig ekki fast á þitt hyggjuvit.

§. 8. Vér egum daglega að stríða móti þeim syndsamlegu girndum, sem Gudi eru á móti, og aldrei brjóta.

hans bodord af ötta fyrri mönnum, edur elsku til þeirra, því hann er sá heilagur Guð, hvern vér egum að óttast, og líka sá góður og vísðómsfullur Drottinn, sem vér egum að elsta og hlýða framþvír alla hluti.

1 Jóh. 2, 15—17. Elfid ekki veröldina og ekki þá hluti, sem í henni eru; ef nockur elskar veröldina, þá er elsta til Jödurans ekki í honum; því allt það, sem í veröldinni er, sem er: lyst heldsins, fýsn augnaura og drambsamnt líferni, það er ekki af Góðurnum heldur af veröldinni. Veröldin forgengur og hennar lystingar, en sá, er gjörir eptir Guds vilja, blifur að eilífu.

Orðsöq. b. 1, 10. Son minn! Þegar illir skálkar lofa þig, þá fylg þeim ekki.

§. 9. Vér egum að augsýna vorum náðunga einlaga elsku, til merkis um, að vér án ofirdrepstapar elstum Guð, sem vill að fjærleikurinn sé eins rífur hjá oss, eins og hann er hjá sjálfum honum; þar aðauti egum vér að leggja lapp á, að breyta eptir Guds vilja í ellum hlutum.

1 Jóh. 4, 21. Þetta bodord höfum vér af honum: að hvort, sem elskar Guð, hann á

lífa að elsta sinn bróður. 1 Jóh. 3, 17. 18. 4, 7—13.

1 Jóh. 2, 5. Hver, sem hans ord verður veittir, í honum er sannarlega elstan til Guds fullkomin. Jóh. 15, 14.

Merkt: Þau Skýlduvert, sem viðvilja innvortis Guds-dýrkun, eru í stuttu máli innfærð í Lúthers ritleggingu yfir fyrsta Bodordid í Træðunum.

II. Utvortis Guds-dýrkanin.

§. 1. a) Vör egum að losa og vegsama Gud, því hann er sú fullkomnasta og æðsta Vera.

Ps. 72, 18. 19. Losaður verði Drottinn Gud, Israels Gud! hann, sá einn gjörir ósemðar verkin; og blessað sé hans dýrðarfulla hátign að eilífu, og öll lönd uppfyllist með hans dýrkun!

b) Gud lofast og vegsamast, þegar vér annaðhvert með bænnum, sálmum eður samtali við aðra, þrósam Guds þverlegu egiðlegleikum og miklu ósemðarverkum af fleðu þugar þelli, sem fullt er af heilagri lofningu fyrir honum.

Ps. 145, 3. 4. Mitill er Drottinn og mjög loflegur, hans mætt er óransakanleg; sérhver kynslóð mun fyrir annari hrósa þínum verkum, Drottinn! og kunngjóra þitt veldi.

§. 2. a) Véc egum að þacka Guði, því hann veitir oss svo mikla velgjörninga, og auðsýnir oss svo mikla náð vegna Jesú Krists.

Eph. 5, 20. Þakid ætíð Guði Födur fyrir alla hluti, í nafni vors Drottins Jesú Krists. 1 Thess. 5, 18.

b) Ef vér egum að gæta þackað Guði réttilega, þá ber oss að kannast við og auðmjúklega játa, að Guds mikla misfunsemi við oss er langtum meiri en vér höfum tilunnid, og þaradauki egum vér að særa oss hans velgjörninga réttilega í nýtt, eins og hann hefir tilætlað.

Ps. 118, 1. Þakid þér Drottni, því að hann er góður; og hans misfunsemi varir eilíflega. Ps. 105, 1.

§. 3. a) Véc egum að biðja Guð og ákalla hann, því hann einn ræður fyrir vortri tímanlegri og eilífri velferð, þar Kristur, vor Talsmadur, hefir einninn

Opniad oss adgáang til hans, svo sem vors
gæðstjórka og elskulega Fæðurs.

Luk. 11, 9. Jesús sagði: Biðjið, þá mun
yður gefast; leitið, þá munuð þér finna; knýjið
á, og mun fyrir yður upplöfð verða. Ps. 50,
15. 145, 18. 19.

b) Það heitir bæn og ákallan, þegar
vér framberum fyrir Guð, ann-
aðhvert í huganum edur með munni,
ínum vora laungun eftir einhverju
góðu, sem oss er lofað í hans orði, og
sem oss sýnist nandsynlegt til vorrar egin-
edur annara velferðar.

1 Jóh. 5, 14. Þessi er sú djörfúng, sem
vér höfum til hans, að ef vér biðjum um nekkud
eftir hans vilja, þá heyrir hann oss.

§. 4 Þaræð Sunnudagurinn er
tilstíckadur til opimberæar Guðs dhífun-
ar, þá á sérhvære krístinu maður að
fara til kirkju, sée og oðrum til upp-
byggíngar af Guðs orða heyrn og lestri,
líka uppbyggíngar af því, að losa Guð
og þacka honum sameginlega með edrum
sinum samkrístinum, svo þeir innbyrðis
stadfestist í dygd og guðhræðslu; og frá
því á eckért að hindra oss, nema

sjúkdómar, eða ennur hvílit forfell,
sem ekki verður hjá komist.

2 Mós. 6. 20, 8. Drottinn sagði: Minnstu að
halda helgann hvíldardaginn. Lúk. 11, 28.

Eól. 3, 16. Látið Krists ord búa ríks-
lega meðal yðar, svo að þér fénnið og áminni
ið yður sjálfa innbyrðis með allskonar vís-
dómi og sýngið sagta sálma, loffaungva og and-
lez qvæði fyrir Drottni í yðar hjörtum. Hebr.
10, 25.

Þér af fylgir enn fremur:

§. 5. a) Vér megum hverki brúta
Guds nafn gálanslega né athuga-
laust, allrafið vanheidra það með
nokkurslags misbrúkun, miklu heldur
erum vér skyldugir til að lofa og veg-
sama Gud.

2 Mós. 6. 20, 7. Drottinn sagði: Þú átt
ekki að leggja nafn Drottins Guds þíns við hús-
göma, því Drottinn mun ekki láta þann óstraffað-
ann, sem misbrúkar hans nafn.

b) Guds nafn vanheidrafst með
að formála, þegar vér annaðhvort í
Guds eða Krists nafni óþum ílls hjálsum
oss vda. edrum. Slíkar formálings-
ar gétu og stíð með morgu, edru móti,

sem auglýsir allteins blögdunarlaust sinn-
islag, er ekki svífast neins í Guds allrahei-
logustu nálægd, né gefur gaum að, hverfu
míð hver ein manneskja á að elsta sjálfa
sig og náúngann.

Jak. 3, 10. Af samamunni framgengur bæði
blessan og bálvan, bráður mínir! Þetta má ekki
svo tilganga. Róm. 12, 14.

c) Guds nafn vanheiddrast með
að sverja, þegar einhverr í daglegu tali
gálauslega vitnar til Guds eða Krists, til
að staðfesta þar með orð sín.

Matth. 5, 34—37. Þér skulud aldungs
ekki sverja, en yðar ræða skal vera já, þegar játa
skal, og nei, þegar neita á, því hvað sem þar er
framsýr, er vonð.

§. 6. a) Þegar vér egum opinber-
lega að sverja, megum vér ekki
gleyma því, að sá alvísí Gud, hvort
vér kellum til vitnis, er bæði réttlátur
og heilagur Gud, sem hatar allt ó-
hreinsindi, og að hann mun straffa þá,
sem sverja ránglega, því þeir van-
brúka hans nafn til að þylja með illsku
og rángindi.

2 Móf. 6. 20, 16. Drottinn sagði: Þú átt ekki að bera falskann vitnisburð á móti þínum náunga.

Sach. 5, 4. Eg lét hölvun útsara—segir Drottinn Zebaoth—svo hún komi yfir þjóffins hús og þess, sem sver ránglega við mitt nafn. Mal. 3, 5.

b) Mennt sverja eidd eptir yfirvaldsins skipun, stundum til staðfestingar uppá, að vér skulum ekkert segja edur vitna annað enn það, sem vér vitum fyrir víst að satt er; og stundum til fullvissu um, að vér viljum trúlega lifa eptir því, sem oss er fyrirsett og vér hefum undirgengið.

Hebr. 6, 16. Mannefjurnar sverja við þann, sem er aðri enn þeir Hálfr, en fá eiddur górir enda á allri þættu til að fá fullvissu. 5 Móf. 6. 6, 13.

c) Hver, sem fremur meinsæri eða sver ránglega, kann að álitast ekki einungis eins og blygdunartaus gudlastari, vegna þess hann manar hins alvísu Guds réttlæti móti sér, heldur og líka eins og sjandmadur sinna samkristinna, hverra velferd og æru hann ept spillir, svo fá saklausir verður fyrir hallanum, en hinn seti þessur óstraff.

adur og fær aptur tækifæri til að koma meiru íllu af stad.

1 Tím. 1, 10. Postulinn Páll leygur meinsætis: menn að jöfnu við morðingja og verstu illvirkja.

§. 7. Vér megum ekki fara með galdur, sem er hjátrúar- og heimsku-jull vanbrúkan á Guds orði, til að fremja fufl eda sata, ellegar til annars hvílkæa heimskulegra fyrirtekta, af ráugri ímindunum, að menn með þessu gæti læknad manneskjur eda fénað, sýnt hvore stolid hafi, varnað tjóni og ólucku, eda annað þvíumlíkt.

5 Róm. b. 18, 10—12. Enginn á að finnaft hjá þér, sem fer með spábóma, eda er dagveljari, ellegar tekur mark á fugla quaki, ellegar fremur fufl, edur særinga:maður, ellegur fer til spásagnar manna, ellegar úrþýðis fyrirburði, ellegar leitar fréttu af framlidnum, því hvore, sem þvílíkt gjoir, er andstyggilegur fyrir Drottni.

§. 8. a) Vér megum ekki vanhælgahvildardaginn með ónaudsynlegri vinnu, því þann dag egum vér sérilagi, eptir Guds budi, að halda heilaganu með andakt og gudræfilegum umþenkingum.

Ps. 95, 1. 2. Komid! látum oss með glöðværd lofsýngja Drottni! látum oss af sögn: udi hátt lofsýngja vorum velduga Frelsara! látum oss koma fyrir hans ásjónu með þak: argjörð.

b) Það er sanngjarnlegt og Guds vilja samkvæmt, að Sunnudagurinn sé mennum og stépnunum til hvíldar og endurlífsgunar eftir vinnu þeirra; þess vegna kallast líka þessi dagur, sem kristnir menn halda heilagann í Krists uppreisni minningu, ennþá hvíldardagur.

2 Mós. 6. 23, 12. Eftir þessa daga skaltú verft þitt vinna, en sjöunda daginn áttú að hafa fyrir hvíldardag, svo að þinn urti og þinn asni gæti fengið hvíld og þinnar ambáttar sonur og sá framandi gæti endurnært sig. 2 Mós. 6. 20, 8—11.

Merkt: Skýlduverkin, sem viðvilja útoort: is Gudeðhrkun, eru stuttlega útmálud í þessu og þessu Boddordum Fræðanna.

B) Um skylduna við sjálfa oss.

Þér egum að elska sjálfa oss og einkanalega láta oss vera annað um vort.

ar fálar velferd; lífa egum vér að stunda eptir sannarlegu gagni líkamanna vors; sem og að ebla með leyfilegum hætti vora tímanlega velferd, eins og samkvæmt er Guds orði og vilja.

Matth. 6, 33. Jesús sagði: Leitid fyrst Guds ríkis og þess réttlætis, sem honum er þóknarlegt, þá munud þér fá í viðbót allt, sem þér meðþurfið.

Merki: Manneskjan elskar sig ekki sjálfa réttilega, þegar hún sækist einungis eftir að sedja sínar jafndætur girndir, án þess að hirða um sína sálshjálpar, eða gefa gætur að því, sem hún er bæði Gudi og öðrum mönnum skyldug um.

I. Umbyggja fyrir sálunni.

§. 1. Vér egum að láta oss vera umhugad um, að vor skynsemi upplýstist meir og meir, með þönsamlegri þekkingu, sérdeilis um Guds vilja og hans ráð til vorrar sálshjálpar.

2 Pét. 3, 18. Varid í vors Drottins og Endurlausnara Jesú Krists náð og þekkingu. Orðsqq. b. 2, 10. 11. 1 Cor. 14, 20.

§. 2. Vér megum ekki láta vorn vilja stjórna af neinum vondum til.

þne gíngum; heldur egum vér af fremsta megni kappfösta að laga þær eptir því, sem vorri þyusemi sýnist að vera rétt og tilheyrilegt, eptir Guds orða reglu.

Orðsöv. b. 16, 32. Eá, sem stjórnar gæði sínu, er betri eun sá, sem yfirvinnur borgir. Gal. 5, 24.

§. 3. Vér megum ekki afsaka vorar ávirdingar, heldur kappast eptir, eins og Gud hefir látid Krist kenna oss, að sjá æ meir og meir við þeim og afleggja þær.

2 Cor. 7, 1. Med því vér höfum þólikt styrirheit, mínir elstanlegir! þá látum oss þreinsa oss af allri saurgun holdfins og andans, og höldum áfram í helguninni með gudhræðslu. 1 Jóh. 1, 6.

§. 4. Vér egum með gaungæfni að vaka yfir samvitsku vorri, svo vér ekki vísvitandi ofþýngjum hana með neinni synd.

Post. Eb. 24, 16. Postulinn Páll sagdi: Eg æfi hjálfann mig í að hafa jafnan óskérda samvitsku yfir Gudi og mönnum.

§. 5. Vér egum opt að þenkja um dauðann, sem fljótt gétur að öðrum yfirfallid oss, þó svo, að vér hverki þéls- umst af honum, ellegar lifum með sorg og

órósemi, heldur á það að þína til þess, að
vér þei betur undirbúum oss í sennum Guds
ótta til sáluhjálplegrar burtfarar.

2 Cor. 5, 8. 9. Vér erum hughrangir
og höfum miklu meiri lyst til að vera sjár-
lagir frá lífamanum og heima hjá Drott-
ni, þessvegna kappkostum vér lífa, hvert
sem vér erum heima eða sjárverandi, að
vera honum þóknanlegir. Ps. 90, 12. Phil.
1, 23.

II. Umbyggja fyrir lífamanum.

§. 1. Vér megum hverki með ásetningi
taka sjálfir af oss lífid, sem er sú þpp-
arsta gáfa, er Gud hefir gefið oss, né vil-
jandi skada vora limu eður heilsu,
því þar með reynum vér til með heimstu-
legri óþvífíflu að taka ráðin af Gudi, sem
einsamall hefir vald yfir lífi og lífama-
mannestjuunum, en sviptum náúngum þeirri
adstod, sem hann með rétti mátti af oss
heimta; þarabauki breytum vér svo grímd-
árlega við sjálfa oss, að ekki finnst dæmi
til slíks meðal ólmustu villudýra.

Róm. 14, 7. 8. Enginn af oss hefir ráð
á að lífa eður deyja eptir vild sinni, því hvert

sem vér lifum, þá erum vér á Drottins valdi, ellegar deyum, þá erum vér eins í Drottins valdi, það er að stíla: hvert, sem vér lifum ellegar deyum, þá á Drottinn ráð yfir oss. 1 Cor. 6, 19. 20. 1 Sam. 31, 4. 2 Sam. 17, 23. Matth. 27, 5.

§. 2. Vér egum að fordæft allt óhöf í mat og dryck, sem einungis spillir heilsunni og eyðir vorri formegun, en gjerir oss óhæfilega bæði til að losa Gud og líta vinna það, sem oss ber að gjöra.

Luk. 21, 24. Jesús sagði: Varid yður sjálfa að yðar hugskot aldrei ofþingist af ofáti eður ofdryckju. Róm. 13, 13.

Gal. 5, 21. Ofdryckja og ofát teljast með heim hlutum, um hverja Pöstulinn Páll segir: að þese slíkt gjöri, muni ekki aðlast Guds ríki. Orddög. b. 23, 20, 21.

§. 3. Vér egum að halda oss frá hördómi og allslags lauslæti, bæði innvortis í þauktunum og útvortis með verkinu; því þar af spillist líkaman og sálin saurgæst, svo hún verður óhæfileg til að hugsa um nokkud gott, og missir alla laungun eftir dygd og Guds ótta, en aðsýnir því frekar sínar saurugu girndir í oedum og vitmóti, edrum til hneyslis.

2 Mós. 6. 20, 14. Drottinn sagði: Þú átt ekki að drýgja hör. Matth. 5, 27. 28.

1 Thess. 4, 3—5. Eð er vilji Guds, að þér helgist og umflýið hóranir, svo hverr og einn stundi að halda sínum líkama í hreinlifi og sóma; en ekki girndar bruna eins og heidingsjarnir, sem ekki þekja Gud.

Eph. 5, 3—5. Eptir sem heilögum hafið, á hverki frillulífi né nocturstonar óhreinnleikl edur ágleri svo mikil, sem nefnast meðal yðar, né blygdunarleysi, né fíblslegt hjál, edur gáttingaháttur, hvað ekki er sómasamlegt, heldur miklu fremur þackargjörð; því það virið þér, að enginn frillulífs madur, edur óhreinn, edur ágjarn; hverr að er sturðgoda dýrkari, hefir hlutslípti í Krists og Guds ríki.

1 Cor. 6, 15—20.

Merk: Í Kræðunum er við stötta Þodoórdid stutt útfirring um fríðilegt skírlið, og í stötu Þæninni hansi apporfan til að bida þa Gud um náð og styrk, að standa á móti þeim freistningum, sem í þeim esnum kyann að mata oss.

III. Umbygginga fyrir vorri tímanlegri velferð.

§. 1 a) Vör egum kappkosta að ebla vora velgengni, bæði með ástundun í vora rétta falli og embætti, og með forsjállegri sparsemi, svo vel sjálfum okkum til góðs, sem og líka til að geta hjálpað öðrum, er við þurfa.

Post. Eb. 20, 34. 35. Postulinn Páll segir til Eþhesúsamanna: Þér vitid sjálfir, að þessar hendur hafa fyrir mér unnid til minnar nauð þurftar og þeirra, sem með mér voru. Allt sýnda eg yður, að svo byrjar okkum að vinna og veila að annast og minnast orða Drottins Jesú, þar hann sagði: Salla er að gefa enn þyggja. 1 Tím. 6, 17. 18.

b) Í því að stunda gagn vort, egum vér að varast ólöglegann ávinning eða ágirnd og ekki sækjast eptir auðum, sem oft misbrúkast til ofmetnadar og óhöfs.

1 Tím. 6, 9. 10. Þeir, sem tilir vilja verða, falla í freistni og snætur og margskotnar heimskulegar og skadnæmar girndir, sem manneskjunnar sækva í eyðileggingu og tæpun, því ágirndin er rót alls illa. Luk. 12, 15. 1 Cor. 6, 10.

§ 2. a) Vér egum að féppast eptir að ávinna oss heidur, vera í afþaldi og reiknast trúverðugir af vorum meðbræðrum, þó samt ekki með öðru einu ráðvendi og kostgæfni í voru rétta falli og embætti.

Phil. 4, 8. Kjærir brædur! hvað, sem sannarlegt er og sidsamlegt, hvað réttvíst er, hvað stírlíft er og ástíamlegt, hvað, sem er gott afspurnar, hvað dugbúgt er, hvað hrósverdt er, hugsið þar eptir!

b) Þótt vér hefum óblást allann þann heidur, sem vér ætja kynnum, megum vér samt ekki falla til metnadar eður drambssemi, heldur ætíð stunda krístilegt lítilæti, því vér egum að vita, að alla hluti hefum vér af Gudi þegid, og að oss þfessjast optlega, svo vér þurfum styrkgéfníngar við.

Gal. 5, 26. Láttum oss ekki sátja eptir hégóma hrósi, og hverki ógra hvert öðrum, né ófunda hvert annann. Róm. 12, 10.

1 Pét. 5, 5. Verid strýddir með lítilæti, því Gud mótsreidir dramblátum en lítilátum gífur hanni náð. Matth. 23, 12. Orðsgv. b. 29, 23.

§. 3. a) Vér megum njóta ánægju í þessu lífi, af því að brúka réttilega þá megu góðu hluti, sem Gud hefir sínum Pepudu Pépnum til gagns og gleði gífð, líka höfum vér mikla ánægju af vinnu vorri, þegar vér tilbarilega og með glöðværu sinnislagi gjerum þana.

Ps. 31, 8. Gleðja skal eg mig, Drottinn! og vera glöðvær af þinni miskunsemi. Phil. 4, 4. Orðsöq. b. 17, 22.

b) J. vorri gleði egum vér að taka ofs vara fyrir öllu því, sem stríðir á móti góðri siðsemi, edur því, sem Gud hefir búið í sínu orði, og ekki álíta þana svo sem helzta tilgang vinnu vorrar, heldur eins og áðeyt af henni.

1 Cor. 7, 31. Þeir, sem brúka þennan heim, ega að vera eins og þeir, sem ekki mtebrúka hann.

§. 4. a) Vér egum að auðsýna ofs þolinmóða í mótlætinu, svo vér hverki óvæntum né látum til vor þeyra vyl eda harmatölu, heldur séum ánægðir með það, sem Gud vill vera láta, í vissri von um, að hann ekki uppáleggi

oss þýngri bærði, enn hann sjálfur villt gæja oss frapta til að bera, og trúum stöðfastlega, að eptir hans tilætlun suli þetta andstreymi þína oss til gagns og góða.

Hebr. 10, 35. 36. Kastid ekki burt yðar þrugga móð, hvert mikil laun mun þðlast; því þér þurfið á stöðuglyndi að halda, svo að nær þér hafið gjört Guds vilja, sáld að þðlast það, sem yður hefir verið lofad. Róm. 8, 18.

b) Þórar þjáningar gæta opt orsakaft með þmsu móti af sjálfum oss, en sá alvísí Gud lætur oss þær að höndum koma til þess, vér athugum vora bresti, betrum vorn lífnad, höldum voru sinni því meir frá hégóma veraldarinnar og lærum að leita vorrar fjærustu gleði af að halda oss til hans með bæn og andakt.

Hebr. 12, 5. 6. Minn son! verð ekki lítillé typtun Drottins og þróvulast ekki þá hann ávitar þig; þó! hvern, sem Drottinn elskar, þann agar hann. Ps. 119, 7. Róm. 5, 3—5.

§. 5. Vér egum að forðast allt yðjuleysi, hvert að er orsök til mikils ílls,
(6*)

og taka oss vara fyrir að vera edrum til þýngsla, heldur egum vér þar á móti með kostgæfilegri ydni og áftundun, hverr í sínu standi, að leita vörrar atvinnu, því Gud hefir gæfid oss fræptana til þess, að vér skulum brúka þá, og ebla þar með vort egid og annara gagn.

1 Thess. 4, 11. 12. Vér áminnum yður, fjátir bræður! að þér kostgæfid að lifa í spekt og yðvart egid að stunda, og að vinna með yðar egin höndum, eins og vér höfum boðid yður, svo að þér gétid sómasamlega umgengist þá, sem eðli eru af söfnudinum og að þér séud uppá engann komnir. 2 Thess. 3, 11. 12. 1 Pét. 4, 11.

C) Um Skýlduna við Náúngann:

Vér erum skyldugir að elska vörn náúnga eins felstvalaust og sjálfa oss; þessvegna egum vér að breyta svo við hann, eins og vér viljum að hann brenti við oss. Þar fyrir egum vér að bera umhyggju fyrir hans sálu, hans líkama og hans tímanlegu velferð.

Matth. 7, 12. Jesús sagði: Svad, sem þér viljið mennirnir gjöra yður, þad egid þér lífa þeim ad gjöra, því svo er kénnt í lögmalinu og Spámannabókunum. 3 Mós. 6. 19, 18.

Merkt: Sérhvert sá, sem er manneskja, er lífa vor náungi og hefir sama rétt eins og bróðir til fjærleika vors og þénusfars, hvert sem hann er innlendur eða útlendur, kristinn eða goðingur, tyrfi eða heidingi, vinur eða óvinur, æðri eða lægri stéttar, ríkur eða fátækur, og þegar hann þarf hjálpar við af oss, þá erum vér skyldugir til ad hjálpa honum af fremsta megni, án manngreinar álits. Lúf. 10, 25—37. Post. Eb. 17, 26.

I. Umbyggja fyrir Sálu Náungana.

§. 1. Vér egum, svo mikid, sem oss er mögulegt, ad greida vög vors náunga til betra lífs í öðrum heimi, og þessvegna hjálpa honum bæði með nnsamlegri tilsegn, góðum áminningum, fjærleiksfullum advörunum og umfram allt með góðu eptirdæmi, því Kristur hefir endurleyft hann eins og oss til þess,

ad hann ásamt með oss þylði eignast eilífa sáluhjálpi.

Jaf. 5, 19. 20. Þráður mínir! ef nokkur á meðal yðar villist frá sannleikanum, en einhverri umvendir honum, sá skal vita, að hvort, sem snýr syndaranum frá villu hans vegar, mun frelsa sálu frá dauðanum og hjálpa fjölða af syndum. 1 Thess. 5, 14. Hebr. 10, 24.

§. 2. Þér egum varað að kúfja niður lýft náðingavors til þess, sem gott er, þessvegna megum vér ekki gefa honum hneirli, með syndsámlegum ordum edur ógudlegu framferði, ekki heldur foma honum til þess, sem illt er, annaðhvort með hótunum, tilsoðunum, edur með raungum fortelsum.

Luk. 17, 1. 2. Jesús sagði við sína Lærisveina: Ómögulegt er að hneirlanir komi: ekki, en vel þeim manni, frá hversjum þær koma! Þarfara væri þeim að mylnastein hængdist um háls honum og honum væri sökkt í háfarðir, en hann hneirli einn af þessum smálingjum.

2 Tím. 3, 13. Þondar manneskjur og svifrar vestna meir og meir. Þeir svifja og verða svifnir.

§. 3. a) Vér egum eðl láta eigna ofs til heiptar-reidi móti völlum náúnga eða fá hatur til hans og leitast við að hefna vor, þegar hann misbréttur við oss, svo vér gjörum honum eðl hjarta-sorg, til qualar á sálu eða líkama.

Eph. 4, 26. 27. 31. Ef þér reidist, þá syndgild eðl, láttu eðl sólina undirganga yfir þúar reidi; Gefið eðl tálifært þeim, sem ber róg; öll beiðlyrði, heipt, reidi, hávadi og illyrði séu langt frá þú, ásamt allskonar illmenastu.

1 Jóh. 3, 15. Evert, sem hatar bróður sinn, sá er mörðingi, en þér vituð, að enginn mörðingi hefir eilíft líf. Jak. 1, 19. 20.

b) Það er krístillag skylda, að vér með högværd umberum breiðfleiða vörs náúnga, þegar hann hefir gjört oss nokkud á móti, og að vér fyrirgefum honum, eins og Guð fyrirgefur sjálfum oss vegna Krists. Auk þessa egum vér svo miklu, sem oss er megulegt, með vinsamlegum fortölum að koma honum til að sjá að sér, svo að hann vari sig við að halda áfram í syndunum.

Mark. 11, 25. 26. Jesús sagði: Fyrirgefuð, ef þér hafið nokkud á móti einhverjum, svo

ad yðar Fadir, sem er á himnum, fyrirgefðu yður líka yðar brot; en ef þér fyrirgefð eðli, þá mun yðar Fadir, sem er á himnum, eðli heldur fyrirgefna yðar afbrot.

Col. 3, 12. 13. Evi stöðist nú, eins og Guðs útvaldir, heilagir og elstanlegir, hjartfölginni miðunsemi, góðvilja, auðmýkt, höglyndi, lánglundar-gæði, umlíðid hvert ann-ann, og ef nokkur hefir klægumál móti öðrum, þá fyrirgefðu það hvert öðrum innbyrðis; eins og Kristur hefir fyrirgefðu yður, svo gjörð þér og einnig.

§. 4. a) Vör egum hverki að hata jafnvel vora óvini, sem annaðhvort heim-uglega eður opinberlega vilja gjöra oss illa, né í nokkurn máta sjálfir hefna vor á þeim, svo vör eðli gefum þeim efn til stærri vonðfö, eða séum orsök í þeirra fálár tepun.

Róm. 12, 14. 17. 19. Blessid þá, sem öföækja yður, blessid en hálvid eðli; gjalid engum illt fyrir illt; ef mögulegt er, þá hafid frið við alla menn, svo mikid, sem í yðar valdi stendur; hefnid yðar eðli sjálfr.

b) Þegar óvinir vorir sakjast eptir að illa vort líf, spilla vorri velferð, eða gjöra oss viðfála við vort góða mann-

ord, megum vér verja oss móti þeim með almennilegum Réttargangi, en vera samt ætíð reidubúinir að sattuast við þá, biðja fyrir þeim og hjálpa þeim eptir megni, ef þeir þessa viðþurfa, eins og Gud þessir auðsýnt oss náð Krists vegna, og fyrir hans sakir vill fyrirgefa sjálsum oss.

Matth. 5, 25. 44. Jesús sagði: Vertu strax viljugur til að setta þig við þinn móðurstodumann, meðan þú ert enn á vegi með honum. Eg segi yður: elstid óvini yðar, blessid þá, sem yður hólva, gjörð þeim gott, sem yður hata og biðjid fyrri þeim, sem yður gjöra skada og ossarkja yður, svo að þér séuð börn Fæðurs yðar, sem er á himnum. v. 45—48. Róm. 13, 3. 4.

Róm. 12, 20. 21. Ef óvin þinn húngrar, þá gef honum að eta, ef hann þyrstir, þá gef honum að drekka. Lát ekki hið vonða yfirbuga þig, en yfirvinn hið vonða með góðu. Róm. 5, 8. 10.

§ 5. a) Vér þessum engann rétt til að fyrirðama nokkra manneskju, þó hún hafi rángar meiningar, edur vegna þess hún er ekki somu trúarbragdo, sem vér, heldur egum vér, eins og sam-

Kristnir, að sela vora frávilstu breyður. Guds miskun á hendur, og gledjast af þeirri von, að þeir muni verða hluttakandi í Krists endurlausn, þegar þeir hafa vandad sitt framferdi eptir þeirri þeckingu, sem þeir hafa haft særi á að öðlast.

Post. Eb. 10, 34. 35. Eg reynti í samleiða, að Gud fer ekki í manngreinir allt, heldur er hvort sá, sem óttast hann og gjörir hvað rétt er, honum þóknarlegur, af hverri þjóð, sem hann er. Róm. 14, 4. 10. 13.

b) Vör megum öldungis enga grunsemd sá, að þeir hafi drógt nokkurn sérdeilis glæp, sem ratad hafa í eymd og voladi, því Gud úthlutar eptir sinni alvísu ráðstefun sorg og gleði hverjum, sem hann vill, ekki til að straffa þá, heldur edrum til viðverunar.

Lúk. 13, 2. 3. Jesús sagði: Meinid þér, að þessir Galílísir—hverra blóði Pílatus hafði úthellt—hafi verið syndugri enn allir aðrir Galílísir, þó þeir hafi orðid fyrir þessu? Nei! segi ég yður; heldur, ef þér tafið ekki sinna: sköpi, minnd þér allir eins fyrirfarast. Jóh. 9, 1—3.

II. Umhyggja fyrir Líkama Ná- úngana.

§. 1. Vér megum ekki leggja hendur á vörn náúnga, hverki til að firta hann lífi, né gjöra heilsu hans og limum fæða, því þar með rænum vér frá honum því stærsta góða, sem Gud hefir gæfið honum í þessu lífi, og sú óréttvísí er svo víðurskyggileg í Guds augliti, að hann líka vill hún verði stöðfud hér í heimi, eptir Yfirvaldsins tilhlutan.

2 Mós. 6. 20, 13. Þú átt ekki að slá mann-
estju í hel. Gal. 5, 20. 21.

1 Mós. 6. 9, 6. Hverr, sem úthellir blóði
nokurrar mannesstju, hans blóð skal af öðrum
manni úthellt verða; því Gud gjörði manninn
eptir sumi mind. Róm. 13, 3. 4.

§. 2. Vér megum ekki uppáleggja vor-
um náúnga meira erfidi enn hann gétur
afkastad, svo vér ekki veitjum
hans frapta; ekki heldur megum vér
gjöra honum hjarta-sorg, af hverri lífi
hans eða heilbrigði kynni verða hætt.

Tit. 3, 2. Minntú þá á, að þeir ekki last-
præði neinn, séu ekki þrælugjarnir, heldur eptir

írlátir, og auðsýni allskonar högværd við hvorn mann.

§. 3. Vér egum að vara náúngann við því, sem honum er skaðvænlegt, en ráða honum til þess, sem honum er hollast, svo hann ecki með óframsýni stýtti líf sitt; Þaradauki egum vér að hjálpa honum eptir afnum, og engann veginn sýnja honum um vora líðveitstu, þegar nauðsyn krefur.

Phil. 2, 4. Sérhverr yðar gæti, ecki einungis að sínu gagni, heldur og lífa annara. Orðsqv. b. 12, 15.

Merk: Vor skylda, í tilliti til náúnganna lífs og líkama, er í stuttu máli framsett í fimta Bodoordi Græðanna.

III. Umhyggja fyrir tímanlegri velferð Náúngans.

§. 1. a) Vér megum ecki með neinu gesa tillesni til, að náúngi vér missi nokkud af sínu gótzeti edur sjármannum, sem eru hans egin, og Guð þessir honum gæfir til að ebla með hans velferð, heldur egum vér að þera umhyggju fyrir, að hann hafi allt sitt óþaddað.

2 Mós. 6. 20, 17. Drottinn sagði: Þú átt ekki að gírnað hús náunga þíns.

b) Enginn má stela frá sínum náunga, edur leynilega gjöra hann viðfíla við neitt af því, sem hann á, móti vilja hans og vitund.

2 Mós. 6. 20, 15. Drottinn sagði: Þú átt ekki að stela.

c) Enginn má ræna edur taka með ofríki frá sínum náunga það, sem honum tilheyrir.

1 Cor. 6, 10. Þjófur og ræningjar skulu ekki fá Guds ríki.

d) Enginn má svíktja sinn náunga, edur draga undir sig nokkud af því, sem honum tilheyrir, með undiehýggju og vélum, svo sem með rángri vlgð eda mæli, dúhtum varningi, okri, edur øðrum því líkum svikum og prettvísí.

1 Thess. 4, 6. Enginn svíki edur áseilið bróður sinn í viðskiptum, því Drottinn er sá, sem hefnir alls þvífíks. Orðsqv. 6. 11, 1.

e) Enginn má locka fólk eda sé með óleyfílegum þætti frá sínum náunga honum til flada, hverki með þótunum né vélum.

2 Mós. 6, 20, 17. Drottinn sagði: Þú átt ekki að girnast þíns nátinga eltaqvinnu, ellegar hans þjón, ellegar hans þjónustuvinnu, ellegar hans ura, ellegar asna, ellegar nokkud, sem heyrir þínum nátinga til.

§. 2. a) Vér egum að láta nátinga voru njóta réttar í öllum hlutum, og engannvegin gjöra honum órétt, hvert sem hann er ríkur eða fátakur, æðri eða lægri stéttar, þaræð bæði Guds orð og Þynsemi vor banna oss að gjera það öðrum, sem vér ekki viljum þeir geri oss.

Matth. 5, 20. Jesús sagði: Nema yðar réttlæti taki mikid fram Ekriflærdra og Þharíseana, þá kunnid þér engannvegin að koma inni himnaríki. Matth. 7, 12. Ef. 1, 17.

b) Hvert, sem á yfir öðrum að segja, má ekki vanbrúka makt sína, til að undirþryckja edur stada þá, miklu heilur á hann að brúka hana þeim til hjálpar og aðstodar.

Orðsöq. 6, 14, 31. Hvert, sem undirþryckir lítilmagnanum, sá smánnar þann, sem stöpaði hann, en sá heidræð Skaparann, sem missunnar sig yfir fátökann.

c) Vér megum engannvegin innihalda þeirra tilhlýðitegum launum, sem

er síðá fyrir ofs, heldur egum vér að gæfa þeim í réttann tíma það, sem þeim tilheyrir.

Jak. 5, 4. Sjáid! laun verkamannanna og þeirra, sem yðar afurlond hafa uppyrkt; sem hafa af yður verið innihaldin, hrópa, og sláttu-
mannanna mikla qvein er komið til Drottins Zebaoths eyrja.

d) Vér egum að bæta vörum ná-
únga að fullu, ef vér uppá nokkurn máta
þesum áfælt hann edur gjert þenum flæða.

1 Sam. 12, 3. Spámadurinn Samuel gekk
fram fyrir fólkid og sagði: Hér em ég, svarid nú
á móti mér fyrir Drottin og hans Smurda:
hest eg tekid frá nokkrun manni hans era eða
afna? hest eg sýnt nokkrun manni ofríki eða
órétt? eða hest eg þegid mútu og látid þannig
blinda min augu? Já svo, skal eg skila því aftur.
Luk. 19, 8. Ezech. 33, 15.

e) Vér egum ekki að misunna ná-
únga vorum þeirra gæða, sem Guds for-
sjón hestir látid honum hlötnast, heldur
gledjast af hans velgengni.

Jak. 3, 16. Hvar, sem ofund og deilur eru,
þar eru vanskiðkan og all ill-vidskipti.

f) Vér megum ekki ljúga að vorum
náúnga, edur innbirta honum ósannindi,

af hverjum annaðhvort hann sjálfur eða aðrir kynnu að komast í hmisleg vandræði.

Eph. 4, 25. Afleggid lygar, en talið sannindi hvert við sinn náunga, því vér erum hvert annars línur.

§. 3. a) Vér megum engannvegiun skérða æru náunga vors, heldur þarómóti, að því leiti, sem í voru valdi stendur, með öllum leyfilegum hætti leitast við, að hann nái allri þeiri virðingu, sem hann á tilid, því gott manuord og rýkti eru mikil gæði í þessu lífi og eldúngis ómissandi, ef oss á vel að ganga í voru embætti, stétt og edru því oss viðkémur.

Róm. 13, 7. Eyo géfid nú öllum, hvad þér erud þeim skyldugir — þeim heldur, sem heldur heyrir. 1 Pét. 2, 17.

b) Vér megum ekki bakfala edur ljóstta óhróðri upp um vorn náunga, og þar með skérða hans virðingu.

Jak. 4, 11. Hallmælid ekki hvert öðrum, brædur mínir! því hvert, sem hallmælic bróður sínum og álasar honum, sá hallmælic lögmalinu og álasar því.

c) Vér megum ekki bæma illa um náunga vorn, meðan hann ekki lætur sitt

vonda hjartalag í ljófi með opinberum ílls
verfum.

Matth. 7, 1—3. Jesús sagði: Dæmið ekki
hardt, svo þér verðið ekki hardt dæmið, því með
þeim sama dómi, sem þér adra dæmið, munu
úð þér sjálfir dæmið verða; því með þeim
sama mæli, sem þér mælið út, skal yður inn
aptur mælt verða. En því sjer þú flýsina, sem
er í þíns bróðurs auga, en að vaglinu, sem er
á sjálfs þíns auga, gætir þú ekki?

d) Vér egum ekki að audsýna náúnga
vorum forakt, hverki í ordum né við-
móti, hversu lítilmótlegur, sem hann er
edur auðvirdilegur.

Matth. 18, 10. Jesús sagði: Sjáid til, að
þér ekki forsmáid neinn af þessum smálingjum.
Orðsgv. b. 14, 21.

e) Vér egum ekki að bera út bresti
vors náúnga, heldur miklu fremur þegja
yfir þeim, og heldur affaka enn áfella hann,
þegar hann er lastadur af öðrum.

1 Pét. 4, 8. Umfram alla hluti, hafid stöð-
ugann fjærleika innbyrdis, því fjærleikurinn hylur
margar syndir. Orðsgv. b. 10, 12.

§. 3. a) Þegar náúngi vor er nauðstaddur, egum vér að láta oss vera annnt um að hjálpa honum og gjera allt, sem oss er megulegt, til að gjera hans mæðu léttari og foma í veg fyrir hans eyðileggingu, þaræð oss má til hugar foma, að enginn veit nema sama neyð kynni oss lífa að hendum bera, og vér þá gjarnan vilðum, að aðrir hjálpudu oss.

Hebr. 13, 16. Eleymid ekki að gjera gott og útbýta, því þær fórnir þófnast Guði vel.

b) Sérhverre fríðinn er, eptir Krísts dæmi og hans vegna, skuldbundinn að hjálpa þeim, sem eru sannarlega nauðlíðandi, og annaðhvort vegna heilsubrests edur elli ekki géta sjálfir leitad sér atvinnu, eda þeim, sem með allri sinni atorku, ekki géta unnid nægilega fórtir sér og sínum, eda þeim, sem á ómaga aldri eru munadarlausir.

Matth. 25, 35—40. A dómsdegi mun Jesús opinbertlega segja þeim Guðhræddu til hróss og upplýgunar: Húnguræur var eg og þér gáfud mér að éta; þyrstur var eg og þér gáfud mér að drekka; gæstur var eg og þér hófstud

mig; nafinn var eg og þér klæddud mig; sjúkur var eg og þér viðjudud mín; í ságu; elsi var eg og þér komud til mín. — Það, sem þér gjördud einum af þessum mínum minstu bræðrum, það gjördud þér mér. Ef. 58, 7. Orðsöq. 6. 19, 17. Róm. 12, 13. 15.

c) Þjúlauseir húfsgáangsmenn og betlarar, sem hafa kraptu til að leita sér atvinnu með leyfilegum hætti, en nenna því ekki, ega ekki að fá olmu su, heldur á að þrýsta þeim til almennilegrar vinnu.

2. Thess. 3, 10—12. Vér sögðum yður svo fyrir, að sá, sem ekki vill vinna, ætti ekki heldur mat að fá; en vér höfum frétt: að sumir lifi í ófíðli hjá yður, sem ekkert vinna, en gjöra óþarfa. Í Drottins vors Jesú Krists nafni stífum vér þólitum og áminnum þá, að þeir séu fyrir við vinnu sína og hafi hálfir fyrir sér.

d) Vér egum, án yfirþrepstapar, að samþriggjast með vorum náúnga, hughrýsta og upparfa hann og lida sinna honum með allri þenustufemi.

1 Theff. 5, 14. Huggid iðbúlitla, að
stöðid veika, umlíðid hvort annann. Róm.
12, 15.

e) Ef vor náungi verður sundur-
þrætur við aðra, egum vér leggja allt
kapp á að setta þá, koma forlífun á
og þannig afstýra þeim þáða, sem annars
hefði mátt þar af hlotist.

Matth. 5, 9. Jesús sagði: Sælle eru þeir,
sem fridinn semja, því þeir munu Guds börn
kallast verða. Orðsöq. b. 12, 10.

Átérk: Vor skylda í tilliti til góðs manns
orðs og sjármuna vors náunga, er í stuttu
máli framsett í fjönda, áttunda, níunda
og tíunda Bodordum Græðanna.

D) Um Skylduna í sérhverri stétt.

Auf þeirrar almennilegu skyldu, sem
á manneskjnum liggur, að því leiti, sem
þær eru manneskur, eru líka til fleiri
sérdeilislegar skyldur, sem þeim
uppáleggjast hverri útas fyrir sig, eptir því
falli og embætti, sem Gud hefir þær í sett.

1 Pét. 4, 11. Ef nokkur hefir embætti, sá þjóni eptir þeirri orku, sem Gud gefur honum, svo að í öllum hlutum verði Gud dýrkaður fyrir Jesúm Kríst.

I. Ektamadur og Eftaqrvinna.

§. 1. Eptir Guds budi á einn maður að lifa í hjónabandi með einni eftaqrvinnu, og ega þau að hafa þreinsann hjærleika hvert til annars, vera jafnan umhyggju hvert fyrir annars tímanlegri og eilífri velferd, bidja hvert fyrir öðru, og lifa í ávarandi einingu, uns dauðinn aðstílur þau.

Matth. 19, 4—6. Jesús sagði: Hafid þér ekki lesid: að sá, sem í upphafi Skapadi manntinn, hanna stóð einn manni og eina konu og sagði: fyrir því skal maðurinn yfirgefa föður og móður, en vera hjá eginkonu sinni, og þau tvö skulu vera eins og að einni manneskju. Svad Gud hefir samtengt það má manneskjan ekki sundurskilja.

§. 2. Maðurinn á einkanlega að elska sína eftaqrvinnu eins og sjálfann sig, virða hana, vera henni trúr, sjá fyrir

hennar atvinnu, ráða henni heilt, og um-
bera bresli hennar með fjærleika.

Eph. 5, 18. Wennirnir eru skyldugir að
elsta þeirra eginkonur eins og sína egin líkami;
hótt, sem elskar eginkonu sína, hann elskar sjálf-
ann sig.

1 Pét. 3, 7. Þér ektramenn! blíid við yð-
ar eginkonur með skynsemi, eins og þar, sem
eru breiðari konur, og auðsýnid þeim virðingu
eins og þeim, sem líka eru samersfingsar þeirrar
náðar, að fá eilífa faræld.

Hebr. 13, 4. Hjúskapurinn á heidur-
legur haldin vera hjá öllum, og hjónasöngin ó-
fleckud, en fridulífs; og hórunar: menn mun
Gud strassa.

§. 3. Konan á sérilagi að elsta sinn
ektamann með innilegri velvild, vera
honum trú og hlýdin af fjærleika, stjórna
innanhúss með kostgæfni og forsjálni, og auk
þess vera honum ráðahöll og þénustuviljug.

Eph. 5, 22. 23. Þér, konur! verið yðar
egingönnum undirgefuar eins og Drottni, því
maðurinn er qvinnunnar höfud, eins og Krístur
er sáfnadarins höfud.

Tít. 2, 4. 5. Pöstullinn Páll vill láta kenna
úngum konum: að elsta þeirra ektramenn og börn,

og að þær séu skírlicar, fidsamar, umsjónarsamar, góðlyndar og bændum sínum undirgefnar, svo Guds orð verði ekki fyrir lásti.

II. Foreldrar og Börn.

§. 1. a) Foreldrarnir ega að upplæra börn sín til guðhræðslu, svo þau læri frá barnæsku að þekja, elska og heidra Gud, líka að varast synda-
ir og lesti, því þeir eru Gudi and-
stoggilegir, en stunda eptir dýgdum og mannkostum, því þeir þóknast Gudi; svo ega börnin að venjast til að setja sína von og traust einungis til Guds náðar og misfunssemi vegna Jesú Krists.

Eph. 6, 4. Þér fedur! ertid ekki yðar börn til reiði, heldur alid þau upp með aga og umvöndun til Drottins.

b) Líka heyrir þad til góðs uppfósts-
urs, að börnin venjist til ydni, spar-
semi, þrífnaðar, audsveipni
og til að fylgja sannleifanum án yfir-
hylmíngar. Foreldrarnir ega einnig að
ganga undan þeim með góðum eptirðám-
um, og láta aldrei hjálíða naudsýnlega

hyrtingu, þegar þau ekki vilja hlýða áminningum.

Orðsqv. b. 13, 24. Hverr, sem hefir ást á barni sínu, agar það snemma. 1 Sam. 3, 10 — 14. 4, 12 — 22.

§. 2. Börnin ega að heiðra foreldra sína og hlýða þeim í allu góðu, elsta, þacka og þjóna þeim og vera þeim til gleði með góðu og síðsamlegu framferdi.

2 Mós. b. 20, 12. Drottinn sagði: Heiðra föður þína og móður þína, svo þú lifir lengi í landinu.

Eph. 6, 1 — 3. Þér, börn! verid hlýðin yðar foreldrum Drottins vegna, því þetta er rétt: heiðra föður og móður, það er hið fyrsta bodord, sem fyrirheit er lagt við: svo þér vegni vel og þú megir lifa í landinu. 2 Sam. 18, 6 — 18. Orðsqv. b. 23, 22. 25.

III. Húsbændur og Þjónustufólk.

§. 1. a) Húsbændur og Matmædur ega að vera umhyggju fyrir velferd síns þjónustufólks,

og helzt með góðu halda því til að vera
aðsveipid, sem og yðid og reglufast í því,
sem það á að gjöra. Þau skulu einnig gefa
þeim tilhlýðileg fet, sæði og laun og ekki
gleyma að ala önnu fyrir þeirra uppfræðs-
ingu og betrun til sálshjálpur, líka veita
þeim hjúkrun, einkum þá þau eru veik eða
gömul.

Eól. 4, 1. Þér, Húsbændur! aðsýnid
yðar þénurum hvað rétt og jöfnudur er, og
vitid, að þér einnig hafið Herra á himnam.

b) Hverki má húsbóndi né húss-
módir breyta illa við sitt þjónustu-
fólk með illyrtdum, eða annari óleyfis-
legri eða ófrískfullri aðferð; ekki heldur
mega þau renngja það með óviturðum
legri tortryggni, eða herða að því um
megn fram, heldur ega þau að umbæra
þess breiðleika með þolinmæði.

Eph. 6, 9. Þér, Húsbændur! hættid
ógnunum og vitid, að yðar Herra er líka á
himnum og að hjá honum er ekkert manngreins-
ar álit.

§. 2. Þjónustufólk á þarámóti að
heidra og elska sína húsbændur
og matmædur, vera þeim hlýðid og

trútt og gjöra verk sitt með ydni og ástundun, án svíka eða möglunar, eins og sjálfur Guð sjái uppá það.

Tit. 2, 9. 10. Aminn þénarana, að þeir séu húsbændum sínum undirgæfnir og glæri hvað þeim gæðþætt er í öllum hlutum, veri eðli fægrulir né sérþægnir, heldur sýni þeim alla hollustu, svo að þeir þyrði lærðóm Guðs vors Endurlausnara í öllum greinum. Eph. 5, 6—8.

IV. Yfirvaldid og Undirgæfnir.

§. 1. a) Yfirvaldid hefir, eptir Guðs orði, rétt til að útheimta hlýðni, í öllu því, sem þénar til almennilegra nota, og eðli stíðir á móti Guðs bði.

Róm. 13, 1. 2. Hverr máður sé Valdstjórninni undirgæfnir, því engin er Valdstjórn, nema af Guði, og sú valdstjórn, sem er til, er af Guði tilstíckud, svo hverr, sem mótskendur valdstjórninni, sá stendur á móti Guðs stípun, en þeir, sem á móti standa, munu yfir sig leida dóms áfelli.

Post. 86, 5, 29. Þegar Hofðingjar Gyðinga ánta kröfdust hlýðni í því, sem var á móti góðri samvitstu, svorudu Pétur og Jóhannes: Framar ber að hlýða Guði enn manneskjum.

6) Það er skylda Yfirvaldsins, eptir Guds budi, að vaka yfir undirfátanna velferð, staðfesta hana með góðum Pögum, einnig að vernda þá góðu, en reffa þeim vondu og láta sérhvern ná rétti sínum, án manngreinar álits.

Róm. 13, 3. 4. Valdstjórnin er ekki góð um verkum, heldur vendum til stélsingar. Viljir þú ekki vera hræddur við valdstjórnina, þá gjör það, sem gott er, og muntu umbyr af henni fá; því hún er Guds þénari þér til góða, en ef þú gjörir illt, þá máttu vera hræddur, því hún bér ekki sverdid forgefins, þaræð hún er Guds þénari til að straffa þá, sem illa breyta. 5 Róm. b. 1, 16. 17. Orðsgr. b. 22, 22. 23.

§. 2. Þeir undirgefnu ega, vegna Guds, að hlýða Yfirvaldinu og þess tilskipun, líka gjalda svikalaust skyldur sínar og þatta, sem útheimtast til sameglaðegra nota, landsins varnar og naufsynja, þeir ega einnig að heidra Yfirvaldid, vera því höllir og auðsveipnir og biðja fyrir því.

Róm. 13, 5—7. Það er naufsynlegt að vera undirgefnum, ekki einungis vegna straffsins, heldur og fyrir samvitstunnar sakir; því

þar fyrir gjaldbid þér og skatt, vegna þess þeir eru Guds þjónar, sem við þá þénastu eru sifeldlega bundnir. Svo gefid hverjum það, sem þér skyldugir erud; þeim skatt, sem skatt ega; þeim toll, sem toll á; þeim ótta, sem ótti tilheyrit; þeim heidur, sem heidur heyrit.

1 Pét. 2, 13. 14. Verid undirgefñir alls konar réttu Yfirvaldi vegna Drottins, hvort sem það er Konunginum, svo sem þeim ypparsta edur Landstjórnurunum, svo sem þeim, hverja hann hefir útsendt til hefndar yfir illvirkjana, en þeim til umbunar, sem gjöra gott. 1 Tím. 2, 1. 2.

V. Kénnendur og Tilheyrendur.

§. 1. a) Kénnendurnir ega að funna gjöra Guds orð án yfirdrepstapar með allri ástundun, til uppbyggíngar, áminna og aðvara án manngreítnar állts, þeir ega einnig láta sér innilega vera umhugað, að börnunum sé svo skilmerkilega kénnt, að þau hafi gagn af, líka ega þeir að leitaft alvarlega vld, að ebla sinna tilheyrenda framsér í sennum Guds ótta til eilífrar sáluhjálpar.

Tit. 1, 9. Sá, sem er Biskup—Kennis-
maður eða tilsjónarmaður—á að halda fast við
þann víska lærðóm, svo hann bæði gæti áminnt
med heilsufamlegri kénningu, og líka sannfært
þá, er á móti mæla. 1 Pét. 5, 2. 3.

b) Kénendurnir ega að ganga á
undan sínum tilheyrendum með
góðu eptirðæmi í lifnadi og um-
gengni, vera blidir og hóglátir, bidja
syrir þeim og prýða kénninguna með ó-
straffanlegu framferdi.

1 Tím. 3, 2. 3. Sá, sem er Biskup—Kennis-
maður og tilsjónarmaður—á að vera óstraffan-
legur, einnar konu eginmaður, ároafur, hóffom-
ur, síðprúður, géttrissinn, sem sé vel fallinn til
að kenna øðrum. Enginn dryckjumadur, ecki
steyjalbarsamur, einkis ósamilegs ávinnings gtrug-
ur, heldur, sanngjarn, ecki þratusamur, ecki
ágjarn.

on. 5. 2. Barna uppfræðendurnir
ega að slupprenta í hjertu þess úngdóms,
sem þeim er á hendur falinn, lotningu
syrir Gudi og Kristi, elsku til þeirra,
utleggja þiljanlega fyrir honum það,
sem hann á að læra, halda honum til
ástundunar, hæversku og góðra
sida, þviad í áskunni á að leggjast

grundvællurinn til mannesfjunnar eptirfólga-
jandi-lucku og velgengni um tíma og eilífd.

Orðsöv. b. 22, 6. Sénn þeim unga þann
veg — sem hann á að ganga áfram til bygða og
ráðvæðni, og þegar hann eldist, mun hann
ecki af þorum vífja.

§. 3. Til þeyrendurnir ega að auð-
fýna laungun eptir Guds orði, og
trúlega fylgja sinna kénndu áminn-
ingum, sem á því eru bygðar, einnig
veita þeim alla virðingu, elsta þá og góðs-
fúslega gjalda það, sem þeir ega að hafa
til síns samilegs uppheldis.

Hebr. 13, 17. Elýðid yðar Kénnsede-
um og látið að orðum þeirra, því þeir vaka
yfir sálum yðar, svo sem þeir, er reikning
ega að standa, svo þeir geti gjört það með
gleði, en ekki með andværpun, því þar hafid
þér ekki gott af.

Gal. 6, 6. Sá, sem fræðist í orðinu, hann
þóti hinum allskonar gæðum, sem uppfræðir hann.
1 Thess. 5, 12. 13.

Merk: Foreldra og barna, húsbænda og
hjúa, einnig Yfirvalds og undirgefana
Skýlda hvers við annað innbyrðis, er í
þuttu máli framsett í fjórða Bodordi
Fræðanna og í Síls- og blunni, hvar líka

talad er um skoldu kennaenda og tilheyranda.
Í sjötta Boddordinu og í Súfatsblunni
talaft greinilega um skolduna í hjónabandi.

Sjöundi Kapítuli

Um þau meðal, sem styrkja trúna
og ebla gudhræðsluna.

I. G u d s O r d.

§. 1. Gud hefir látid kenna oss með
sínu orði um allt sitt ráð og sínu vil-
ja oss til frelsunar og betrunar;
en þetta hans orð er að finna bæði í
Gamla- og Nýja-Testamentunum.

Hebr. 1, 1. Eftir að Gud forðum opt-
sinnis og uppá margann máta hafði látid
Spámennina tala til Försedranna, þá hefir
hann á þessum síðustu tímum látid Contin tala
til vor.

Joh. 17, 8. Jesús sagði í bæninni til síns
himnista Fædurs: Þau orð, er þú gaff mér,
þau gaf eg mínum Lærifólkinum, þeir hafa þau
og meðretid og þetta sannarlega að þú er af

Þér útgenginn og þeir trúa því, að þú hafir útsendt mig.

Merkt: a) Jesús hafði lofað sínum Lærisveinum, að senda þeim heilagan Anda, sem skyldi fræða þá um alla hluti og minna þá á allt það, sem hann hafði kennt þeim. Jóh. 14, 26. Þetta stæði líka á fyrsta Gótasunnudegi eftir hans himnasör, þegar þeir allir, uppfylltir af heilögum Anda, tóku til að tala útlend tungumál, eftir því, sem Andinn iungaf þeim. Post. Eb. 2, 4.

b) Vér þurfum ekkí að nýu uppsæðast um Guds ráð og vilja með neinslags nýrri opinberun. Því það Guds orð, sem vér höfum, inniheldur allt hvað vér í því tilfiri viðþurfum. Post. Eb. 20, 20. 21.

c) Þótt einhverr mi segdi: að hann hefði sðlast nokkra nýa guddómlega opinberun, ættum vér samt engannveginn að trúa honum, þaræð Gud hefir hvæggi lofað að senda nýa Spámenn til mannskjans upplýsingar. Gal. 1, 8. 9. qð svo er.

§. 2. Það er vor skylda að rannfaka kostgæfilega Guds orð, til að læra þar af, hvað vér egum að varast og hvers vér egum að gæta, því annars mun Gud krefja oss til reikningsfapar fyrir

vora vanfunnáttu og þar af fljótandi
bodo rða brot.

Ps. 119, 9—11. David spyr: Hvernig gete
ur æskumadurinn gengid sinn veg óstraffan-
lega? en hann svarar sér sjálfur: með því að
breyta eptir þínum orðum, Drottinn! — Eg
geymdi þitt orð í mínu hjarta, svo eg syndgafi
ekki á móti þér.

Merk: Þegar vér höfum tómstundir frá
vinnu vorri, væri gott vér læsum daglega
nokkra stund í Ritningunni. En á Sannu-
dögum og aðrum helgum, finnur sú frísta
manneskja, sem elskar Guds orð, hæglega
tælfisari til að lesa það, er það og áttid nýr-
samlegra að byggja trú sína á egin ransókn
— eins og þeir í Beiróha forðum gjördu.
Post. Eb. 17, 11. — enn að láta sér ein-
ungis nægja Kennendanna sögu sögu.

§. 3. a) Í Guds orði foma fram
morg dæmi uppá byggdir og lesti, sem
vér egum að taka ofs til eptirþánka, þar
þau eru eptir Guds vilja uppstífsud ofs
til eptirdæmis og viðvörunar.

Jak. 5, 10. Takid Spámennina, sem til
þdars hafa talad í Drottins stad, til eptirdæmis
uppá að lida illt og að vera þolinmóðir. Hebr.
6, 12. 1 Cor. 4, 16.

2 Pét. 2, 6. Drottinn hefir borgirnar Sódóma og Gomorra fordæmt, umturnaði þeim, brendi þær til asku og setti til dæmis fyrir þá, sem eptirá mundu lífa ógudlega.

b) Einkanlega egum vér að gefa gætur að Jesú Krists vors Lausnara heilaga líferní og ætíð hafa hans dæmi fyrir augnum að breyta eptir.

Matth. 11, 29. Jesús sagði: Værid af mér því og em hógvær og af hjarta lítillátur.

1 Pét. 2, 21. Kristur hefir einnig lídð fyrir yður og yður eptirdæmi eptirlátid, að þér skyldud seta í hans fótspor.

Merkt: Jesú Kristur gætur ekki verið oso til eptirdæmis að því leiti, sent hann er Guds Sonur, kominn í heiminu til að endurleysa syndarana og með fraptaverkum stadsefna, að hann væri af Gudi sendur, lífa og gaf sig sjálfur í dandann í stíðþægingar þessar fyrir allar veraldarinnar syndir; en vér egum kappfosta að líkjast honum í öllum þeim dygðum, sem eru samkvæmar vörn ástandi og ekki þfærganga mannlega frapta.

§. 4. a) Að hafa Guds ord kostgæflega um hönd, heyrja það með andskoti og viljuglega læra, er hið rétta meðal, með hverju sannfrískinn mada.

ur gétur farid æ meir og meir dagvar-
andi og ordid stadfastur í dygd og
gudhræðflu, með samverkandi heilags
Anda náð.

2 Tím. 3, 16. 17. Þú Ritningin er inn-
blásin af Gudi og nýtsamleg til lærðoms, til
sannfæringar, til leiddréttningar, til uppfærðingar
í réttlætinu, svo að Guds maður sé algjör og
til alls góðs verks hæfilegur.

b) Vor skynsemi fær hvað af hverju
meiri og meiri þeckingu af Guds orði til
andlegrar og ávartarsamrar upplýsingar.

2 Tím. 3, 15. Þú kannað heilaga Ritningu,
sem gétur uppfærð þig til sálshjálpar með trúar
lærdóminum um Jesúm Krist. Jóh. 5, 39.
Ps. 119, 104. 105.

c) Vor vilji á freptuglega að hneg-
jast af þeim dýrnatu og morgu á minn-
ingum og advorunum, sem finnast í
Guds orði, til að fordast illt, en stunda
eptir því, sem gott er, líka upperfast til
að gjöra með allri ástundun það, sem oss
byrjar.

Luk. 8, 15. Jesús sagði: Þeir, sem ordid
heyrir og gegna það í góðu og síðsomu hiarða,
fara ávænt með staduglyndi. 8, 31. 32.

d) Véc gétum, hvernígg. sem ástædt er
sýrtr oss, fundid huggun og rósemi af
Guds ordi, sem inniheldur gæðsturík-
ustu loford um Guds náð og blessun
Kristis vegna.

Jóh. 17, 13. Jesús sagdi í bæninni til síns
himnesta Fædurs: Þetta tala eg í heiminum,
svo að minir Lærisveinar hafi af mér fullann
fagnud með sjálfum sér. Ps. 19, 9. 119,
24. 92.

Merkr: Um réttilega brúfun Guds ords, er
í stuttu máli talad í fyrstu Bæninni í
Fræðunum.

II. Arvekni og Væn.

§. 1. Véc egum gaumgæfilega vaka
yfir hugrenningum vorum og girnd-
um, þar vort edli er breiðt, en freisting-
arnor eru margar, svo engin heimugleg
lofting til ílls gæti að övorum fengid yfir-
hönd hjá oss; líka egum véc yðuglega og
nákvæmlega halda reikning við sjálfa oss
um vörn lifnad og framferdi.

Matth. 26, 41. Jesús sagdi: Vakid og
bidjid, svo þér fallid eigi í freistni, andinn er að
sönnu reidubúinn, en holdid er veikt.

2 Cor. 13, 5. Mansafid yður sjálfa, hvert þér eruð sanntrúabir! reynið yður sjálfa!

§ 2. a) Gud vill, að vér sjálfum oss til uglega biðja og er það sjálfum oss til gagns, því ekki þursum vér að minna hann á neitt með vorri bæn, þaræð hann veit fyrirfram bæði hvers vér viðþursum og lífa hvernig best verði ráðin bót á því.

Lúth. 18, 1. Jesús sagði: Þér eigið jafnan að biðja og ekki þreytast. Matth. 7, 7. 1 Thess. 5, 17.

b) Bænin á að vera oss meðal bæði til að styrkja vera elsku og traust á Gudi og til að snúa vorum huga frá þéögóma veraldarinnar; bænin gífur oss undir eins frapta til að standa á móti fceistíngum og til að bera vorar þjáningar með þolinmæði.

Phil. 4, 6. 7. Verið ekki hugssúfir, heldur látið í öllum hlutum yðar bænir með þaklæti koma fyrir Gud í beidni og ákalli, þá mun feiður Guðs, sem mér er enn nöcfur kann að þenkja, vegna Jesú Kríste, vernda yðar hjörtu og hugrenningar.

Merk: Gud hefir ekki tiltekið hvað opt hvert einn Krístinu á að biðja, en ef hann elskar Gud einfleglega, verður það

ættid hans innilegasta gleði, að líta á sinn hjarta fori Gudi með vonarfullri bæn, hvort og hvar heilsi, sem honum gæst fari á. Bæði qvöld og morgna höfum vér tíma og tálifari til þess, líka optar um daginn midt í vinnu vorri.

§. 3. a) Vér megum biðja Gud um allt það góða, sem hann hefir í sínu orði lofað að gefa oss, og sem er bæði sálu og líkama nauðsynlegt; en af jafndæfnum hlutum egum vér sérílagi að biðja hann um góða heilsu og daglegt braud, heidur í vörn stöndi, frið við vörn náunga og blessun í vorri leglegri stétt.

Orðsqr. b. 30, 8. Ugúr bað: Gef mér hverfi fátækt né auðast, en láttu mig hafa mitt afkamitad uppheldi.

Matth. 7, 7. Jesús sagði: Biðjið og mun yður gefast; leitjið, svo munuð þér finna; knýjið á, og mun fyrir yður opplokið verða.

b) Sérílagi egum vér að biðja Gud um þau andlegu gæði, sem tilheyrir vorri sáluhjálpi, það er: um fyrigæfningu sondaanna, styrk í trúnni og voninni, vilt og frapta til að breyta eptir hans vilja, megu að stönda á móti öllum syndsamlegum tilteygingum, um góða samvitirfu og sáluhjálplega endalýft.

Luk. 11, 13. Jesús sagði: Ef þér, sem vonðir eruð, kunnið að gefa börnum yðar góðar gáfur, hversu miklu fremur mun Gæðirinn á himnum gefa þeim heilagann Anda, sem hann þar um biðja? Lók. 1, 9 — 11.

Merk: a) Þegar Jesú Lærifoeinar beiðdu hann að kenna sér að biðja: sagði hann: Þegar þér biðjið, þá segið:

Gæðir vor! þú, sem ert á himnum! helgisti þitt nafn; tilkomi þitt ríki; verði þínum vilji, svo á jörðu, sem á himni; gæf oss í dag vort daglegt brauð; og fyrirgef oss vorar skuldir, svo sem vér og fyrirgefum vorum skuldunautum; og eigi leið þú oss í freistni; heldur frelsa oss frá illu. Því að þitt er ríkið, mátturinn og dýrðin að eilífu. Amen!

b) Drottinsleg bæn, Gæðir vor, inniheldur í stutta máli allt það, sem hvort Kristinn maður ætíð á að biðja um og aðbiðja, bæði í tilliti til sinnar andleagu og líkamleagu velferðar. Þessi bæn kann þannig á stutta máli að yfirlitast:

Gæðir vor! þú, sem ert á himnum! Það er: þú, allrahæsti, eilífi og alváttni veraldarinnar, Skapari og Herri, sem elskar þínar mannaþépnur langtú heitar enn bestu sedur á jörðinni gæta elst þín börn.

Selgisti þitt nafn; Það, er: kén þú oss að
að andfjóna í verkunum, að vér vidurkénnum
þig eins fullkominn og áföllunar-verbúgana
eins og þú í sannleika ert.

Tilkomi þitt ríki; Það er: lát þíns Sonar
Jesú Krists náðugu sjórunn, sýndugu miann-
fjóni til upplýsingar og frelsis, meir og meir
útbreiddast og koma til góðs á jörðunni.

Verði þínn vilji, svo á jörðu, sem á himni;
Það er: gef oss náð, að vér sjáum hér á
jörðunni, að vér séum reiddabúinir og oss
lángi til að hlýða þér í öllum hlutum, eins
og þínir þénarar hlýða þér á himnum.

Gefofo í dag vort daglegt braud; Það er:
gef oss svo mikil af tímanlegum gæðum
til líffús nandþurftar dag hvorn, eins og
þú sér, að oss er gagnlegast til vortar and-
legu og eilífu velferðar.

Sýrtigef oss vorar skuldir, svo sem vér og
sýrtigefum vorum skuldunautum; Það
er: straffa oss eðfi eptir mállegleikum, held-
ur sýrtigef oss vegna þíns Sonar vor morgu
misbrót, eins og vér viljum gjarnsamlega
sýrtigefa þeim, sem oss á móti brjóta.

Og leiddo oss eðfi í freistni; Það er: lát oss
aldrei yfirbúgast af þeim freistingum, sem
að oss koma, heldur hjálpa oss til að standa
á móti þeim.

Geldur svelsa oss frá illu; Það er bardreit
oss frá öllu þvi, sem gétur orðid oss að
stada á sálu eður lífama.

Þviðad þitt er ríkid, mátturinn og dýrdin
ad eilífu; Það er: þú einn ræður fyrir allri
vorri velferð, og ert máttuamt til ad ebla
hana, því skal lífa los og heidur fyrir allt það
góða, sem vér hljótum, tilheyrta þér einum.

Amen! Það er: vissulega mun það sé, sem
vér bidjum þig um og þú sjer ad oss er
þéanlegt.

c) Ef vér egum ad bidja med bæninni: *Saði r*
vor! oss til gagns, þá verðum vér med
stöðugum eptirþánpa gæta ad meiningu
unni f ordunum, og lesa þau med hlari
anlegri andakt. Það er hneigjanleg mis-
brúkan ad lesa þessa bæn án umþenkings
er og fyrri síðsaker. Nær væri ad lesa
hana sjaldnar, svo andaktin betur gæti við-
haldist. Matth. 6, 7, 8.

§. 4. Þegar vér bidjum Gud um tím-
anleg gæði, egum vér ad sela hans
þagilegum vilja á vald, ad, hvað miklu
leiti hann vilji bænheyra oss, þar það
máste gétur verid sjálfum oss edur öðrum
til gagns, ad vér öðlumst ekki það, sem vér
bidjum um, edur vér kynnum vanbrúka
það, sjálfum oss eda öðrum til þada.

Róm. 8, 26. *Þér hófum ekki vit á,* hvers
vér egum ad bidja. *Jaf. 1, 2, 3,*

Jaf. 4, 3. Þér bidjid og öðlist ekki, af því
þér bidjid illa, sem er til þess, ad þér sóid því
í yðar býli.

Merkt: Þegar hinn veiki, sem bidur um heilbriadi, edur hinn sátæfi sem bidur um að sér vequi betur og fleiri þeisháttar, ekki hænþeprast, mega þeir þar fyrir ekki þenkja, að þænn sé gaunlaus. Þeir ega miklu heldur vera fullvissir um, að Gud, eptir hans speki, sjer þeim þéanalegra að þeir fái ekki það þeir umbidia, ega þeir þvi enna að sidur halda áfram með þænnina til Guds, svo að þeir venjist þvi meir til að hlýða hoæum og gæsa sig undir hans vilja.

§. 5. Vêr egum að bidja fyrir vorum náúnga með semu alverugæfni og sama hjartalagi, eins og fyrir sjálfum oss, til merkis um, að vér elskum hann og einlæglega samgledjumst af hans velgengni og mun Gud ekki láta vorn góða tilgang verða slæmadann.

1 Tím. 2, 1—3. Fyrst af öllu er, að ég áminni: að gjörast skuli afbeidni, bænir, fyrir bænir og þakargjörðir fyrir öllum mönnum, fyrir Konunginum og öllu Vfirvaldi, svo vér mætum þasa spakt og rósamlegt lífarni, með allri gudratni og sidsemi, þvi það er gott og líka Gudi þóknast. Jak. 5, 16.

§. 6. Ef vér egum að gæta þedid með þeim hætti, sem Gudi þóknast, megum vér ekki láta vorar hugrenningar

hvarfla hínagð og þánagð, heldur súa þeim til Guds einungis og með auðmýkt framþera vorar nauðsynjar fyrir hann, með stöðugu trausti á Jesú Krists forþénustu og fyrirbón, án þess að reida oss á vörn eginn verdugleika; þaradæki egum vér að útrýma úr hjarta voru öllu hatri til náúngans.

Jóh. 17, 20. Jesús sagði í sinni bæn til síns himneska Fadurs: Eg bíð eðli einungis fyrir þessum — mínum Læriföleikum — heldur einnig fyrir þeim, sem munu trúa á mig fyrir þeirra ord. Róm. 5, 1, 2.

Mark. 11, 25. Jesús sagði: Þær þér standið og biðið fyrir, þá fyrirgefnið, ef þér hafið soti móti nokkrum, svo að yðar Fadir, sem er á himnum, fyrirgefni yður yðar brot.

Merki: a). Sá Kristinn, sem er vel uppræddur, biður helst með sínum eigin ordum, sem eðli munu storta hann, þegar hann hugsar alvarlega eftir því, sem hann ætlar að biðja um, og þá hjartad lémost við. En ef vér viljum brúka þær bænir, sem aðrir hafa gjört, egum vér að velja þær, sem ega við vort ástand og innihalda það, sem vér þá sérilagi þursum að biðja um.

b) Formáliinn fyrri framan Drottinlega Bæn í Græðunum, talar um það trúnaðar-

troufi, sem vér egum að hafa til Guds, þá vér biðjum. Í fjórðu Bæninni er talað um tímanlegu velgjörningana og í fimtu Bæninni um það andlega, sem vér egum helzt að biðja um. Í sjöundu Bænninni er lífa gétid um þið illa, sem vér egum einkum að aðbiðja.

III. Skírnar Sakramentid.

§. 1. Skírnin er það heilagt verk, sem Krístur hefir boðid að brúka við þá, sem ætla að játaft undir hans lardóm, og má annaðhvert dýfa þeim í vatn eður ausa því yfir þá, í nafni Föðursins, Sonarins og þess heilaga Anda.

Matth. 28, 18. 20. Jesús sagði: Allt vald er mér gefid á himni og á jörðu. — Þvítt þvi farid og gjörid allar þjóðir að mínum Lærisveinum og skírid þær til nafns Föðursins, Sonarins og þess heilaga Anda og kénnid þeim að halda allt, sem eg baud yður og, sjáid! eg er með yður allt til veraldar enda.

Merkt: Í þeirari löndunum má, án heilsus spillis, dýfa þeim niður í vatn, sem Krístaft ega, en hér í þessum kældari löndum verður, heilsunnar vegna, einungis að yfir

ausa þá vatni, einö og brúkad var í hinni fyrsta kristni, þegar einhverr var stírdur á sinni sóttarsæng.

§. 2. a) Med Skírninni verður maðurinn limur kristilegrar kirkju, til að verða, með heilags Anda samverkandi náð, hluttakandi í þeim ypparlegu velgjörningum, sem Kristur hefir ofs útvegad.

Gal. 3, 26. 27. Þér erud allir Guds börn af trúnni á Jesúm Krist, því svo margir af yður, sem erud stírdir til að trúa á Krist, þér hafið íslædst Kristó.

Tit. 3, 5. Eptir sinni miskunsemi hefir Gud ofs hólpua gjört með endurgétningarláuginni og endurnýnginni, sem stídur af heilögum Anda.

b) Gud veitir ofs í Skírninni aðgang til syndanna fyrirgefningar fyrir Krists sakir, og gjörir ofs, svo sem sín elstuleg börn, hluttakandi í sinni födulegri elsku, opnar einnig veg til gleði og farsældar í tilkomanda eilífu lífi.

Mark. 16, 16. Hver, sem trúir og verður stídur, sá mun hólpinn verða, en hver, sem ekki trúir, sá mun fordæmast.

§. 3. Med að stírast í nafni Fædursins, Sonarins og þess heilaga

Anda, verðum vér skuldbundnir til að trúa á Födur, Son og heilagan Anda, sem þann einasta sanna Gud, er alleinn ræður fyrir vorri tímanlegri og eilífri endurlausn og velferd, svo að vér þulum dýrka hann einann og treysta honum einum, lífa heidra og elfska hann og hlýða honum af öllu hjarta; en hér af fylgir þá einnig, að vér skuldbindum oss til að stríða móti öllum vondum girndum, og taka oss vara fyrir að brjóta hans boðord vísvitandi, en lífa eptir Jesú Krists lærðómi í sonnum Guds ótta.

1 Pét. 3, 21. Skírnin er ekki burttekt saurinda af líkamanum, heldur sáttmáli góðrar samvitsku við Gud.

Róm. 6, 4. Evi erum vér þá með Kristi grestraddir í skírninni til dauðans, að lífa sem Kristur er uppvakinn frá dauðum fyrir dýrd Föðursins, svo egum vér að ganga í nýju líferni.

§. 4. Kristur vill að allir menn verði í Skírninni límic sinnar frístilegu kirkju, þar þeir eru endurkryptir með

hans dauða, því ega lífa smá-bernin
eptir hans vilja. að skírast.

Mark. 10, 14. Jesús sagði: Leyfid smá-börn-
um til mín að koma og hindrið þau ekki þar
frá, þaræð Guds ríki heyrir þvilikum til.
Matth. 28, 19.

MerK: Þau börn, sem deya ádur enn þau
hljóta skírni, koma samt í Guds ríki,
því Krístur hefir endurleyft þau. og þeim
verdur ekki tilreiknand forsóman á skírninni,
En hafi foreldrar eða vandamenn af ásettu
haldid barninu frá skírninni, þá verður það
þeirra ábyrgðarhluti, vegna þess þeir þar
med sýndu, að þeir vyrdtu lítills Krists
bódord.

§. 5. Í Konfirmatíóninni egum
vér sjálfir að ítreka og opinberlega end-
urnýja það heilaga loford, er adrir
gjerdu fyrir vora hend, þegar vér hlutum
skírn, sem er: að vér viljum afneita ell-
um ógudslégleika, trúa á Gud Fedur, Son
og heilagann Anda, einnig að audsýna vora
trú med góðverkunum. Til þessa lof-
ords egum vér á tíð alla vora lífs-
tíð að muna, og láta það sífelðlega
minna oss á þá trygd og hollustu, sem vér

erum Gudi Þýsdugir, svo vor trú og ráð-
vendni ecki tapið af holdlegu gjálfi.

Opinb. b. 2, 10. Jesús sagði: Vertú trúir
allt til dauðans, svo skal eg gefa þér líffins
fórönu.

Eph. 5, 25—27. Kristur elskadi söfnuðinn
og gaf sig sjálfann út fyrir hann, til að
helga hann, þegar hann með orðinu þreins-
aði hann í vatns-badinu, svo að hann gæti
búið til handa sjálfum sér dýrðlegann söf-
nuð, sem hefði engann blett né hræfku eður
neitt þessháttar, heldur sé heilagur og óstráff-
anlegur.

Merk: Svo opt, sem vér endurminnumst
Skírnariinnar, egum vér að uppræst til
nýrrar árvekni og ástundunar í að laga
vorn lifnad eftir Krists lærdómi. Þess
vegna, þó Skírnin sjálf egi ecki að ítrekast,
er hún samt íseld, ávartarsamt meðal
handa vss, til að ebla vora dygd og guds
hræðslu.

Um Skírnina er talað í fjórða parti
Fræðanna.

IV. Qvöldmáltíðar Sakramentid.

§. 1. Sú heilaga Qvöldmáltíð er það heilagt verk, er Jesú Krístur innsetti, með hverju kríðnir menn ega að eta braud og drecta vín og þar með verða hluttakandi í Jesú Krísts lífama og blóði, sem offrad var til forlífunar fyrri þá og vegna þeirra synda.

Matth. 26, 26—28. Mark. 14, 22—24. Lúf. 22, 19. 20. 1 Cor. 11, 23—26. Þor Herra Jesús Krístur, á þeirri nóctu, sem hann soðinn var, tók hann braudið, gjörði það, braut það og gaf sínum lærisveinum og sagði: takið og etið, það er minn lífama, sem fyrir yður verður gefinn; gjörði það í mína minningu. — Esmuleidis eftir qvöldmáltíðina, tók hann kaleikinn, gjörði það, gaf þeim hann og sagði: drectið allir hér af, það er kaleikur ens Nýja Testaments í mínu blóði, sem fyrir yður úthellið til fyrirgefningar syndanna; gjörði þetta svo oft, sem þér það drectið, í mína minningu.

§. 2. a) Með innsetningu þeirrar heilagu qvöldmáltíðar hafði Jesús þann

tilgáang að styrkja kristna menn í trúnni og uppfæra þá til kostgæflegar ástundunar í kristilegu líferni.

Lúk. 20, 19. Jesús sagði: Gjerid það í mína minningu.

b) Þegar vér meðtökum **Övöldmáltíðar Sakramentid**, egum vér að minnast Jesú Krists frídægjandi dauða, oss til huggunar og fullvissu um, að allar vorar syndir séu oss, hans vegna, fyrirgefnar, ef vér einungis tileinkum oss hans forþénustu með sannri ydrun og lífsandi trú.

Lúk. 22, 19. 20. Jesús sagði: Þetta er minn líkami, sem fyrir yður verður gefinn — Þessi kaleikur er það Nýja Testamenti í mínu blóði, sem fyrir yður úthellist.

c) Vée egum að láta þá heilegu **Övöldmáltíð** uppfæra oss til, að vér með innilegasta þacklæti metum mikils það, að Jesús Krístur leid þúngar kvalir og sórnærdi sig sjálfann í vörn stöð, og með því að neyta opinberlega þessarar máltíðar, egum vér honum til vegs semdar audsýna, að vér vídurkénnum hann sé vor Frelsi og sáluhjálpari.

1 Cor. 11, 26. Svo oft, sem þér etid af þessu braudi og drekðid af þessum kaizik, skulud þér kunngjöra dauða Drottins þágangad til hann kómur.

d) Því vér medtefum brauid og vínid, komumst vér í nákvæmustu sam-einíngu med Jesú Krísti vorum Frels-ara, sem gjörir oss hluttakandi í sínum astraheilagastra líkama og blóði, og þar med innsíglar, að vér séum medtefnir til þess nýa náðar-sáttmála, hvern hann, svo sem vor Medalgángari, hefir samid mill-um Guds og vor.

1 Cor. 10, 16. Eð blessaði kaleikur, hvern vér blessum, er hann eðki hluttekning í Krísts blóði? Það braud, sem vér brjótum, er það eðki hluttekning í Krísts líkama?

Hebr. 8, 6. Krístur hefir øðlast svo miklu æðra embætti, sem hann er Medalgáungu-maður-betri sáttmála, hvert einnig stendur á betri fyrirheitum.

e) Þegar vér minnumst þeirrar óran-sakanlegu Jesú Krísts elsku, sem í Aðöld máltíðinni verður oss fyrri sjónir sett, á heitasta elska aptur á móti

uppgveifjast í vorum hjörtum; Það á líka að knýja oss til að elsta hverr annann innbyrðis, eins og þá bræður, hværja Kristur hefir allasaman endurleyft.

Jóh. 13, 35. Þar af skulu allir þekja, að þér erud mínir Lærisveinar, ef þér elstid hverr annann.

1 Cor. 10, 17. Það er eitt braud og vér margir erum einn líkami; því vér erum allir hlutvakandi í því eina braudi.

§. 3. Það er nauðsynlegt að vér prófum sjálfa oss, hvert vér gétum, eins og verdugir géstir, gengid til Guds boðs; því þeir einir hafa gagn af Sakramentinu, sem medtaka það verduglega, en hinir óverdugu ávinna sér þarámótti Guds straungu reidi.

1 Cor. 11, 27—29. Hverr, sem etur af þessu braudi eða drectur kaleik Drottins óverdugur, sá misbreytur móti Drottins líkama og blóði; en hverr einn prófi sig sjálfann og eti svo af braudinu og drecti af kaleiknum.

§. 4. Þegar vér viljum réttilega prófa sjálfa oss, þá egum vér:

1) Að ransaka vort hjartalag í til-
liti til Krists og hans fríðþægingar,

svo vér gétum vitad, hvert oss, svo sem ybrandi manneskjum, sýnist mikils umvarða að finna náð hjá Gudi einum, vegna Jesú Krists og með trúnni á hann.

2) Egum vér að ransaka sjálfa oss, hvert það sé vor einlægur ásetningur, hér eptir með alþrúðsni að stríða á móti öllum syndugum tilloekunum og af alúd vilja fylgja Jesú lærðómi, svo oss fari meir og meir fram í ráðvendni og sonnum Guds ótta.

Sérhverr sá gengur óverðuglega til Guds bódds, sem eptir það hann þannig hefir prófað sig nákvæmlega, finnur eðli hjá sér það hugarfar, að hann vilji leita náðar hjá Gudi með trúnni á Krist, hafa einlægann ásetning : að betra sig og láta sér fara fram í dygd og Guds ótta.

1 Cor. 2, 2. Eg tók fyrir mig að fara ekki með neinum annann lærðóm, þegar eg var hjá yður, enn um Krist og hann krossfestann.

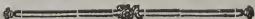
2 Cor. 5, 14. 15. Krists hjartleiki þvingar oss, með því vér ályktum svo, að ef einn hefir dáid fyrir alla, þá sé svo gott, sem þeir séu allir daudir; nú hefir hann fyrir alla dáid, svo að þeir, sem lifa, skulu hér eptir

ætti lífa sjálfum sér, heldur honum, sem fyri þá er dæmt og upp aptur risinn.

Merkt: a) Í Skrifastólunum verðum vér sérilagi áminntir og uppreisadir til að þróa nákvæmlega sjálfa oss, þegar Skrifasadirinn, með sínum gublegum umtolum og áminningum, minnir oss á skuld þora við Krist, og brýtur fyrir oss, að vér megum sífaldlega kappfesta, að vera dýgd-
audugir.

b) Það stendur engannvegin í Prestsins valdi að fyrirgefa syndirnar, því það er Guds eins. En Presturinn gétur einungis eptir Guds fyrirheitum, tilfagt oss og boðað: að Gud hafi víssulega fyrirgefið oss vorar syndir vegna Jesú Krists, ef vér yðrumst þeirra af hjarta og trúnni á Krist. Þessvegna hafa yðrumarlausir ekkert gagn af að ganga til skrifta og altaris, heldur verður þeirra ábyrgðarblati því þýngri, þar þeir vanbrúka þetta til að hylja með vondsku sína og að gjörast að Guds orði.

Um þá heilugu Orðsmáltíð er talad í fimmta Parti Græðanna.

Attundi Kapítuli.

Um mannanna síðasta ástand.

§. 1. Þó dauða stundin sé öllum óvís, þá er samt víst að allir menn, sem á jörðinni lifa allt til veraldarinnar enda, ega einufinni að deyja, því allir þeir eru syndarar.

Róm. 5, 12. Syndin er af einum manni komin í heimin og dauðinn vegna syndarinnar, þannig hefir dauðinn innþrengt sér til allra manna, því þeir syndgudu allir.

- Merkt:** a) Það er mjög hættulegt og heimskulegt, að stjóta á frest sínum undirbúningi til dauðans; vegna þess sú manneskja kannsté sé úngeda með góðri heilsu og léni sér einfis meins, því dauðinn kippir morgun burtu á besta aldri. Svo veit heldur enginn hvert dauðinn muní loma hastarlega að, eða með addraganda; enginn gétur heldur fyrir sagt, hvert hann muní fá særi á að undirbúa sig, þegar hann á hér við að stíla; því særstir eru svo öruggir á dauðastundunni, að þeir gæti með alvörugéini og stöðugri umþenkingu hugsad um sín sálubíálparefni.
- b) A sóttarsængiunni er tíminn ofnaumur til að fá viðbjód á þeim lóstum og hól

göma elstern, sem optundu syndarannum, meðan hann var heill og ósjúkur, frá að trúa á Jesúm Krist og elsta hann; hugarsarid um breyttist ekki heldur af því, þó madurinn, meðan hástíjun vofir yfir, fyllist upp af hræðslu og qvída fyrir eynd og qvöl um alla eilífu; því vér sjáum allt of opt að þeir, sem með miklu hugar-ángri losa bót og betrun á sóttarsængiinni, snúa strax, sem þeir eru orðnir heilbrigðir aptur, til síns fyrra syndsamlega lífnadar, og sjóna þar með, að þeirra ángur hafi ekki komid af einlægri hjarta, og að lyffin til eiss vonda er af launungi vana orðin. svo ríft í sálunni, að hún gétur ekki orðid niðurfjæfð, nema með lángvaranda stríði og baráttu.

c) Þar fyrir er ráðlegast að búa sig undir dandann frá unga aldri, og stríða strax á móti öllum illum girnbum, undir eins og þar taka til að hreifa sér, en kappfosta þar á móti að komast með lifandi trú í sameiningu við Krist sinn Endurlausnara og fylgia hans eptir dæmi; því eins og ógudlegir ofherðast meir og meir, svo þeir, með því að halda áfram í svadnunni, hafa enga dvögar og guds hræðslu tilhanningu, svo stórkjafi þinnir guds hræddu daglega með samverkandi náð heilags Andas, af að yðfa sig sífeldlega í guds hræðslu, og þannig undirbúa handa sér fríd og fagnyd í samvitkunni, sem er sú stærsta farfeldi þessu lífi; en ógudlegir aptur á mót, hafa sér með loftum sínum stærstu qvol og ó

rósent. Þegar dauðinn aðlémur, eru þeir guðhræddu hughrástir og ógvisnir, en hinir ógudlegu skelfast, og annaðhvort falla í er- væntingu, eilegar með þáufaleysi sökva- nidur í blinda forherdingu.

§. 2. Sálín, sem er ódauðleg, fer strax, sem hún er skilin við líkamann, til síns samastadar, annaðhvort í eilífa gleði edur eilífar qualir, eptir því, sem maðurinn hefir lifað í þessum heimi vel edur illa.

Lúk. 23, 43. Jesús sagði við yðrandiræning- jann á krossinum: Sannlega segi eg þér: í dag staltú vera með mér í Paradís. 2 Cor. 5, 8.

Jóh. 5, 24. Jesús sagði: Hvort, sem heyrir mín orð og trúir þeim, sem mig sendi, sá hefir eilíft líf og hann kemur ekki til fyrirðæm- ingarinnar, heldur hefir hann farid frá dauðan- um til líffins.

Lúk. 16, 22. 23. Jesús segir í eptirlífing- unni: Sá sátæti dó og var borinn af Englum í sadm Abrahams. Þinn ríki dó lífa og var greftr- adur, en serra hann upphóf síu augu í helvíti, var hann í qvölunum.

§. 3. A efsta degi skal líkaminn uppvektjast úr dúptinu og samtengjast aptur sálunni, verður hann þá ófor- gengilegur.

Jóh. 5, 28. 29. Jesús sagði: Sá tími mun koma, á hverjum allir þeir, sem í grófnum eru, munu heyra Guds Sonar raust, og þá munu þeir, sem gott hafa gjort, upprísa til sælu, en hinir til fyrirðæmingar, sem illt hafa adháfst.

Post. Ob. 24, 15. Postulinn Páll sagði: Eg hafi þá von til Guds, að á eptir muni koma upprísa framlidinna, bæði réttláttra og rángláttra.

1 Cor. 15, 42. Líkama þeirra, sem deyja, verður rotnanlegur; nidursáð, en hann mun upp aptur rísa óforrotnanlegur; honum verður andvirdilegum nidursáð, en hann mun upprísa vegsamlegur; honum verður nidursáð veikum, en hann mun upp aptur rísa kröftugur; náttúrlegum líkama verður nidursáð, en upp aptur mun rísa andlegur líkami.

J. 4. Þær manneskjur, sem verða lífs á jördunni, þegar dómsdagur kemur, deya að sönnu eeki, svo að sál og líkami skiljist að, en þær munu samt umbreytast, svo að þeirra forrotnanlegi líkami verður á augabragði óförgengilegur; enginn maður veit hvenær þessi dagur muni koma.

1 Cor. 15, 51. 52. Sjá! eg segi yður leyndardóm: vér munum ekki allir sofa, en allir munum vér umbreytast og það sýndilega, á einu augabragði, við hinn síðasta líður ur hljómi; því líðurinn mun gella, og hinir framlíðnu munu upprísa óförgengilegir, en vér munum umbreytast.

§. 5. Kristur mun með dhæðlegum hætti opinberlega dæma alla menn eptir upprífuna og auglýsa fyrir öllum: að guðhræddir eru verðugir til að lifa í vegsæmd og fegnudi eillíflega; en ógudlegir þarámóti munu verða því straffi undirkaftadir, sem þeirra illverk hafa tilunnid.

Post. Eb. 17, 31. Gud hefir tilsett víseranu dag, á hverjum hann ætlar að láta þann mann, sem hann hefir þar til sett, dæma rétt alla jarðarinnar innbyggendur; þarum samfærir Gud alla með því, að hann uppvakti þann mann frá dauðum.

2 Cor. 5, 10. Vér egum allir að opinberast fyrir Krists dómstóli, svo að hvert einn úr bytum beri eptir því, sem hann hefir aðhafst í líkamans lífi, hvert sem það hefir verid gott eður illt.

2 Thess. 1, 7. 8. Þegar Drottinn Jesús opinberast af himni með skáum Engla her og

loganda eldi, til að hegna þeim, sem ekki vildu aðhyllast. Gud og straffa þá, er ekki voru hlýðnigir Evangelíðs vors Dróttins Jesú Krists.

Merk: Sérhver sála dæmist strax, eptir að hún er fædd út af lífamannum, og verður þétt vísað aðhvert til eilífrar gleði edur eilífra þvála. Hebr. 9, 27. En á síðasta degi, þegar sólinnar eru að nýu orðnar samtengdar lífamannum, mun Krístur, sem Rómungur og Herri, samansafna þeim, svo hans réttvísi dómur verði þeim öllum undir eins Funnur, til vítaðbúðar um hans stjórnun án manngreinar álits, og svo þeir megi sjálfir finna, að þeim sé engin dréttur gjör. Matth. 25, 31—46. Róm. 2, 16.

§. 6. Eilíft líf er það dýrðlega og fálufulla ástand, í hverju guðhræðsle menn æfintega lifa í gleðilegustu sambúð með Jesú Krísti, góðu Englum og öllum heilegum, án þess að áreitast lengur af nokkurri synd edur sorg, en njóta óumræðilegrar huggunar, fríðar og fagnadar af að þóða Guds dýrd, sem andsynir sig í hans morgu dásemdar verkum þar þeir einnig losa og vegsama Gud hverr með öðrum og æfa sig í dygdiinni og hjartlekkanum eptir Guds vilja.

Matth. 25, 34. Jesús mun segja við þá: Komid hingat þér, blessaðir af mínum Föður,

eignist það ríki, sem yður er fyrirbúið frá ver-
aldarinnar upphafi.

Jóh. 17, 24. Jesús sagði í bæninni til síns
himneska Föðurs: Eg vil að þeir, sem þú gaffst
mér, stali vera hjá mér, hvar sem eg er, svo
þeir sjái mína dýrd, sem þú gaffst mér.

Hebr. 12, 22. Þér komið til borgar Guds
lifanda, til þeirrar himnesku Jerúsalem, og til
margfjölda margra þúsund Engla.

Opinb. 6, 21, 4. Gud mun þessa öll tár
af þeirra augum og daubinn mun ekki lengur
vera til, ekki harmur né qveinan, né heldur þína
mun lengur til vera.

Róm. 2, 10. Heidur vegsamb og fíld skal
hverri sá öðlast, sem gott gjoir.

§. 7. Þyrrdæmingin, sem annars
kallast eilífur dandi, er það quala-
fullt og vonarlaust ástand, í hverju ó-
gudlegir sárlega qveljast af þeirra
nagandi samvitstu, og hvar þeir, í
hinna ógudlegustu vondu anda og íllra sálva
sambúd, sinna til þriggilegustu verkana af
sinum fyrri íllgjörðum, þæred þeirra
drottandi lystir, hverjum þeir þá ekki géta
fullnægt, undir eins auka þeim qvel og þínu.

Matth. 25, 41. Jesús mun segja til þeirra:
Farid frá mér, þér bálvöndu! í þann ei-

lífa eld, sem fyrðúinn er Djöflinum og hans árum.

Mark. 9, 48. Jesús sagði: Þeirra ormur deyrt ekki og þeirra eldur sloktnar ekki.

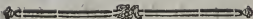
Jóh. 3, 36. Hverr, sem ekki trúir Syninum, skal ekki sjá lífið, heldur varir Guðs reiði yfir honum.

Róm. 2, 9. Hrellingar og harmquæli koma yfir allra þeirra manna sálir, sem illu drýgja.

§. 8. Á síðasta-degi mun vor heimur forgánga með ellum sínum gæðum; en guðhræddir munu ætíð vera hjá Drottni, og með þessari von skulum vér hughreysta hverr annann.

2 Pét. 3, 10. Dagur Drottins mun koma, sem þjófur á nóttu, á hverjum himnarnir munu með miklum gny forgánga, en höfundssépurnar í eldi bráðna og jörðin og þau verk, sem á henni eru, munu upp brenna. 1 Thess. 4, 17. 18.

Gud sé lof og dýrd að allífu, Amen!

Stutt

Agrip

af

Høfuð = Lærdómum

frístilegra Trúarbragða.

I.

Einn einasti sannur Gud er til,
sem hefir skapad heimtun, vidheld-
ur og stjórnar honum til gagns og
gledið öllum sínum lífandi sképnum,
en sérilagi þeim skynsendar - fullu
til velferðar.

2.
Þessi Gud hefir allra stærstu og
tulegleika og er sá allra fullkomn-
i

asti í makt, speki, gæðsku, heilagsleika og réttlætti.

3.

Helleg Ritning, sem inniheldur Guds vilja og ráðstöfun; að svo miklu leitti, sem þau sérilagi eru manneskjunum viðkomandi, kynnir oss að dhrfa Gud, sem Födurinn, Soninn og þann heilaga Anda, er allir hafa eina veru og sömu guldómlegu tign.

4.

Manneskjan var í upphafi, þegar Gud hafði skapað hana, saklaus og góð, en hún spillti sér sjálfri, með því að brjóta fríviljuglega á móti Guds legmáli; þar af varð hún syndug og óhæfileg til að taka á móti þeirri sælu, sem Gud hafði henni ætlað.

5.

Jesús Krístur, sem er elingétinn
 Sonur þess himneska Föðurs, varð
 maður, svo hann gæti endurleyft
 syndugt mannkyn frá þeirri eynid,
 sem það hafði með syndinni steypt
 sér í; hann sýndi mönnum þar fyrir
 með sinni kunningu, hvað Gud af
 sinni miskunarfullu elsku hefði áhykt-
 ad um þeirra frelsun, útbegadi þeim
 aðgang til hennar með sinni frivil-
 jugu þínu og dauda, og staðfesti
 lífa með sinni uppreisn og himnafor-
 þá vissu, sem hann hafði gífurð þeim
 um eilíft líf. Nú stjórnar hann
 okkur heiminum ásamt Föðurnum
 með guddómlegri makt og veldi
 og ber sérílagi umhyggju fyrir sinna
 endurleystra eilíft sálubjálpi.

6. Eð

6.

Sá heilagi Andí leidir oss með Krists lærdómi til apturhvarfs frá syndunum og til trúarinnar á Krist, svo vorar syndir verði oss fyrirgefningar; hann hjálpar oss einnig til betrunar og framfara í dygd og guds hræðslu, svo vér gétum orðid hlutakandi í þeirri fálshjálp, sem Kristur hefir oss útvagad.

7.

Vor trú á Jesúm Krist á að sjna, hvert hún sé freptug, með því að vér lifum eptir vorri skyldu bæði við Gud, við sjálfa oss og við náúngann, eptir því, sem Gud og Kristur hafa skipað oss í heilagri Ritningu.

8.

Gudt erum vér skyldugir um, að tilbidja, óttast og elska hann, hlýða honum og reida oss á hann einann,

lofa hann, þacka honum og ákalla hann, einnig taka oss vara fyrir öllu því, sem í nokurn máta stríðir móti þeirri virdingu, sem vér egum honum að veita.

9.

Sjálfum oss erum vér skyldugir um, að bera tilbærilega umhyggju bæði fyrir sálu vorri og líkama, sem og vorri tímanlegri velferd, en þó séríslagi gæta vor að varast allt illt og syndsamlegt háttalag og vana, svo samvitðkan hverki ofþingist, né vér lidum tjón á vorri sonu velferd; vér erum þar á mótt fullvissir um Guds náð og gétum ætíð með sonarlegu trúnaðar-trauði leitað hælis hjá honum, ef vér þappkostum að vera góðar og dygd-áundugar manneskjur, eptir Jesú lærðómi og eptirdæmi.

IO.

Maðungunum erum vér skyldug-
ir um, að elska hann eins og sjálfa
oss, vera þótt ætíð reidubúnað til
að gjöra það sama við hann, sem
vér kjósa vilðum að hann, í lífu til-
felli, gjordi við oss; en aldrei taka
oss nekkud það fyrir hendur, sem
í einhverni máta kynni skérda hans
tímanlega eða ellífa velferd.

II.

Vér egum að hafa Guds orð
þduglega um hönd, þar það er hið
besta meðal til vörrar upplýsingar
og helgunar, líka egum vér þdug-
lega að vegsanta og ákalla Gud,
svo hugur vor þar með uppfyllist
af elsku til Guds og laungun eftir
að gjöra hans vilja.

12.

Vér egum að leggja allt kapp á

ad virða mikils og halda vorn
Skirnar sáttmála, því með Skirn-
tunt hefir Kristur látid gjöra oss ad
sinnum sinnar kirkju og gefid oss rétt
til sinna dhrmætu velgjörninga.

Í Dvöldmáltíðar Sakrament-
inu gjörir Jesús Kristur oss hlut-
takandi í sinum líkama og blódi
til fullvissu um, ad vorar syndir séu
oss fyrirgefna, ef oss af hjarta
ángerar, ad vér höfum drógt þær,
og einsetjum oss ad láta oss fara
fram með trúnni á hann trúðvendum
og í vorum kristundómi; þar fyrir
egum vér líka ad brúka þetta sakra-
menti með hjartanlegri andakt, ept-
ir ad vér ádur höfum náðværðlega
og alvarlega prófad sjálfa oss.

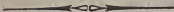
13.

Gudhræddra sálir koma eptir
dandann til eilífs lífs og eilífrar sælu

í samfélag með góðum endum, hjá Kristi sínum Endurlausnara; en þá ógudlegir deya, fara þeir í samfélag vondra anda og breppa þar qualir og ángist, sem er mállegt straff fyrir þeirra illgjördir.

14.

Guds alvísu ráðstafan hefir tilsett vissann dag, á hverjum þeir danda líkamir munu úr sínu dýpti uppvekjast og samtengjast þeirra sálum, þegar Kristur mun láta þá allá mæta opinberlega fyrri sínum Dómsstóli og þá forgengur sú veröld, sem nú er.

1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800

